

NÄKÖKULMIA KULTTUURITUOTTAJIEN KOULUTUKSEEN
RITVA MITCHELL JA ANU OINAALA

TUOTTAJA2020

CUPORE

Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämiseksi Cuporen tehtävänä on tuottaa, jalostaa ja välittää kulttuuripoliittisen päätöksenteon käyttöön korkeatasoista tutkimustietoa sekä edistää yleisen kulttuurikehityksen kannalta keskeisen tutkimus- ja asiantuntijatiedon syntyä.

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

TUOTTAJA2020

Ritva Mitchell ja Anu Oinaala (2012) Näkökulmia kulttuurituottajien koulutukseen

ISBN 978-952-5797-57-2 (pdf)

Tuottaja2020 - Osaraportti 10
Metropolia Ammattikorkeakoulu
Kulttuuri ja luova ala
Helsinki 2012

Tämä kartoitus on toteutettu osana Metropolia Ammattikorkeakoulun koordinoimaa, opetushallituksen hallinnoimaa ja Euroopan Sosiaalirahaston osarahoittamaa Tuottaja2020 -hanketta. Hanke on toteutettu yhteistyössä Metropolia Ammattikorkeakoulun, Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissätiö Cuporen, Mikkelin ammattikorkeakoulun, Yrkešhögskolan Novian, Humanistisen ammattikorkeakoulun ja Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKU ry:n kanssa.

Ritva Mitchell ja Anu Oinaala 2012

Tämän kirjan teksti on julkaisuhetkellä vapautettu yhteisöomistukseen (Public Domain). Tekstiä voi vapaasti kopioida, julkaista ja muokata, kokonaan tai osittain vain, jos tekstin mainitset alkuperäisen tekijän. Kirja on luettavissa ja kopioitavissa internetissä: <http://Tuottaja2020.metropolia.fi>

Kannen kuva: ASU Art Museum (Flickr.com) | Taitto: Riikka Käkelä-Rantalainen

humak

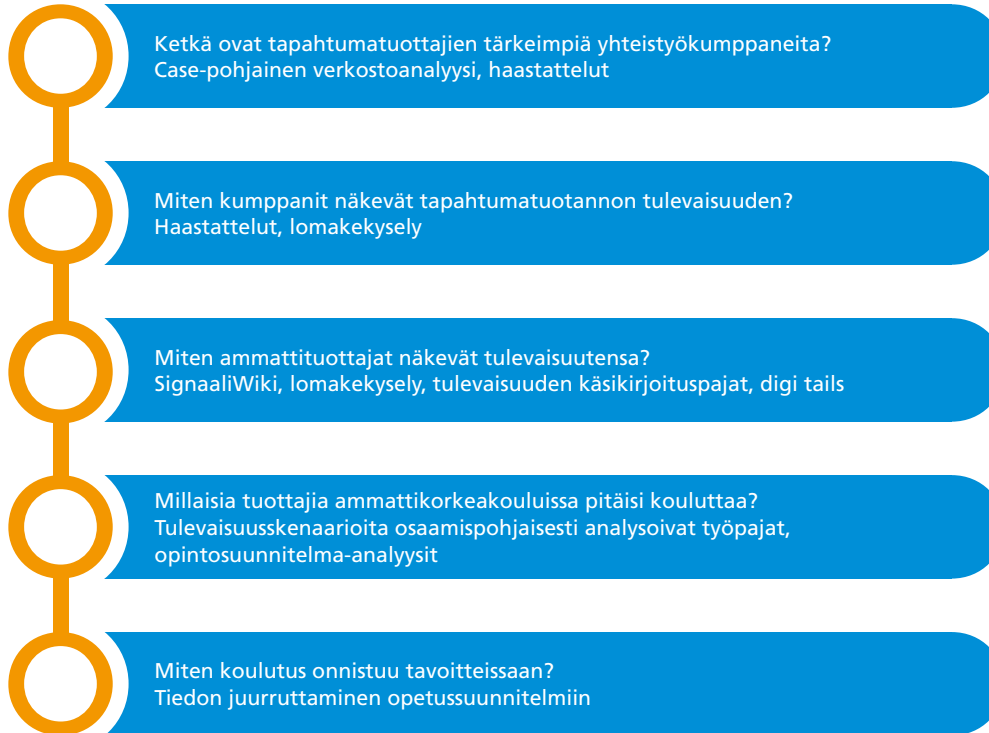

LUOVA SUOMI
CREATIVE INDUSTRIES FINLAND

cupore

TUTKIMUSPROSESSI

KOLME VUOTTA – VIISI SYKLIÄ

Aluksi

Tämä selvitys luotaa maamme kulttuurituottajakoulutuksen nykytilaa ja tulevaisuuden haasteita. Se on osa laajempaa Tuottaja 2020-hanketta, jonka tavoitteena on ennakoida maamme kulttuurituotannon kentässä tapahtuvia muutoksia ja näiden tuottajakunnassa synnyttämiä uusia osaamistarpeita. Tätä hanketta koordinoi Metropolia Ammattikorkeakoulu ja sen partnereina hankkeessa ovat Humanistinen ammattikorkeakoulu, Yrkeshögskolan Novia, Mikkelin ammattikorkeakoulu, Taide- ja Kulttuurialan ammattijärjestö TAKU ry., Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämisseätiö Cupore sekä Luova Suomi (tiedottamiskumppani). Tuottaja 2020-hanke tarvitsi taustatiedokseen kartoituksen maassamme annettavasta tuottajakoulutuksesta, sen keskeistä opetussisällöistä ja tuottajien tulevista tarpeista kehittää kompetenssejaan. Cupore sitoutui tekemään tämän kartoituksen sekä lupautui lisäksi selvittämään koulutajien näkemyksiä koulutuksen tukevaisuudesta. Nyt käsillä oleva raportti on laadittu täyttämään nämä lupaukset. Raportin perustana olevan selvitystyön pariin alulle Anna Kanerva ja hänen siirryttyä äitiyslomalle kartoitustyötä jatkoi Anu Oinaala, joka myös saattoi sen päätökseen.

Selvitystyötä on hankaloittanut se, miten käsitteellisesti suhteuttaa kulttuurituottajan ammattinimike sitä vastaavaan koulutukseen, eli toisin sanoen, millainen koulutustausta kulttuurituottajilla on/voi olla. Maassamme selkeä pätevöittämissuhde on vain viiden ammattikorkeakoulun

kohdalla, jotka antavat koulutusta nimenomaan kulttuurituottajuuteen tarjoamalla mahdollisuudet suorittaa kulttuurituottajan AMK-tutkinto ja sen tai vastaavan tutkinnon jatkeeksi alan ylempi AMK-tutkinto. Kulttuurituottajuuteen on maassamme kuitenkin tarjolla koko joukko muita koulutusväyliä, joita tässä selvityksessä kartoitetaan ja myös arvioidaan osana yhteistä laajempaa tuottajakoulutuksen kenttää.

Huolimatta kulttuurituottajuuden määrittämisen ongelmista toivon, että tämä selvitys on onnistunut kartoittamaan ainakin kaikkein selkeimmän osan maassamme annettavasta monimuotoisesta tuottajakoulutuksesta. Viime vuosina on käyty myös paljon julkista keskustelua ammattikorkeakoulujen antamasta kulttuurialan koulutuksesta: sen tavoitteista, mitoittamisesta ja opetussisällöistä. Nyt tämä kulttuurituotannon kehittämistyön alue uhkaa jäädä taka-alalle kun maamme uusi hallitus on lähtenyt toteuttamaan koko ammattikorkeakoululaitoksen taloudellisen ja hallinnollisen aseman uudistamista. Toivottavasti Tuottaja 2020-hanke onnistuu nostamaan kulttuurituotannon koulutusjärjestelmän arvot ja intressit näkyvästi mukaan uudistuksesta käytävään keskusteluun.

Ritva Mitchell
Tutkimusjohtaja
Cupore

SISÄLTÖ

Aluksi	5
1 Johdanto	8
2 Tuottaja ja tuottajien koulutus	12
2.1 Kulttuurituottaja ja kulttuurialojen tuottajat	12
2.2 Tuottajakoulutuksen monimuotoisuus	12
2.3 Ekosysteemi kulttuurituotantoa ja tuottajakoulutusta yhtenäistävänä kehikkona	14
3 Kulttuurituotantoon ja -tuottajuuteen kohdentuva koulutus Suomessa: institutionaalista ja rakenteellista tarkastelua	18
3.1 Tuottajakoulutuksen institutionaalinen kehitys	18
3.2 Tuotanto-/tuottajakoulutuksen rakenteellista tarkastelua	19
4 Kulttuurituotantoon ja -tuottajuuteen kohdentuva koulutus Suomessa: koulutusmuotojen opetussisällöt ekosysteemisestä katsannosta	25
4.1 Koulutusmuotojen ongelma-alueet ja valinnaiset ratkaisuvaihtoehdot	25
4.2 Ideaalin koulutusohjelmamallin paikannus	25
4.3 Otosarviot koulutusryhmien ongelmaratkaisuista	26
5 Katsaus muuhun Suomessa annettavaan kulttuurialan tuotannolliseen ja manageriaaliseen koulutukseen	31
5.1 Muu tuotannollinen ja manageriaalinen koulutus ammattikorkeakouluissa	31
5.2 Muu tuotannollinen ja manageriaalinen koulutus yliopistojen maisteriohjelmissa	33
5.3 Tuotannollinen ja manageriaalinen koulutus täydennyskoulutuksena tai erikoistumisopintoina	33
5.4 Lavennettu kentän ekosysteemisyyden	34
6 Koulutuskentän näkemykset tuottajien koulutuksen nykytilasta ja tulevaisuudesta	34
6.1 Määrällinen ja laadullinen ennakointi	34
6.2 Kyselyn suuntaaminen ja toteuttaminen	36
6.3 Kysymyspatteristot	36
6.4 Tietotuki TAKU-kyselystä	36
6.5 Tuottajia kouluttavien koulutusorganisaatioiden toimintaperiaatteet	37

6.6 Kyselyn tulokset: Järjestelmän toimivuus	38
6.7 Kyselyn tulokset: Tuottajakoulutuksen tulevaisuus	41
7 Synopsis	48
7.1 Toteutuneet tavoitteet	48
7.2 Yhteneväisiä ja eriäviä näkemyksiä tuottajakoulutuksen tilasta	49
7.3 Yhteneväisiä ja eriäviä näkemyksiä koulutusmuotojen työnjaosta, yhteistyöstä ja kilpailusta	49
7.4 Yhteneväisiä ja eriäviä näkemyksiä tuottajakoulutuksen kehittämisestä	50
LÄHTEET	56
KUVAT	58
Liitteet.....	59

“Olen ollut tuottajana Helsingin kaupunginteatterissa vuodesta 2004. Työ on hauskaa ennen kaikkea siksi, että jokainen päivä on erilainen. Teatterissa muuttuvia osia on paljon ja tunnen välillä pelaavani jättiläis-Sudokua. Onnistumisen tunne on mah-tava kun kaikki palaset loksahtavat kohdalleen”.

Marinella Jaskari, www.hkt.fi/hdc

1 Johdanto

Nyt raportoitavan selvitystyön tavoitteena on ollut vastata seuraaviin kysymyksiin:

- Miten paljon ja minkälaista kulttuurituottajuuteen johtavaa koulutusta maassamme annetaan?
- Mitä ovat keskeiset opetussisällöt ja kuinka yhtäläiset/erilaiset ne ovat eri koulutusmuodoissa?
- Millaisena kouluttajat näkevät koulutuksen tulevaisuuden?
- Minkälaisia kompetensseja tulevaisuuden tuottajilla tulisi olla?

Selvityksen odotettiin kattavan lähinnä tutkintoon johtavan ammattikorkeakoulujen koulutusohjelmat ja yliopistojen ohjelmat sekä keskeiset täydennyskoulutusohjelmat.

Selvitys aloitettiin desk research-vaiheella, jossa aikaisempaan tutkimustietoon ja Internet-lähteisiin perustuen selvitettiin tuottaja- ja tuottajuuskäsitteitä ja paikannettiin mahdollisimman kattavasti kaikki kulttuurituottajakoulutusta antavat laitokset sekä hankittiin viimeisimmät tiedot niiden koulutusohjelmista ja opetussuunnitelmista. Kartoituksen paikantamat relevantit koulutusohjelmat esitetään koulutusmuodon mukaan luokiteltuina tämän julkaisun Liitteessä 1. Liite antaa jo sillä alustavan vastauksen ensimmäiseen selvitettävään kysymykseemme ja palvelee perustana analyyseille, joita tarvitaan muihin kysymyksiin vastaamiseen.

Koska tämä selvitys tehtiin osana ammattikorkeakoulujen kulttuurituotannon koulutuksen kehittämishanketta, yksityiskohtaisempi koulutuksen sisältöjä kuvaava ja erittelevä selvitys rajattiin koskemaan kolmea kulttuurituotannon koulutusmuotoa. Nämä ovat:

1) ammattikorkeakoulujen kulttuurituotannon koulutusohjelmat eli *AMK-kulttuurituottajakoulutus ja sen jatkeena toteutettavissa oleva ylempi AMK-tutkinto*;

2) selvityksen yhteydessä kulttuurituotannon koulutuksen kannalta relevantiksi katsotut *akateemiseen, lähinnä maisteri- tutkintoon johtavat tuottajakoulutusohjelmat*; ja

3) *kulttuurituottajuuteen valmentava sekä ammattiosaamista syventävä täydennyskoulutus*.

Näiden kolmen koulutusmuodon osalta hankittiin tiedot niiden voimassa olevien koulutusohjelmien rakenteesta, sisällöistä ja opiskelijamääristä. Tiedon lähteinä käytettiin oppilaitosten opinto-oppaita ja opetussuunnitelmaesitteitä. Koulutuksen rakenne- ja sisältötietoja on käytetty vertailuissa, joissa on selvitelty mitä yhteisiä tai toisistaan eroavia "ydinsisältöjä" eri koulutusmuodoilla ja koulutusohjelmilla on ja miten ne näkyvät koulutussuunnitelmien luettelemisissa tutkintojen kelpoisuuksista kulttuurituotannon eri tehtäviin ja/tai ammatteihin.

Kolmen edellä luetellun koulutusmuodon esittelyn ja erittelyn antamaa kuvaa maamme kulttuurituottajakoulutuksen järjestelmästä täydennettiin kahdella Liitteeseen 1 lisätyllä kartoituksella. Ensimmäinen lisäyksistä kattaa:

4) Koulutusohjelmat ja opintokokonaisuudet, joilla on selvä yhteinen sisällöllinen rajapinta kulttuurisektorin kanssa ja joihin on integroitu kulttuurituotannollista näkökulmaa. Kaikkein selvimpiä "rajapintatapauksia" ovat viestinnän (mediatuotannon) ja matkailupalvelujen koulutusohjelmat. Näistä viestinnän koulutuksella on niin laaja rajapinta kulttuurisektorin kanssa, että viestintätuotannon AMK-koulutusohjelmat

(medianomin AMK) on Liitteessä 1 nostettu vertailun helpottamiseksi samaan kategoriaan AMK-kulttuurituotannon koulutusohjelmien kanssa

Liitteeseen 1 tehty toinen lisäys koskee opintoja, joilla on sekä horisontaalinen että vertikaalinen rajapinta ammattikorkeakoulujen tuottajakoulutukseen. Toisin sanoen ne ovat:

5) toisen asteen ammattitutkintoja, jotka on suoritettu jollakin kulttuurituotannon rajapintasektorilla, useimmiten matkailun alalla, jolloin tutkintonimike voi olla matkailupalvelutuottaja tai ohjelmapalvelutuottaja.

Rahoitus- ja aikarajoituksista johtuen selvityksemme ohjelmakuvaukset ja rakenne- ja sisältövertailut eivät perustu varsinaiseen annettuun opetukseen vaan koulutusohjelmissa ja opetussuunnitelmissa esitettyihin "osaamistavoitelupauksiin". Näin ollen analyysit ja vertailut koskevat maamme kulttuurituotantojärjestelmän yhden osajärjestelmän, tuottajakoulutuksen, toimijoiden keskinäisiä suhteita ja yhtäläisiä tai erilaisia lupauksia tuotannollisen ja kulttuurisen pääoman tuottamisesta. Selvityksemme onkin lähinnä vain pilottihanke. Sitä tulisi jatkaa hankkeilla, jotka paneutuisivat selvittämään *toteutettujen opetussisältöjen* ja niiden kulttuurituotannon ekosysteemiin tuottamien *todellisten tuotannollisten ja kulttuuristen tuotosten välisiä suhteita*. (Ekosysteemin käsitteestä ja käytöstä, ks. osio 2.3 alla).

Selvityksemme toinen, Internet-kyselyihin ja asiantuntijahaastatteluihin perustuva osa, siirtyy ainakin jossakin mielessä lupausten maailmasta toteutuneiden tuotosten maailmaan. Kyselyn ja haastattelujen kohderyhmäksi valittiin ammattikorkeakoulujen, yliopistojen maisteriohjelmien ja täydennyskoulutuksen sisältöjen suunnittelusta vastaavia henkilöitä. Kohderyhmältä kysyttiin heidän näkemyksiään tuottajakoulutuksen nykytilasta sekä arvioita siitä, mitkä ovat tulevai-

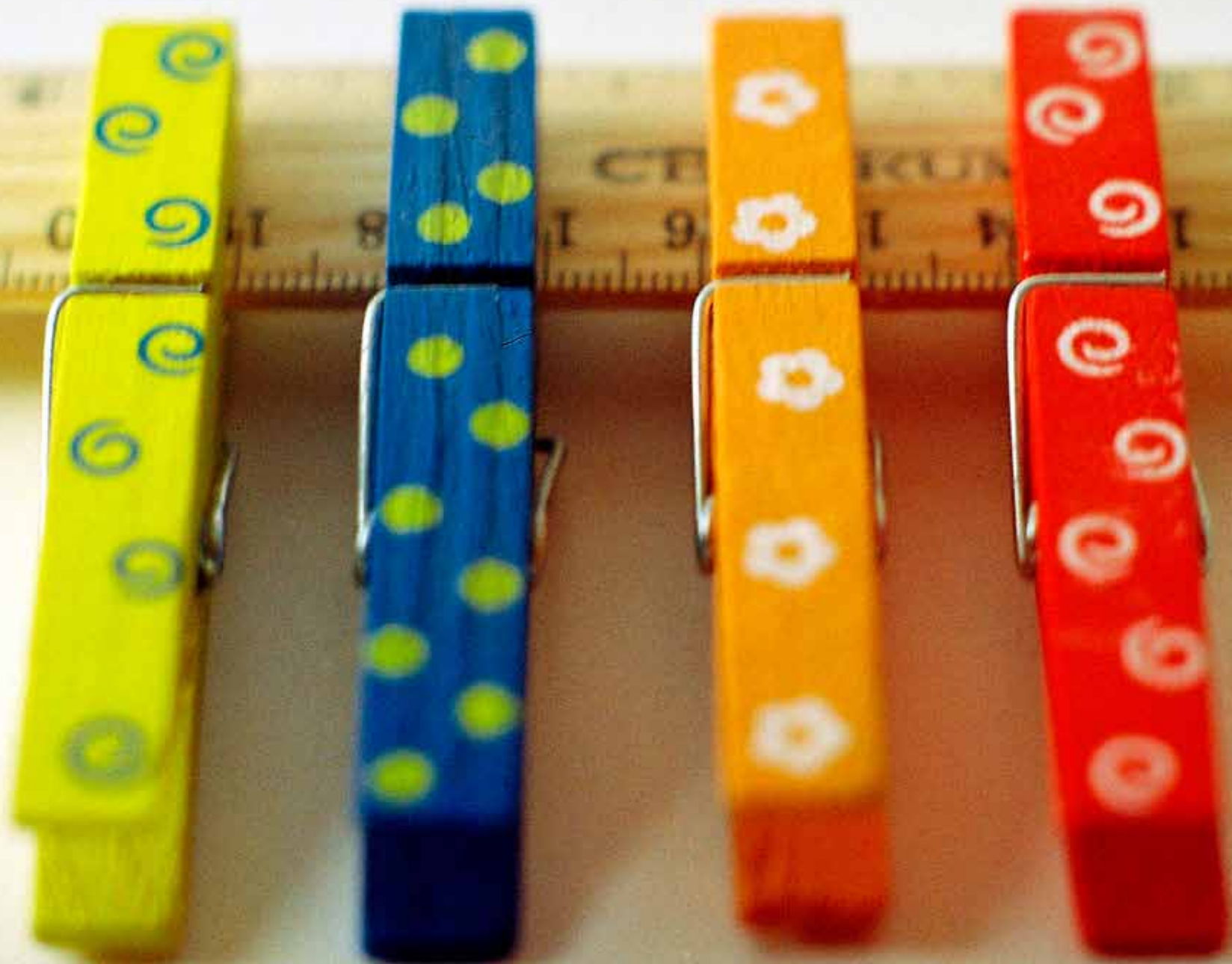
suuden osaamistarpeet ja kuinka niihin voitaisiin vastata koulutusta kehittämällä. Muita kyselyn teemoja olivat koulutuskentän sisäisen työnjaon muutokset (kuka kouluttaa ketä ja mihin) sekä kansainvälisen koulutuksellisen yhteistyön merkitys nyt ja tulevaisuudessa. Kyselymme ei ollut otosperusteinen, vaan kyselyyn vastanneet muodostivat pikemminkin delfoi-tyyppisen aineistonkeruun toisen kierroksen asiantuntijapaneelin.

Selvityksemme jakautuu kahteen osaan. Ensimmäinen osa kohdentuu kulttuurituottajakoulutuksen järjestelmään, sen koulutusohjelmien rakenteeseen ja sisältöihin ja niiden kulttuurituotannon järjestelmälle lupaamiin tuotoksiin, toinen osa taas selvittää asiantuntijoiden näkemyksiä kulttuurituotantojärjestelmän koulutuksen todellisesta tilasta ja asiaintuntijoiden toteamasta tarpeesta muuttaa tulevaisuudessa sen rakenteita ja tuotosta.

Ensimmäinen osa alkaa seuraavan luvun käsiteanalyysillä, jossa avataan näkökulmia kulttuurituottajuuteen ja kulttuurituottajakoulutukseen sekä niiden ekosysteemiseen analyysiin ja arviointiin. Kolmannessa luvussa annetaan aikaisemman tutkimuksen ja Liitteiden 1 ja 2 tietojen käyttäen lyhyt katsaus kulttuurituottajakoulutuksen institutionaaliseen kehitykseen ja tähänhetkisiin rakenteellisiin ongelmiin. Luvussa 4 avataan ekosysteeminen näkökulma kulttuurituottajakoulutuksen sisältösuunnittelun ongelmiin ja niihin kohdennettuihin ratkaisuihin. *Tämä analyysi kohdistuu vain AMK-koulutukseen, yliopistojen maisteriohjelmiin ja keskeisiin täydennyskoulutusohjelmiin.* Näiden ydinalueista valikoidaan "ideaaliotos", jonka avulla paikannetaan vaihtoehtoiset vastaukset kuuteen sisältöjen kehittämiseen ongelmaan ja arvioidaan otoksessa toteutettujen viimevuosien kehitystä. Tältä perustalta voidaan sitten arvioida koko perusjoukon, eli AMKien, maisteriohjelmien ja täydennyskoulutusohjelmien muodostaman tuottajakoulutusjärjestelmän ekosysteemisyyttä. Viidennessä luvussa kartoitetaan vielä niitä kulttuurituotannon ja -tuot-

tajuuden muotoja, jotka olivat vielä jääneet kartoitusten ja erittelyjen ulkopuolelle ja pohdittiin voitaisiinko myös ne vetää yhden ja saman ekoanalyysiin piiriin.

Kuudennessa luvussa analysoidaan ja tulkitaan tuottajien koulutuksen suunnittelusta vastaaville asiantuntijoille ja ammattiryhmille tehtyjen kyselyjen tuloksia, joiden avulla pyritään löytämään vastauksia selvittehtävämme kahteen viimeiseen kysymykseen, kysymyksiin tuottajakoulutuksen tulevaisuuden näkymistä ja kompetensseistä, joita tuottajilta tullaan tulevaisuudessa odottamaan. Raporttimme viimeinen luku kerää yhteen selvityksessä havaitut keskeiset kehityssuunnat ja tehdyt kehittämissuosituksen.

2 Tuottaja ja tuottajien koulutus

2.1 Kulttuurituottaja ja kulttuurialojen tuottajat

Kulttuurituottaja on käytössä hankala termi, koska sillä viitataan eri yhteyksissä eri toimintoihin ja niiden edellyttämiin tiedollisiin ja taidollisiin ominaisuuksiin. Selvitystyömme edetessä kävi ilmi, että jopa tuottajien koulutuksesta vastaavien henkilöiden käsitykset siitä, mihin kulttuurituottaja termillä viitataan, vaihtelivat huomattavasti.

Seuraava Collins English Dictionary'in englanninkielisten merkitysten sarja osoittaa termin monimerkityksellisyyden, joka on osin lingvistinen osin kulttuurisen kontekstin (tehtäväkentän) määrittämä. Sarjan mukaan termi "producer" voi saada seuraavia merkityksiä:

1. a person or thing that produces
2. (Performing Arts / Theatre) a person who is responsible for the artistic direction of a play, including interpretation of the script, preparation of the actors, and overall design
3. (Performing Arts / Theatre) a person who organizes the stage production of a play, including the finance, management, etc.
4. (Communication Arts / Broadcasting) a person who takes overall administrative responsibility for a film or television programme (Compare director)
5. (Music, other) a person who supervises the arrangement, recording, and mixing of a record
6. (Economics) a person or business enterprise that generates goods or services for sale

Myös eri toimialojen sisällä tuottaja-termi saa monia erilaisia funktionaalisia (toiminnallisia) määritelmiä. Esimerkiksi äänitealalla tuottaja

voidaan ymmärtää monella tavalla: tekijänoikeuden näkökulmasta tuottaja on se taho, joka maksaa master-nauhan valmistamisen eli tyypillisesti levy-yhtiö. Tuottajaksi kutsutaan myös äänitysstudioon palkattua henkilöä, joka vastaa levy-yhtiön päin session taiteellisesta tasosta ja rahavarojen riittävydestä. Levy-yhtiön tuotantopäällikkö taas pitelee käsissään yhtä aikaa useamman tuotannon naruja, ja päättää siitä, mitkä artistit saavat tilaisuuden mennä studioon. (Nieminen 2005, 8)

Katri Halonen puolestaan käyttää termiä kulttuurituottaja "...yleisnimekkeenä joukolle ammattiryhmiä, joiden ammatillinen toiminta keskittyy taitelijan tai kulttuurisisällön luoja ja kuluttajan väliin". Halosen mukaan kulttuurituottajan toimintaan sisältyy esimerkiksi tuotteistamista, konseptointia, markkinointiviestintää ja jakelua ja työn saattaa hoitaa yksi tuottaja tai laajempi projektitiimi. Tällaisia tehtäviä hoitavia kulttuurituotannon ammattilaisia on kulttuurituottajien lisäksi *kulttuurisihteerien, tapahtumatuottajien, agenttien, kuraattorien ja promoottoreiden joukossa*. (Halonen 2011, 13)

2.2 Tuottajakoulutuksen monimuotoisuus

Tuottaja-nimikkeellä työskentelevät tulevat monista erilaisista koulutuksellisista taustoista. Esimerkiksi Ammattinetti-sivuston mukaan elokuvatuottajan toimeen voi johtaa monenlainen koulutus. Selviä elokuva-alan koulutuksia ovat kandidaatin tai maisterin tutkinto Aalto-yliopiston taiteellisen korkeakoulun elokuva- ja televisiotuotannon koulutusohjelmassa tai medianomin AMK-tutkinto, mutta, "...elokuvatuottajalla voi myös olla kaupallinen koulutus (ylempi tai alempi korkeakoulututkinto) tai hän on tullut alalle käytännön työkokemuksen kautta." (Ammattinetti). Poikitaiteellisen Labra-teoksen tuotantoa koskevassa raportissaan Moisio ja Holma toteavat projektin tuottajien koulutustaustasta seuraavaa: "Yksi on kauppatieteiden maisteri, toinen käynyt Suomen historian ensimmäisen tuottajakoulutuksen, yksi taas on valmistunut kulttuuriprojektijohta-

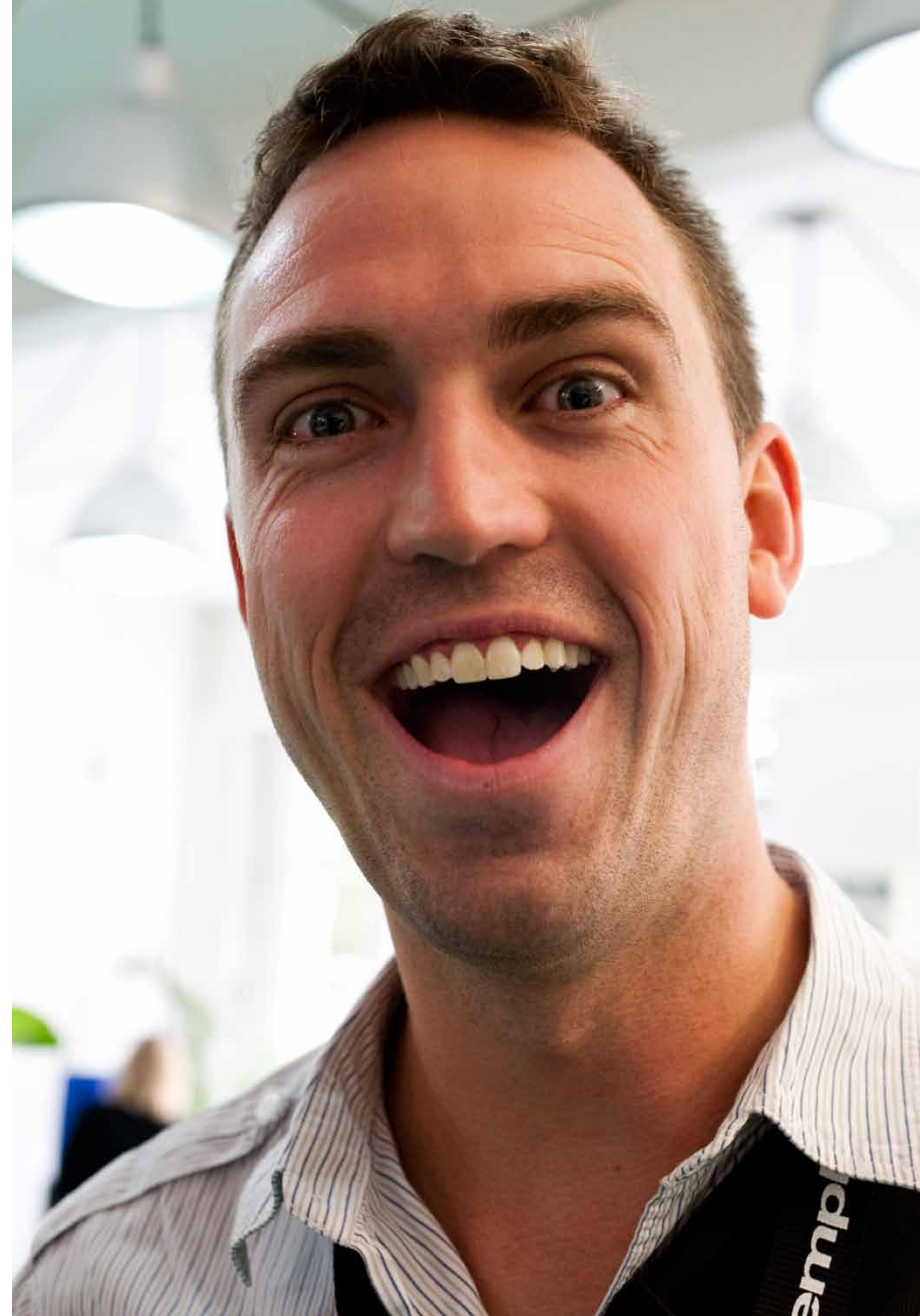
jaksi Teatterikorkeakoulusta, eräällä taas on taustaa Taide- ja viestintäoppilaitokselta.” (Moisio & Holma 2000, 16).

Tuottajan ammattia verrataan usein muotoutumassa oleviin kulttuurin ja luovien alojen ns. *välittäjäportaan ammatteihin*. Näihin välittäjäportaan ammatteihin tullaan hyvin erilaisista taustoista – taiteen ja kulttuurin aloille tyypillisesti tuotannollisissa tehtävissä on myös mahdollista toimia täysin ilman alan koulutusta. Näin ollen myöskään mikään yksittäinen koulutus ei pätevöitä toimimaan välittäjäportaan ammatissa. Katri Halonen (2011) toteaa, ettei myöskään ammattikorkeakoulujen kulttuurituottajakoulutus valmista selkeään ammattikuvaan, vaan uudet koulutuksen kautta kentälle tulevat tuottajat joutuvat kamppailemaan yksittäisistä produktioista ja niiden myötä työllisyydestään. (Halonen 2011, 19). Perinteisesti erikoistunut koulutus on kuitenkin ollut yksi keino rakentaa ammattuuraa vakauttavia ammattikuntia, tähän tuottajakoulutus ei vielä ole pystynyt. Tosin Taide- ja Kulttuurialan yli 3000 jäsenen ammattijärjestö TAKU ry määrittää kulttuurituottajan *tapahtumatuotannon* ammattilaiseksi seuraavalla tavalla:

”...Kulttuurituottajat toimivat tapahtumatuotannon eri vaiheissa tai tapahtumatuotantoon liittyvissä tehtävissä erilaisilla tehtävänimikkeillä. Tyypillisiä nimikkeitä ovat *kulttuurituottaja, tapahtumatuottaja, tuottaja, koordinaattori, toiminnanjohtaja*. Lisäksi kulttuurituottajat voivat toimia erilaisilla projektiokohtaisilla tehtävänimikkeillä kuten *sihteeri, suunnittelija, projekti/hankepäällikkö*”. (TAKU ry 3.3.2010, vrt. myös Liite 2)

Tämä vastaa hyvin Tuottaja2020 -hankkeen määritelmää kulttuurituottajuudesta ja liitteeseen 5 onkin kerätty tietoja erilaisten työntajien tehtävän ja työn kuvauksista.

Tuottajakoulutus nähdään tärkeänä viime vuosina ilmestyneissä luovia aloja koskevissa strategiapapereissa. Kauppa- ja teollisuusministeriön

julkaisemassa, vuoteen 2015 ulottuvassa Luovien alojen yrittäjyyden kehittämisstrategiassa tärkeiksi toimenpiteiksi mainitaan tuottaja- ja manageri-osaamisen lisääminen, johtamiskoulutuksen kehittäminen ja luovien alojen yrittäjäkoulutuksen lisääminen. (Kauppa- ja teollisuusministeriö 2007, 34-35)

Oman lisänsä tuottajakoulutuksen moninaisuuteen on tuonut Euroopan unionin rakennerahastorahoitus, joka on synnyttänyt hankepohjaista koulutusta: maisteriohjelmaa ja täydennyskoulutusta. Esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriön alaisessa, vuosina 2007–2013 ESR-rahoitteisesti toteutettavassa Luovien alojen yritystoiminnan kasvun ja kansainvälistymisen kehittämisohjelmassa tuottaja- ja manageritaitojen lisääminen on yksi ohjelman toiminnan keskeisistä sisällöistä. Ohjelmassa todetaan, että [luovien alojen] *"...yrityksen liiketoiminnan kehittämiseksi ja mahdollisen kasvupotentiaalin toteuttamiseksi tarvitaan tuottaja tai manageri myymään ja markkinoimaan tuotetta, teosta tai palvelua. Myös taiteen soveltavan käytön toimintatapoja ja tuottajaosaamista kehitetään vastaamaan markkinoiden edellyttämää palveluita"*. Ohjelmassa toteutettaviksi toimenpiteiksi mainitaan räätälöidyt yritysvalmennuskurssit, tuottaja- ja välittäjätoimien verkostoitumishankkeet, vientiorganisaatioiden, kulttuurivienin tukirakenteiden sekä kansainvälisen markkinoinnin ja promootion tukeminen. (Luovien alojen yritystoiminnan kasvun ja kansainvälistymisen kehittämisohjelma, 2007).

2.3 Ekosysteemi kulttuurituotantoa ja tuottajakoulutusta yhtenäistävänä kehikkona

Taiteet ja kulttuuri ovat kymmenen viime vuoden aikana nousseet syystä esiiin, ts. niitä – tai pikemminkin niiden kykyä ylläpitää ja edistää luovuutta – on alettu pitää merkittävänä tuotannontekijöinä taloudellisen kasvun ja kansainvälisen kaupan kannalta. Taiteiden ja kulttuurisen

luovuuden taloudellinen hyödyntäminen edellyttää suotuisia olosuhteita, joita kuvaamaan biologiasta on lainattu käsite ekosysteemi *"...kansainvälistä kenttää heijasteleva rajallinen toimija- ja resurssijärjestelmä"*, jolla on oppimiskyky ja omat tavoitteensa, instrumenttinsa, tekijänsä ja vaikuttavuutensa". (Työ- ja elinkeinoministeriö 2011, 29)

Kyseessä on siis itseään suunnitteleva ja korjaava, muutosten kanssa elävä ja niihin reagoiva järjestelmä. Tätä järjestelmää ei voida korjata yksittäisillä toimenpiteillä, vaan uudistustoiminnalla, joka kohdistuu koko ekosysteemiin. Ekosysteemi voi kattaa eri laajuisen yhteisöllisen tai alueellisen osan maapallosta, valtiosta tai kulttuurisesta alueesta ja sillä voi olla erikokoisia alasysteemejä, joiden kehittyminen ekosysteemeiksi voi olla edellytys pääjärjestelmän ekosysteemisyydelle.

Yleensä ekosysteemiajattelua käytetään väljästi metaforana kiinnittämättä huomiota ekosysteemiltä odotettuun omaehtoiseen oppimiseen ja muutoksiin reagointiin. Esimerkiksi voimme ottaa lainauksen kulttuuriviennin kehittämisohjelman loppuraportista, jonka mukaan *Suomen kulttuurilla on toimiva ekosysteemi kuten ulottuvuudet taidekasvatuksesta korkeasteen koulutukseen ja vahvasta infrastruktuurista laajaan yrityskenttään ja kulttuurin kulutukseen todistavat*. Tämä ekosysteemi onkin *"...kulttuuriviennin näkökulmasta maamme tärkein kilpailuetu"*. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011, 9).

Toisaalta *"... kulttuuripolitiikka on vastannut kulttuurin kentän haasteisiin ja mahdollisuuksiin eri aikoina luoduilla toimenpiteillä, joilla on ollut omat lähtökohtansa ja tavoitteensa. Tämän tuloksena on syntynyt kulttuuripoliittisten tavoitteiden moninainen kirjo. Elinkeinopoliittisten tavoitteiden edistämiseksi on vastaavasti luotu yhä kohdennetumpia välineitä, mikä on johtanut erittäin hajanaiseen ja vaikeasti hyödynnettävään yrityskehitysjärjestelmään"* (Opetus- ja kulttuuriministeriö, Kulttuurivienti näkyy, uudistaa ja vaikuttaa. Suomen kulttuuriviennin kehittämisohjelman 2007–2011 loppuraportti, 9).

"Politiikkakehityksen moninainen kirjo" ei ole maamme kulttuurisektorin ainoa este edetä kohden ekosysteemisyyttä, Voimakas ristiriita vallitsee kulttuurituotannon piirissä kulttuuristen ja taloudellisten elementtien välillä. Maunu Häyrynen (2009, 11–12) on formuloinut tämän ristiriidan seuraavasti:

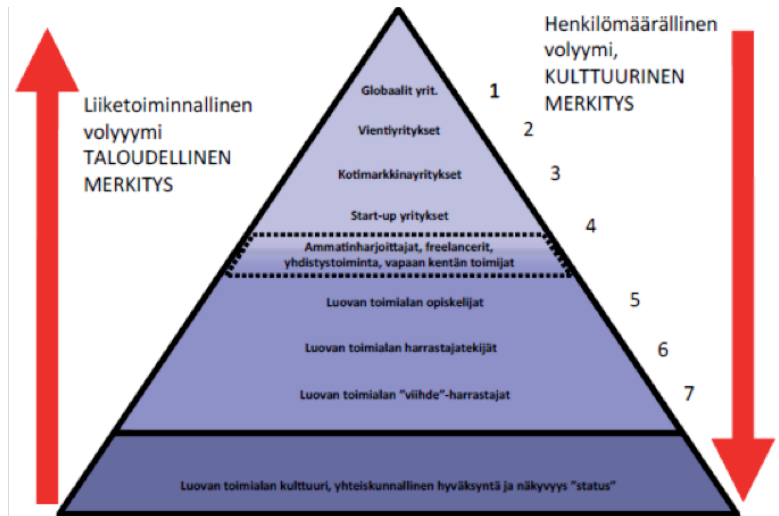
"Ottamatta suuresti kantaa kulttuuritoiminnan luonteeseen tai sisältöön kulttuurituotanto tähtää sen taloudelliseen menestykseen. Äärimmillen vietynä tämä näkökulma merkitsisi kulttuuritoiminnan sitomista kokonaan ulkoisiin kriteereihin määriteltävään tuloksellisuuteen, kuten yleisömääriin, taloudelliseen tuottoon tai työllistävyyteen."

Toisaalta Häyrynen huomauttaa, että "kulttuurituotantoa voidaan myös pitää kulttuurin suojakilpenä tai välittäjänä kulttuurin ja markkinoiden välillä. Tällöin esimerkiksi taidegalleriat, kustantamot ja tapahtumaorganisaatiot tarjoavat suojaa taiteelliselle kehitykselle tai kulttuuriperinnön vaalimiselle takaamalla sen taloudellisen elinkelpoisuuden. Kulttuurialan toimija voi omaksua kaupallisia strategioita esimerkiksi taiteellisten päämäärien tavoittamiseksi tai voi uskoa niiden laatimisen tuottaja-manageriportaalle". (Häyrynen 2009, 11–12).

Viereinen kuvio raportista "Sirpalepolitiikasta kohti luovan talouden ekosysteemiä" (Liite 7, 159) formalisoi, miten taiteet (kuviossa "luovat toimialat") ja talous (liiketoimintana) kytkeytyvät volyyymiensa eri tasoilla toisiinsa laajan kulttuuriosallistumisen ja globaalien yritystoiminnan välillä ja miten väliporrasmatit "silloittavat" luovat toimialat ja liiketoiminnan toisiinsa.

Edellä mainittuihin kulttuuri- ja liiketalouspolitiikan ongelmiin viitaten kuvion otsikko on liian ehdoton. Sen kuvaamien osajärjestelmien kokonaisuutta voidaan tuskin vielä nimittää "luovan talouden ekosysteemiksi". Pikemminkin kyseessä on luovan talouden kehkeytymässä oleva ekosysteemi, jossa eri volyymitasoille paikannetut talouden ja kulttuurin

Luovan talouden ekosysteemi

Copyright © KooPee Hiltunen / Neogames ja Luovan talouden strateginen hanka työpaketti 3 / TEM

toimijat vasta tapailevat sekä omaa sisäistä itseohjautuvuutta että keskinäisten suhteidensa itseohjautuvaa yhteistyötä.

Kuvioon on myös pisteviivauksella merkattu se taso, jolle paikantuvat ne "välittäjäportaan toimijat", joiden toimesta tasojen itseohjautuvuus erityisesti syntyy tai jää syntymättä. Kuvion mukaan näitä ovat "ammattiharjoittajat, freelancerit, yhdistystoiminta, vapaan kentän toimijat". Luotteluun voitaisiin lisätä kriitikot ja media-alan toimijat, joiden merkitys luovan talouden itseohjautuvuuden syntyyn tai syntymättä jäämiseen ulottuu läpi kuvion kaikkien tasojen.

Monet kulttuurisektorin tutkijat ovat lisänneet tuottajan em. välittäjäportaan toimijoiden joukkoon vaikka, kuten edellä on jo todettu, yleistermi "tuottaja" ei takaa mitään spesifiä pätevyyttä tai ammatillista toimintakenttää. Toisaalta voimme paikantaa toisen tien, jota kautta tuottajuudella ja tuottajilla voi olla merkittävä rooli luovan talouden ekosysteemin itsesääntöisyyden kehittämisessä. Edellä totesimme, että järjestelmän itsesääntöisyys riippuu paljolti siitä, missä määrin sen omat alajärjestelmät ovat itse itsesääntöisiä ja myös keskinäisessä vuorovaikutuksessaan pääjärjestelmän itsesääntöisyyttä synnyttäviä. Tästä katsannosta, jos suhteellisen uusi tuottajien koulutusjärjestelmä kehittyi – tai sen annetaan kehittyä – itsesääntöiseksi, se voi lisätä koko kulttuurisektorin koulutusjärjestelmän itsesääntöisyyttä ja vahvistaa edelleen taiteen ja kulttuurin taloudellista ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Edellä on tähän saakka käytetty termiä itsesääntöisyys ilman tarkempaa määrittelyä. Epäilemättä tämä on johtanut lukijoita mieltämään itsesääntöisyyden desentralisaatioksi tai autonomiaksi, ts. toimintavapaudeksi, jonka jokin ulkoinen taho myöntää alaisilleen yksikölleen. Ekosysteemisessä kehikossa, siinä merkityksessä, jossa sitä seuraavassa tullaan käyttämään, itsesääntöisyyden nähdään vallitsevan järjestelmän (systeemin) sisällä kun sen alajärjestelmät täydentävät toisiaan ja toimivat toisilleen valikoiden yhteistä kehitystä ohjaavina katalysaattoreina.

Absoluuttisesta "toisensa täydentävyydestä" ja "parhaiden katalysaattoreiden" valikoitumisesta ei luonnollisesti voida puhua, vaan enintään voidaan paikantaa kehityssuuntia tai kehitysongelmia, joiden perusteella voidaan puhua lisääntyvästä tai heikkenevästä ekosysteemisyydestä.

Seuraavat empiiriset analyysit maamme kulttuurituottajakoulutuksen kehityksen nykyisestä vaiheesta ja tulevaisuuden näkymistä tehtiin sopimuksen mukaisesti pelkkänä kartoitustyönä. Kartoituksen tulosten ymmärrettäväksi tekeminen edellytti kuitenkin yleisemmän tulkintakehikon käyttöä, joka johti edellä esitetyn ekosysteemisen järjestelmäkehikon käyttöön ottoon.

3 Kulttuurituotantoon ja -tuottajuuteen kohdentuva koulutus Suomessa: institutionaalista ja rakenteellista tarkastelua

3.1 Tuottajakoulutuksen institutionaalinen kehitys

Kulttuurialan tuotantoon ja tuottajuuteen kohdentuva korkeakoulutasoinen koulutus on kehittynyt maassamme asteittain omaksi koulutusalaakseen (Halonen 2011, 95). Kulttuurialan hallinnollista ja tuotannollista koulutusta tarjottiin aluksi täydennyskoulutuksena ja erillisinä opintokokonaisuuksina. Suomessa Arts/ Cultural Management -koulutuksen aloittivat ensimmäisinä vuonna 1992 Jyväskylän yliopiston yhteiskuntapolitiikan laitos ja Sibelius-Akatemian täydennyskoulutuskeskus. Myöhemmin koulutusta alkoivat tarjota myös muiden taideyliopistojen täydennyskoulutuskeskukset. (Kangas 2002, 256) Esimerkiksi teatterikorkeakoulun täydennyskoulutuskeskus järjesti täydennyskoulutuksena esittävien taiteiden tuottajakoulutusta muutaman vuoden ajan 1990-luvulla.

Taiteen ja kulttuurin tuotannollinen ja hallinnollinen koulutus alkoi vakiintua tutkintoon johtavaksi koulutukseksi ja siten institutionalisoitua 1990-luvun lopulla. Sibelius-Akatemia aloitti tutkintoon johtavan englanninkielisen Arts Management-koulutuksen vuonna 1997 ja Jyväskylän yliopisto Cultural Management -suuntautumisen sisältävän kulttuuripolitiikan koulutusohjelman vuonna 2000 (Kangas 2002, 256). Ammattikorkeakouluissa kulttuurituottajien alempaan korkeakoulututkintoon johtava koulutus aloitettiin vuonna 1998 Humanistisessa korkeakoulussa ja vuotta myöhemmin Helsingin Ammattikorkeakoulu Stadiassa (nykyinen Metropolia), Seinäjoen ammattikorkeakoulussa ja Yrkeshögskolan Sydvästissä (nykyinen Novia). Samalla päättyi kulttuurisihteerien opistotasoinen koulutus sen sulautuessa osaksi ammattikorkeakoulujen kulttuurituottajakoulutusta. (Halonen 2011, 95). Kulttuurisihteerien koulutus oli suunnattu antamaan pätevyyttä toimia kuntien kulttuuritoimessa tai järjestökentällä.

Kuten Liitteestä 1 käy ilmi tutkintoon johtavan ammattikorkeakoulujen ja akateemisten maisterikoulutusohjelmien institutionalisoituminen eivät suinkaan lopettaneet alalla ylläpidettyä täydennyskoulutusta ja yksittäisten opintokokonaisuuksien organisointia uusiin maisteriohjelmiin. Samoin liitteestä käy ilmi tuottajakoulutuksen kanssa yhteistä rajapintaa omaavien tuotannollisten koulutusalojen, erityisesti viestinnän ja matkailun, nykyinen asema.

Halosen (2011) väitöskirjasta löytyy tarkempaa analyysia tutkintoon johtavan kulttuurituottajakoulutuksen kehityksestä ja institutionalisoinnista. Seuraava oma selvityksemme kuvaa ja erittelee tämän institutionalisoinnin synnyttämää nykyistä tilaa ottaen kuitenkin huomioon myös suhteet Liitteen 1 muihin koulutusmuotoihin ja -aloihin, joiden kanssa ammattikorkeakoulujen tuotanto-/tuottajakoulutus saattaisi muodostaa laajemman koko kulttuurisektorin osana toimivan ja vaikuttavan ekosysteemin.

3.2 Tuotanto-/tuottajakoulutuksen rakenteellista tarkastelua

3.2.1 Ammattikorkeakoulut

Ekosysteemanalyysia käyttäneissä kulttuurisektorin analyyseissä on kiinnitetty huomiota rakenteellisiin tekijöihin, jotka vaikuttavat sektorin toimijoiden mahdollisuuksiin toteuttaa ja lisätä omaa itsesääntöisyyttään. Tällaisia tekijöitä ovat mm.:

- keskeisten toimijoiden määrä, toimintakentän laajuus, yksiköiden koko ja organisoinnin muoto,
- toimijoiden identiteetti (omakohtainen toimijaksi profiloituminen),
- toimijoiden keskinäinen työnjako ja yhteistyö sekä

- toiminnan edellyttämät resurssit: rahoitus, infrastruktuurin laatu ja toimintoihin tarvittujen palvelujen kattavuus ja laatu.

Tämän selvityksen päämääränä ei ollut edellä mainittujen tekijöiden ja kohteena olevan koulutusjärjestelmän keskinäisten suhteiden analyysi. Olemme kuitenkin katsoneet aiheelliseksi selvittää niiden tai vastaavien tekijöiden mahdollisia vaikutuksia vertailemalla kulttuurituotannon koulutusjärjestelmän yhtä tuotannon alaa nuorten AMK-koulutusta vastaavaan viestinnän (median) AMK-koulutukseen. Tämä vertailu on mielekäs myös siksi, että mediasektorin toiminnoilla ja keskeisellä nimikkeellä (medianomi) on laaja ja osin keskinäisesti päällekkäinen toiminnallinen rajapinta kulttuurin tuotantotoimintojen ja tuottajan ammattinimikkeeseen kanssa. Tästä kertoo myös TAKUn jäsenten koulutustausta AMK-tutkintojen osalta (AMK-kulttuurituottaja, medianomi, www.TAKU.fi).

Liitteistä 1 ja 2 voimme nähdä, että tuottajan ammattiin valmistettiin opiskelijoita vuonna 2011 viiden ammattikorkeakoulun kulttuurituottajan koulutusohjelmissa kun taas medianomeja valmistui neljästätoista viestinnän koulutusohjelmasta. Tilastokeskuksen tilastot eivät kerro vastaavia opiskelijatietoja, mutta käyttämällä tuottajaohjelmista tietoja "muut kulttuuriammatit" ja medianomeista tietoja viestinnän ja informaatiotieteiden saamme vastaaviksi nuorten koulutusohjelmien oppilasmääräksi luvut 812 opiskelijaa (kulttuuri) vastaan 3 572 opiskelijaa (viestintä). Jos kuitenkin mukaan otetaan kaikki kulttuurialojen opiskelijat, eli "muiden kulttuuriammattien" lisäksi käsi- ja taideteollisuus, taiteet ja tanssi, musiikki ja kuvataiteet, näiden viiden kulttuurialan oppilasmäärät nousevat lähes seitsemään tuhanteen. Tällöin kuitenkin käsi- ja taideteollisuuden opiskelijoita tästä määrästä on noin kolme tuhatta. Luvut osoittavat, että ammattikorkeakoulujen koulutusjärjestelmässä tuottajan ammatti ei ole "kulturonomiaa" vaan perustuu oppisisältöihin, jotka on spesioitu nimenomaan kulttuurin tuotantoprosesseihin. Toisaalta kuitenkin näinkin tuotantoprosessit voivat erota selvästi toisistaan kuten on laita

tapahdumatuotannon, muun kulttuuristen palvelujen tuotannon ja kulttuuriteollisen sisältötuotannon kohdalla.

Viestintäteknologian kehitys tekee medianomeja valmistavat koulutusohjelmat infrastruktuurin osalta vaativammiksi kuin kulttuurituottajakoulutuksen. Mitään merkittäviä eroja ei voi havaita tässä tai koulutuksen alueellisessa sijoittumisessa, vaan sekä kulttuurituottaja- että medianomikoulutus keskittyvät korkeakoulutusta ylläpitäviin kaupunkikeskuksiin tai koulutus on aloitettu, jotta tällainen keskus saisi lisää kulttuurista vetovoimaa.

Ammattikorkeakoululain neljäs pykälä velvoittaa oppilaitokset harjoittamaan opetustyötä tukevan tutkimus- ja kehitystyön lisäksi "... aluekehitystä tukevaa ja alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä sekä taiteellista toimintaa" (Ammattikorkeakoululaki 351/2003, § 4). Vaikka tätä velvoitetta ei ole julkisen rahoituksen käytännössä otettu huomioon, alueelliset taloudelliset intressit ovat johtaneet erityisesti joidenkin kulttuuri- ja viestinnän ja informaatiotutkimuksen koulutusohjelmien suosimiseen. Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmat ovat omalta osin auttaneet alueellisen tutkimus- ja kehitysohankkeiden syntymistä ja ne ovat myös liittäneet runsaasti uusia koulutuksen ja kehittämistyön tahoja tosiinsa ja synnyttäneet tiiviitä yhteistyöverkostoja.

3.2.2 Yliopistolliset maisteritutkintoon johtavat koulutusohjelmat

Edellä on nostettu esiin näkemys, jonka mukaan ammattikorkeakoulujen kulttuurituotannon/ -tuottajuuden ohjelmat eivät ainakaan viestinnän ohjelmiin verrattuna ole lisääntyneet ja monimuotoistuneet. Samat viisi ammattikorkeakoulua, jotka aloittivat alan koulutuksen yli kymmenen vuotta sitten, ovat vieläkin ainoita kulttuurituottajakoulutuksen antajia. Tästä on seurannut, että yhteisen ekosysteemin toisille toimijoille,

erityisesti yliopistojen maisteriohjelmille, on avautunut tilaa ja tarvetta laajentaa omia toimintojaan. Tätä aktiivisuutta on edistänyt neljä rakenteellista tekijää.

Ensiksi ammattikorkeakoulujen omaa perustutkinnon jälkeistä ylempää AMK-tutkintoa (alkanut 2009) ei ole kehitetty yleiseksi maisteritasoiseksi opiskelumuodoksi. Siihen pääsy edellyttää kolmen vuoden työkokemusta ja sen suorittaminen edellyttää työelämäsuuntautunutta opiskelua. Täten ilman työkokemusta pelkän kandidaatin pohjalta ylempään AMK-tutkinnon suorittaminen veisi noin neljä vuotta ja tutkinto oikeuttaisi vain osaan tohtorin opintoja suoraan ja osaan vaaditaan silloittavia lisäopintoja.

Toinen syy on ESR-rahoitus, jota on voitu käyttää maisteriohjelman alkuvuosien rahoitukseen kuten Liitteen 1 viisi esimerkkitapausta osoittavat. Kolmas maisterikoulutusmuotoa edistävä tekijä on ollut mahdollisuus aloittaa ESR-rahoituksella myös englanninkielinen ohjelma. Neljäs tekijä on mahdollisuus projektirahoituksen turvin käyttää yliopistojen tiloja ja muuta infrastruktuuria.

Liite 1 ja taulukko 1 (seuraavalla sivulla) osoittavat sen nopeuden, millä maisteriohjelmaa on viime vuosina perustettu, mutta myös sen, että suhteellisen lyhyen alkurahoituskauden jälkeen on ohjelmalle usein haettava jostakin jatkorahoitusta. Käynnissä olevan korkeakoulu-uudistuksen seurauksena ohjelmia joudutaan jatkamaan projektirahoituksella, jonka hankkiminen nykyisen finanssikriisin jatkuessa saattaa olla vaikeaa. Jos projektiperusteiset maisterikoulutusohjelmat poistuvat kulttuurituotannon koulutuksen näyttämöltä, koulutuksen ekosysteemiin tulisi löytyä korvaavaa aktiviteettia.

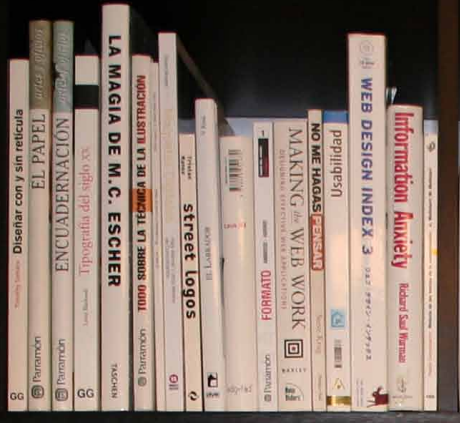
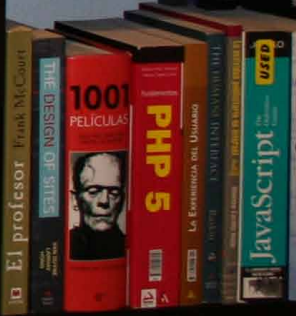
3.2.3 Täydennyskoulutus

Kulttuurituotannon koulutusjärjestelmän täydennyskoulutus jakautuu tavallaan kahtaalle: toisaalta ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen

Maisteriohjelma	Aloitusvuosi/ Toteuttamisaika	Tutkinto	Sisäänotto	Valmistuneita 2010 mennessä
Sibelius-Akatemia: Arts Management (Hki)/ Taidehallinnon maisteriohjelma (Kuopio)	1997 (Arts Management)/ 2004 (Taidehallinnon mo.)	Master of Music (Arts Management)/ Musiikin maisteri (Taidehallinnon mo.)	15 (Helsinki) + 15 (Kuopio)	82
Helsingin yliopisto ja Aalto- yliopiston Kauppakorkeakoulu: Art Theory, Criticism and Management ATCM	2009	Filosofian maisteri (HY)/ kaupp- tieteiden maisteri (Aalto)	12 (HY) + 8 (Aalto)	0
Aalto-yliopiston Taideteollinen korkeakoulu ja Turun kauppakorkeakoulu: Creative Business Management/ Luovan talouden ja johtamisen maisteriohjelma	2009	Taiteen maisteri (Creative Business Management)/ Kauppatieteiden maisteri (Luovan talouden ja johta- misen mo.)	10 (TAIK), 20 (TSE)	0
Lapin yliopisto: European Master in Arts, Culture and International Marketing EMACIM (ESR)	1.9.2011 – 30.9.2013	Master of Social Sciences/ Master of Arts	enintään 30	0
Lapin yliopisto / Kajaanin yliopistokeskus: Kulttuuriyrittäjyyden kansainvälinen mais- teriohjelma (ESR)	1.5.2009 – 30.6.2011	Taiteen maisteri tai yhteiskuntatie- teiden maisteri	30 (aloitti 28, joista 23 varsinaista opis- kelijaa)	0 (noin puolet val- mistumassa keväällä 2011)
Lapin yliopisto: Design, media and markets -maisteriohjelma (ESR)	12.1.2009 – 31.6.2011	Yhteiskuntatieteiden maisteri tai taiteen maisteri	20 (aloitti 16)	0

Lähde: Koulutuskysely, yliopistojen internetsivut, puhelinhaastattelut

Taulukko 1. Vuonna 2011 käynnissä olevia yliopistojen maisteriohjelmiä

omaan opetukseen kuuluviin täydennyskoulutusjaksoihin, toisaalta muiden kulttuurin ammattiorganisaatioiden hankkeisiin. Liitteessä 1 esitelläänkin lähinnä ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen johtamia täydennyskoulutushankkeita, mutta myös muutamia ammattiorganisaatioiden järjestämiä usein kertaluonteisia hankkeita ja yhteishankkeita. Seuraavat tarkasteltavat projektit on usein osarahoitettu Euroopan unionin rakennerahastoista ja niiden toteuttamisesta vastaa eri toimijoista koostuva konsortio. Esimerkkinä voidaan mainita Sillanrakentajat-hanke, jota on hallinnoinut Lahden ammattikorkeakoulu yhteistyössä Rovaniemen Kehitys Oy:n, Suomen Itämeri-instituutin ja Turun Seudun Kehittämiskeskuksen kanssa.

Projektipohjaisesti järjestetään tällä hetkellä vientikoulutusta, johtajakoulutusta sekä yleisemmin ammatissa toimivien ammattitaidon kehittämiseen tähtäävää koulutusta. Ammattitaitoa täydentävät koulutukset ja valmennukset on järjestäjien mukaan suunnattu mm. taiteilijoille, välittäjäportaan toimijoille, luovien alojen yrittäjille, freelancereille, organisaatioiden ja järjestöjen edustajille ja oppilaitosten henkilöstölle. Esimerkiksi Sibeliuksen Akatemian täydennyskoulutuskeskuksen koordinoima Finnish Music Express-vientivalmennus on suunnattu musiikkialan yrityksille ja muusikoille, kun taas Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun toteuttama Creative Managers – luovan talouden kansainvälinen erikoisosaaja- ja tuottajavalmennus – on suunnattu pohjoiskarjalaisille luovien alojen ammattilaisille: yritysten edustajille, freelancereille, luoviin aloihin kytkeytyvien järjestöjen ja organisaatioiden edustajille ja alueen oppilaitosten henkilöstön edustajille.

Tiivistäen voidaan sanoa, että kulttuurituotannon koulutusjärjestelmän kannalta täydennyskoulutus on uudella tiedolla tuotannon rattaita pyörimään irrottavaa toimintaa, jonka avainsanoja ovat *välittäjäportaan toiminnot, johtajuus/managerismi, kansainvälisyys, kulttuurivienti ja ammattiasiantuntijoiden verkottuminen*. Seuraavat esimerkit havainnollistavat näitä avainsanoja:

- taiteen alojen välittäjäportaan toimijoiden kansainvälistymisvalmiuksien ja liiketoimintaosaamisen kehittämiseen (TAIVEX)
- kehittämään luovien alojen agenttien ja vientiammattilaisten ammattikuntaa ja toimintakulttuuria (Sillanrakentajat)
- tarjoamaan valmennusta ja mentorointia tapahtumatuotannon johtajuuden näkökulmasta (JOHDE)
- kehittämään, parantamaan ja monipuolistamaan valmennukseen osallistuvien kykyä toimia kansallisissa ja kansainvälisissä ammattilaisverkostoissa (Creative Managers).

Koulutusten ja valmennusohjelmien muoto ja pituus vaihtelee: osa niistä on järjestetty yksittäisten koulutus-/seminaaripäivien muodossa, toiset taas pitkinä valmennusohjelmina. Seminaaripäivä-muotoisen koulutuksen idea eroaa valmennusmuotoisesta koulutuksesta siten, että se tarjoaa lyhyistä täsmäkoulutuspäivistä koostuvan koulutuspaketin, josta koulutuksen ostaja valitsee oman tarpeensa mukaan, kun taas valmennusohjelmaa valitaan suorittamaan pienehkö joukko valmennettavia. Osa valmennusohjelmista tarjoaa myös ohjelman ulkopuolisille mahdollisuuden osallistua ajoittain opetukseen.

Kulttuurituotannon täydennyskoulutusta uhkaavat samat rahoitusongelmat kuin yliopistojen projektirahoitteisia maisteriohjelmiä. Seuraava taulukko antaa tapausesimerkkejä vuonna 2011 käynnissä olleista täydennyskoulutushankkeista; se myös muistuttaa kuinka tärkeistä opetus-toiminnoista kulttuurialan täydennyskoulutuksessa on kyse.

Täydennyskoulutus	Toteuttamisaika	Kenelle	Koulutettavien määrä
Pohjois-Karjalan Ammattikorkeakoulu: Creative Managers – Luovan talouden kansainvälinen erikoisosaaja- ja tuottajavalmennus	2009–2011	Luovien alojen ammattilaisille Pohjois-Karjalassa	20–40
SibA täydennyskoulutus, Music Export Finland & Fimic: Finnish Music Express	2008–2011	musiikkialan yrityksille ja muusikoille	yhteensä noin 220 henkilöä, osa on osallistunut useampaan koulutusjaksoon
SibA täydennyskoulutus, Seinäjoen yksikkö, HSE Pyk, Tukkk jne.: Tapahtumatuotannon johtajaosaamisen kehittämisshanke JOHDE	2010–2013	luovien alojen johtotehtävissä työskenteleville	vaihtelee: joihinkin jaksoihin max. 15, yksittäisiin tilaisuuksiin satoja
Lahden ammattikorkeakoulu jne.: Sillanrakentajat – Luovien alojen agenttien ja vientiammattilaisten valtakunnallinen valmennusohjelma	2009–2011	luovien alojen ammattilaisille	kertaprojekti 60 henkilöä neljässä eri ryhmässä
Teatterin tiedotuskeskus & Aalto-yliopiston HSE Pyk: Taiteen tiedotuskeskusten vientivalmennusohjelma TAIVEX	2009–2011	ammattissa toimiville tuottajille, kustantajille, galleristeille, agenteille ja managereille	70 suorittaa vientivalmennusohjelman kokonaisuudessaan, lisäksi yksittäisille jaksolle otetaan muutamia ylimääräisiä koulutettavia

Lähde: Hankkeiden internetsivut, koulutuskysely

Taulukko 2. Vuonna 2011 käynnissä olleita täydennyskoulutusohjelmia

4 Kulttuurituotantoon ja -tuottajuuteen kohdentuva koulutus Suomessa: koulutusmuotojen opetussisällöt ekosysteemisestä katsannosta

4.1 Koulutusmuotojen ongelma-alueet ja valinnaiset ratkaisuvaihtoehdot

Olemme edellä tarkastelleet tuottajakoulutuksen institutionalisoitumista ja rakenteellisia ongelmia ja esittäneet havaintoja tuottajakoulutuksen nykytilasta ja kehityssuunnista. Seuraavan opetussisältöjen tarkastelun tavoitteena on vastata yksityiskohtaisemmin selvityksemme toiseen tutkimuskysymykseen eli siihen, mitkä ovat keskeisiä opetussisältöjä ja missä määrin ne ovat yhtäläisiä tai erilaisia eri koulutusmuodoissa. Emme kuitenkaan lähde luettelemaan yksittäisiä opetussisältöjen nimikkeitä ja vertailemaan niiden keskinäistä suosituimmuutta. Sen sijaan kohdistamme huomiomme siihen tapaan, jolla eri koulutusmuotojen opetussisällöt ovat viime vuosina reagoineet eräisiin kulttuurialan koulutuksen keskeisiin kehittämisiongelmiin.

Ne kehittämisiongelmat, joilla seuraavassa "testataan" koulutusmuotojen opetussisältöjä voidaan ilmaista seuraavina *kuutena kysymyksenä*:

- Miten opetussisällössä on tasapainotettu kulttuurituotannon taloudellinen merkitys ja taiteen ja kulttuurin luovan työn itseisarvo?
- Saavatko opetussisällössä kaikki keskeiset tuotantomuodot (tapahutumatuotanto, muut kulttuuripalvelut ja kulttuuriteollinen sisältötuotanto) huomiota yhtäläisesti, vai korotuvatko jotkin niistä?
- Saavatko väliportaan toimijat/ammattiryhmät täydennyskoulutuksen opetussisällöissä osakseen huomiota runsaasti/jonkin verran/ei lainkaan?
- Saako opetussisällössä ns. rajapintatuotantanto (erityisesti media- ja matkailutuotanto, sosiaaliset palvelut) osakseen huomiota

runsaasti/jonkin verran/ei lainkaan?

- Painottaako opetussuunnitelma pedagogisesti/oppimisen perustaksi käytännön harjoittelua ja/tai harjoitustöitä ja/tai omia projekteja runsaasti/riittävästi/ei juuri lainkaan?
- Painottaako opetussuunnitelma runsaasti/riittävästi/ei juuri lainkaan tarvetta ottaa pedagogisesti/oppimisen perustaksi kulttuurisia/sosiaalisia arvolähtökohtia?

4.2 Ideaalin koulutusohjelmamallin paikannus

Tapa, jolla opetussisältöjen ongelma-alueet on edellä saatettu kysymysten muotoon, on ilmeisen harhaanjohtava: koulutusohjelmat eivät vastaa haastateltujen ihmisten tavoin kysymyksiin, vaan vastaukset on luettava ohjelmista. Samoin koulutusohjelmat eivät ilmaise määriä kolmiluokkaisina skaaloina, vaan sisältöjen vaativuustasoina ja opintopisteiden ja -tuntien määrinä. Useissa tapauksissa myös suuntautumsvaihtoehdot sekoittivat opetussisältöjen arvottamista. Tämä kaikki tuli selväksi, kun yritimme ensin rakentaa "ideaaleja" koulutusohjelmamalleja, joissa valitut ongelmaratkaisun vaihtoehdot olisi nähty toisistaan "perustellusti" riippuvaisiksi tai, toisin ilmaisten, virittyvän samoilta peruslottuvuuksille. Tätä varten olisi pitänyt käydä läpi kaikki Liitteen 1 luetteloidut keskeiset koulutusohjelmat ja tiivistää niistä kokonaan nuo uudet koulutusmallit. Koulutusohjelmaselosteiden sisältämien tietoaukkojen ja käsitteellisten sekavuuksien vuoksi tästä suunnitelmasta luovuttiin ja valittiin helpompi tie. Tämä oli seuraava:

1. Laadittiin luettelo kaikista desk researchin 2010 paikantamista kulttuurituotannon/- tuottajuuden koulutusohjelmista ja luokiteltiin ne koulutusmuodoittain.

2. Arvioitiin koulutusohjelmien/niitä ylläpitävien tahojen valtakunnallista ja alueellista kulttuurista ja koulutuksellista merkitystä käyttämällä desk research tietoja ja varmentamalla niitä uusilla Internet

hauilla. Arvioinnin perusteella merkittiin luetteloon varjostuksella koulutusmuodon ”ydinryhmään” kuuluvat koulutusohjelmat. Täten syntyi julkaisumme Liite 1.

3. Pitäen silmällä edellä esitettyjä koulutusohjelmien kuutta sisällöllistä kehittämisiongelmaa, ydinryhmään kuuluvista koulutusohjelmista valittiin ”otos”, jossa voitiin odottaa löytyvän kannanottoja ja ratkaisutapoja samoissa muodoissa ja samassa määrin kuin ”peruspopulaatioissa” eli eri koulutusmuotojen ydinryhmään kuuluvissa koulutusmuodoissa. Otos rajoitettiin kuitenkin käsittämään vain AMK-koulutusohjelmat, yliopistojen maisterikoulutusohjelmat ja aihepiiriltään edellisiin liittyvät täydennyskoulutusohjelmat. Erityisesti mukaan otettiin yksi sektorirajanylittävä – ja nimenomaan kulttuuri/viestintärajan ylittävä koulutusohjelma sekä sille rinnakkainen sisältötuotannon (elokuva ja televisiotuotannon) koulutusohjelma/suunta. Täten lopullinen otos koostui viidestä AMK-koulutusohjelmasta; kahdesta maisterikoulutusohjelmasta, yhdestä kandidaatin/maisterin koulutusohjelmasta ja yhdestä täydennyskoulutusohjelmasta. AMK-ohjelmista kaksi oli nuorille suunnattuja ammattikorkeakoulututkintoon johtavia koulutuksia, kaksi yhden ja saman AMK-ohjelman suuntatutumisvaihtoehtoa ja yksi ylempään AMK-tutkintoon johtava koulutusohjelma. Otokseen kuuluvat koulutusohjelmat ja niitä koskevat perustiedot esitetään raporttimme liitteessä 2 (2A-2 I).

Otokseen ottaminen perustuu otaksumaan, että nämä ohjelmat ilmentävät erityisen selvästi kaikissa koulutusohjelmissa tapahtuvia sisältöratkaisuja. *Tavallaan otoksen oletettiin olevan tässä suhteessa ideaalin pienoiskopion maamme kulttuurituottajakoulutuksen ekosysteemin ydinalueesta*¹. Täten pienoiskopiota käytettiin sisältöjen analyysin viimeisessä vaiheessa jossa:

---

1 Termiä ”ideaali” käytetään tässä samassa merkityksessä kun puhuttaessa ns. ideaalityypeistä.. Määrite ”ideaali/ihanne” ei näissä tyyppirakennelmissa viittaa eriomaisuuteen eikä myöskään tilastolliseen keskiarvoisuuteen, kyseessä on käsiterakennelma, joka valikoinnin ja korostusten kautta luo rajatun likiärvon jostakin todellisuuden ilmiökentästä, vrt. www.britannica.com/EBchecked/topic/281796/ideal-type.

4. Arvioitiin lähinnä otoksen tietojen perusteella tuottajakoulutuksessa viime vuosina tapahtuneita koulutussisältöjen muutoksia, joiden suunta ja voima puolestaan ilmentävät koulutusjärjestelmän ydinalueen ekosysteemisyyttä.

Raportoimme seuraavaksi tämän neljännen vaiheen tuloksia. Otoksen koulutusohjelmia koskevat perustiedot esitetään Liitteessä 2A-2I. Ne ovat lähinnä virallisia esitteitä, joissa luetellaan koulutusohjelman aihepiirit ja teemat opintopistepainotuksineen. Ne tarjosivat yleisen tietoperustan, jota tarvittaessa tarkennettiin Internetin kautta hankituilla laajemmilla koulutusohjelman tavoitteita ja koulutussisällöissä tapahtuneita muutoksia kuvaavilla tiedoilla. Näitä tietoja on raportoitu edellä luvussa 3.

4.3 Otosarviot koulutusryhmien ongelmaratkaisuihin

4.3.1 Talouden ja taiteen/kulttuurin tasapainottaminen

Tällä ongelmanratkaisun alueen opetuksessa voidaan paikantaa kaksi perusmallia: tuotteistamismalli ja integrointimalli.

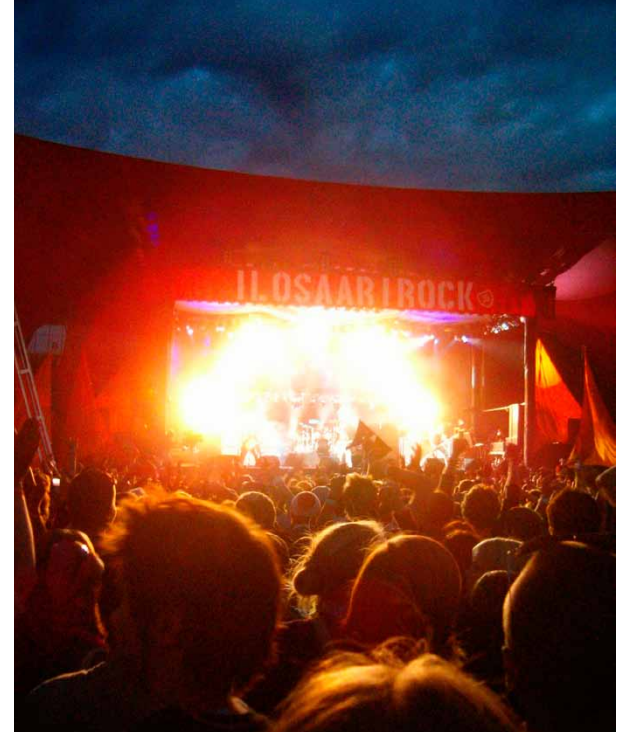
Tuotteistamismallissa opetuksessa esitellään aluksi tuotteistettavaa taiteen tai kulttuurin kenttää – tai yleisemmin taide- ja kulttuuritoimintojen luonnetta – jonka jälkeen siirrytään talouselämän ja/tai liikeyritystoiminnan prosessien esittämiseen. Tästä edetään taide-/kulttuuri-ideoiden tuotteistamisprosesseihin ja edelleen tuotantoon ja tuotteiden tunnetuksi tekemiseen sekä kuluttajan käyttöön siirtoon. Näkemystä kulttuurikentästä täydennetään usein kansallisen ja kansanvälisen kulttuuripolitiikan ja järjestö- ja liikeyrityssektoreiden rakenteen ja toimintojen kuvauksilla, joihin voidaan liittää taiteen ja kulttuurin julkisten ja yksityisten rahoitusjärjestelmien kuvauksia. Talouden puolella taas usein esitellään projektityötä erillisenä tuotteistamisvaiheen edellyttämänä aihepiirinä.

Integrointimallissa lähdetään periaatteessa liikkeelle näkemyksestä, että taiteen ja kulttuurin suhde talouteen perustuu normaaleille liikeyritystoiminnan periaatteille mutta taide- ja kulttuuri tarjoavat luovuudellaan ja liikeideoillaan poikkeuksellisen edullisen toimintakentän. Tästä johtuen taiteen ja kulttuurin toimialoja on alettu pitää keskeisinä taloudellisen kasvun ja viennin kannalta ja niitä on, tietyin rajauksin, alettu kutsua luoviksi toimialoiksi, joiden katsotaan kuuluvan luovan talouden ytimeen. Opetuksessa tämä on johtanut siihen, että taiteen ja kulttuurin moninaista tuotantoa käsitellään usein yhtenä toimialaryhmänä tai vientituotekokonaisuutena. Tämä suuntaus ja integrointimallin hyväksymisen yleistymisen näkyvät erityisen selvinä otoksemme kahdessa maisterintutkinnossa.

Edellä esitettyyn kahden mallin tilanteeseen on syytä tehdä lisäys, joka koskee mahdollista kolmatta osapuolta. Otoksessamme on tapauksia, joissa kulttuurituotannon tai talouden opetus on sidottu kolmannen toimintamuodon opetukseen. Esimerkkeinä voidaan mainita erään otoksemme kulttuurituotannon koulutusohjelman musiikkipainotteinen suuntautumisvaihtoehto, jossa elävän musiikin esittämistilaisuuksien tuottamisen lisäksi harjaannutaan omakohtaiseen musiikkiesiintymiseen. Esimerkistä käy myös saman koulutusohjelman toinen suuntautumisvaihtoehto, jossa opiskelija voi paneutua media- ja uusmediateknologiaan ja niiden käytännön sovellutusten opiskeluun.

4.3.2 Tuotantomuotojen suosio

Kolmesta kulttuurituotannon muodosta, tapahtumatuotannosta, muista kulttuuripalveluista ja kulttuuriteollisesta sisältötuotannosta *tapahtumatuotanto* on viime vuosina kehittynyt itsenäiseksi kulttuuripalvelujen alueeksi ja noussut erityisesti AMK-koulutusohjelmissa selvästi koulutuksen aihepiirinä kaikkein suosituimmaksi, varsinkin jos tähän piiriin liitetään mukaan sosiokulttuurisen työn ja elämysten tuottamisen opetus. Muiden kulttuuripalvelujen kuten esimerkiksi mainonnan ja viestinnän ope-

tus kytkeytyvät entistä tiiviimmin tapahtumatuotannon opetukseen. Audiovisuaalisen sisällön tuotanto jää erityisesti AMK-opetuksessa vähäiselle huomiolle, selvemmin se nousee esiin uusissa liiketalouden maisteriohjelmassa ja mediatuotannon opetusta sisältävissä medianomin koulutusohjelmissa. Media- ja kulttuuriteollisuuden sisältötuotannon prosessit saavat myös jossakin määrin huomiota elämystuotantoa korostavassa opetuksessa. Tapahtumatuotannon opetus tukee osin myös muiden palvelujen tuotannon opetusta, muuten kulttuuripalvelujen opetus, erityisesti uudet digitalisoitujen palvelujen "kirjastot" ja sosiaalinen media saavat otoksen koulutusohjelmissa osakseen vähän suoranaista opetusta. Syy lienee siinä, että nämä alat ovat tulleet opetuksen instrumenteiksi, jolloin erillinen opetus on nähty tarpeettomaksi. Samaa voidaan sanoa myös kulttuurin osakseen saamista palveluista; joskin useimmat

otoksen koulutusohjelmista sisältävät opetusta kulttuurialan lainsäädännöstä, tekijänoikeussäädöksistä ja sopimuskäytännöistä.

4.3.3 Väliportaan toimijoiden/ammattiryhmien osakseen saama huomio

Väliportaan toimijat, jotka tässäkin raportissa ovat saaneet jo aikaisemmin osakseen huomiota, jäävät otoksen koulutusohjelmissa vähälle huomiolle – edellyttäen tietysti, että tuottajatoimintaa ei lasketa väliportaan toimintojen piiriin (agentti, kuraattori jne.). Kuten luvussa 3 kävi ilmi, väliportas saa kuitenkin huomiota täydennyskoulutusohjelmissa ja otoksemme täydennyskoulutusohjelma kohdistuu yksinomaan välittäjäportaan senioritoimijoiden koulutukseen. Samoin kuin useat muut väliportaan toimijoihin ja -toimintoihin kohdistuvat täydennyskoulutusohjelmat tämä otoksemme koulutusohjelma on hyvin läpiajattelu ja sisältää sellaisia teemoja kuten: "Esittävän taiteen teoksen prosessin, sisällön ja muodon määrittely vientitarkoitusta palvelevalla tavalla."

4.3.4 Rajapintatuotannon ratkaisut

Kulttuurituotannon ja -tuottajuuden rajapintayhteistyö tapahtuu lähinnä kolmeen suuntaan: viestintään, sosiaalityöhön ja matkailuun.

Melko suuri osa kulttuurialojen rajapintatuotannon opetussisällöistä koostuu rajoittuneista ratkaisuista, joilla taataan kulttuurialan opiskelijoille viestintäkoulutusta "omaan käyttöön" eli oman viestintäkyvyn kehittämiseen. Toisaalta on kuitenkin olemassa myös edellä mainittu suuntautumisvaihtoehtoksi organisoitu kulttuurituotannon oma media- ja uusmediateknologian ja niiden teknisten ja sisällöllisten sovelutusten koulutusohjelma. Kuten Liitteen 1 ensisivuilta käy kuitenkin ilmi, kulttuurituotanto/media rajapinnan ylittäviä medianomin tutkintoon johtavia koulutusohjelmia on runsaasti ja useita erityisesti musiikin ja elokuvan alueilla.

4.3.5 Kulttuurin koulutusohjelmien "Kentälle"- pedagogia

Monien kulttuurin koulutusohjelmien ammattisuuntautuminen on johtanut siihen, että niissä korostetaan koulunomaisen tiedon ja tietämisen rinnalla käytännön toimissa tapahtuvaa harjaantumista. Lyhyin tie kentälle on harjoittelu, muita kulttuurin kentällä tapahtuvia koulutusohjelmien suosimia kentällä oppimisen menetelmiä ovat tilaustyöt, projekteihin osallistuminen, osallistuminen tapahtumatuotantoon ja omakohtaisten kulttuurituotantojen organisointi. Otoksemme laajin koulutusohjelmien kenttätyö sisältää opintoja 38 opintopisteen verran ja niiden suorittaminen vaatii neljän tuotantohankkeen toteuttamisen sellaisilla alueilla kuin tapahtumatuotanto, sosiokulttuurinen tapahtuma, musikaali ja oma itsenäinen tuotanto. Vaativana kenttätyönä voidaan pitää myös kulttuurituotannon ylemmän AMK-tutkinnon suorittamista, jonka pääsyvaatimuksena olevan 3 vuoden työkokemuksen päälle 60 opintopisteen opinnoista puolet on oman käytännön asiantuntijuuden kehittämistyötä.

4.3.6 "Sosiokulttuurisen innostamisen pedagogia"

Otoksemme musiikkipainotteinen koulutusohjelma/suuntautumisvaihtoehto, johon on jo pari kertaa viitattu, ansaitsee kolmannen maininnan sosiokulttuurisen innostamisen (animaation) aseman vakiinnuttamisesta kulttuurituotannon opetussisältöjen suunnittelijoiden piirissä. Pedagoginen kaava on yksikertainen: jos taiteellinen työ sinällään tai kulttuurituotannon lähteenä onnistuu innostamaan, se onnistuu myös vapauttamaan ihmiset uuteen luovaan ajatteluun ja sosiaaliseen toimintaan.

4.3.7 Ideaalitoksesta tuottajakoulutuksen ekosysteemisyyden arviointiin

Edellä esitetyt ideaalitokseen peruvat sisältöongelmia koskevat havainnot voi helposti liittää koulutusmuotoihin, eli esimerkiksi että AMK-kou-

lutuksessa talouden ja taiteen toisiinsa liittäminen perustuu tuotteistamiseen, kun taas yliopistollisissa koulutusohjelmissä tämä liittäminen on integroivaa. Tällaiset riippuvuushteet kuitenkin olivat jo lähtökohtina ideaaliohjelmissa muodostettaessa ja niiden toistaminen tässä on tarpeellista. Otoksen muodostaminen ja sen avulla tehdyt havainnot tähtäsivät toisalle eli eri koulutusmuotojen muodostaman kokonaisuuden ekosysteemisyyden arviointiin:

"... järjestelmän itsesäätyisyys riippuu paljolti siitä, missä määrin sen omat alajärjestelmät ovat itse itsesäätyisiä ja myös keskinäisessä vuorovaikutuksessaan pääjärjestelmän itsesäätyisyyttä synnyttäviä. Tästä katsannosta, jos suhteellisen uusi tuottajien koulutusjärjestelmä kehittyy – tai sen annetaan kehittyä – itsesäätyiseksi, se voi lisätä koko kulttuurisektorin koulutusjärjestelmän itsesäätyisyyttä ja vahvistaa edelleen taiteen ja kulttuurin taloudellista ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta".

Järjestelmän itsesäätyisyys taas voidaan tiivistää kahteen ominaisuuteen: *osajärjestelmien toisiaan täydentävyyteen ja toisilleen katalysaattorina toimimiseen.*

Kun seuraavassa lähemme arvioimaan maamme kulttuurituottaja-/tuottajuuskoulutuksen viime vuosien ekosysteemisyyden kehittymistä, joudumme vastaamaan kahteen kysymykseen:

- Mitkä koulutusmuodot ja keskeiset koulutusohjelmat ovat toimineet kehityksen katalysaattoreina. missä suhteessa ja millä voimakkuudella?
- Missä määrin ja millä tavoin eri koulutusmuodot ja ohjelmat ovat tukeneet ja täydentäneet toisiaan?

Vastaus ensimmäiseen kysymykseen nousi esiin jo julkaisumme Liitettä 1 laadittaessa ja sai vain vahvistuksensa olosuhteissa. Kolme johta-

vaa koulutusmuotoa, AMKit, yliopistojen maisteriohjelmat ja väliportaan täydennyskoulutus muodostavat sen kolmikon, joka nyt toimii kulttuurituotanto-/tuottajakoulutuksen uuden ekosysteemisyyden perustana. Opetuksen runko ja keskeisin sisältö ovat myös selkeitä: maisteriohjelmissä kulttuurin talousteoriat, jossa yhdistyy luova työ ja liikeyritystoiminta, AMKteilla tapahtumatuotanto, joka hyödyntää ja yhdistää laajaa kulttuuripalvelujen joukkoa ja täydennyskoulutuksessa väliportaan asema taiteen ja talouden yhteistyössä, erityisesti vientiponnistuksissa.

Kysymys edellä kuvatulla tavalla syntyvän ekosysteemisyyden voimasta liittyy toiseen kysymykseemme koulutusmuotojen ja -ohjelmien keskinäisestä yhteistyöstä. Kaikki kolme edellä paikannettua keskeistä koulutuksen muotoa ovat etäällä toisistaan niin koulutusta koskevassa perusajattelussa kuin opetussisältöjen painotuksissa, joten niiden keskinäinen tuki ja täydentävyys ovat toistaiseksi jääneet suhteellisen heikoiksi. Tämä puolestaan heikentää yhteistä ekosysteemisyyttä.

Voimmekin tehdä sen johtopäätöksen, että kulttuurituottajakoulutusta voidaan kehittää lisäämällä koulutuksen ydinalueiden koulutusohjelmien keskinäistä tukea ja täydentävyyttä ja vaihtamalla katalysaattorina toimivien opetussisältöjen peruselementtien painotuksia. Ennen kuin tätä lähdetään tekemään, on hyvä muistaa, että edellä tehdyt koulutusmuotoja koskevat johtopäätökset ovat luonteeltaan tentatiivisia ja tarvitsevat tuekseen lisää tutkimustietoa. Voidaan myös väittää, että ulkoisten tahojen vaatimina/tuottattamina suosittavat supistaisivat tuottajakoulutusjärjestelmän – sen ydinalueiden ja kenttien myös sitä laajemman kulttuurikoulutussektorin – itsesäätyelyprosesseja. Toisaalta raporttimme koulutuksen suunnittelijoiden näkemyksiin perustuva kuudes luku tarjoaa jossakin määrin tiedollista tukea edellä esitetyille johtopäätöksille.

5 Katsaus muuhun Suomessa annettavaan kulttuurialan tuotannolliseen ja manageriaaliseen koulutukseen

Edellä esitettyä tuottajakoulutuksen ydinalueiden tarkastelua lavennetaan tässä luvussa seuraavalla "ei-kulttuuristen" mutta kuitenkin kulttuurituotannollisia näkökohtia itseensä integroineiden koulutusohjelmien kartoituksella. Tarkastelu perustuu edellä jo useaan kertaan tietolähteenä käytettyyn Anna Kanervan desk research-työhön. Keskeisin osa Kanervan aineistoista eli varsinaisen kulttuurituotannon tapaukset on edellä jo hyödynnetty, joskin tässä luvussa toistetaan eräitä edellä aikaisemmissa yhteyksissä raportoituja koulutusohjelmia.

Seuraavassa raportoinnissa käytetään samaa kolmiluokitusta kuin edellä, eli jakoa ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen koulutukseen ja täydennyskoulutukseen.

5.1 Muu tuotannollinen ja manageriaalinen koulutus ammattikorkeakouluissa

Ammattikorkeakouluissa tuottaja- ja tuotannollista koulutusta annetaan kulttuurituotannon koulutusohjelmien lisäksi muun muassa elokuvan ja television sekä viestinnän koulutusohjelmissa. Näistä *elokuvan ja television koulutusohjelmaa* tarjoaa vuonna 2011 neljä ammattikorkeakoulua ja *viestinnän koulutusohjelmaa* kahdeksan ammattikorkeakoulua. (Määrälliset tiedot ovat peräisin Koulutusnetti-tietokannasta, johon oppilaitokset itse tallentavat tiedot koulutuksistaan.) Viestinnän ja elokuvan ja television koulutusohjelmista valmistuu *medianomeja*. Tuotannon opintoja tarjotaan useimmiten viestinnän sekä elokuvan ja television koulutusohjelmissa niiden sisäisinä suuntautumisvaihtoehtoina, osaa-misaloina ja painotuksina.

Esimerkkejä:

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu: Viestinnän koulutusohjelma, teostuotannon ja monimediajournalismin suuntautumisvaihtoehdot

Metropolia Ammattikorkeakoulu: Elokuvan ja television koulutusohjelma, erikoistuminen tuotantoon

Tampereen ammattikorkeakoulu: Viestinnän koulutusohjelma, digitaalisen äänen ja kaupallisen musiikin suuntautumisvaihtoehto

Viestinnän ja elokuvan ja television koulutusohjelmien lisäksi esimerkiksi Jyväskylän ammattikorkeakoulu tarjoaa musiikkiin ja mediatuotantoon keskittyvää englanninkielistä Degree Programme in Music and Media Management -koulutusohjelmaa, jota toteutetaan yhteistyössä hollantilaisen University Haarlemin ja norjalaisen Hedmark Universityn kanssa. Koulutusohjelma johtaa Bachelor of Culture and Arts -tutkintoon.

Eri koulutusohjelmien sisällöt ja tavoiteosaamiset näyttävät olevan osittain päällekkäisiä. Esimerkiksi elokuvan ja television, kulttuurituotannon ja viestinnän koulutusohjelmissa on kaikissa mahdollista suuntautua mediatuotantoon.

Turun ammattikorkeakoulu, Taideakatemia: Elokuvan ja television koulutusohjelma, mediatuotannon erikoistumisala (vrt Liite 2A-2H)

Seinäjoen ammattikorkeakoulu: Kulttuurituotannon koulutusohjelma, mediatuotannon suuntautumisvaihtoehto (sisällytetty edellä jakson 4.3 analyysiin).

Oulun seudun ammattikorkeakoulu: Viestinnän koulutusohjelma, mediatuottamisen suuntautumisvaihtoehto

Av-tuotantoa on elokuvan ja television koulutusohjelman ohella mahdollista opiskella viestinnän koulutusohjelmissa suuntautumisvaihtoehtojen sisällä.

Kulttuuri- ja mediakentän työtehtäviin tähtyään myös esimerkiksi Oulun seudun ammattikorkeakoulussa viestinnän koulutusohjelmassa, mediatuotannon suuntautumisvaihtoehdon sisällä, joka tiedotta että "...mediatuottaminen on kokonaisvastuullista työskentelyä esimiehenä ja asiantuntijana erilaisissa interaktiivisen median, AV- ja tapahtumatuotannoissa."

Lisäksi esittävän taiteen, musiikin, muotoilun, kuvataiteen ja vaatetusalan koulutusohjelmien opetus sisältää kulttuurituotannollisia elementtejä. Samoin ammattikorkeakoulujen matkailun koulutusohjelmiin on sisällytetty tapahtumien järjestämisen ja tuotteistamisen opintojaksoja.

Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon tähtäävistä koulutusohjelmista tuotantoa voi opiskella kulttuurituotannon koulutusohjelman lisäksi mediatuottamisen koulutusohjelmassa. Muista koulutusohjelmista myös muotoilun ja kulttuuriyrittäjyyden koulutusohjelmat sisältävät tuotannollisia elementtejä.

Viereinen taulukko kertoo vuonna 2010 hakeneiden, aloittaneiden ja koulutuksessa olevien opiskelijoiden määrät medianomin tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Opiskelijoista valtaosa keskittyy AV-alaan (kuvaus, leikkaus, käsikirjoittaminen, äänittäminen ja äänisuunnittelu), graafiseen suunnitteluun, 3D-visualisointiin tai journalismin eri alueisiin. Lisäksi osassa koulutusohjelmista on edellä mainittujen osana myös tuotannon suuntautumisvaihtoehto.

Koulutusohjelma	Aloituspaiikat	Hakeneet	Aloittaneet	Opiskelijoita
Elokuva & tv*	151	1 219	158	326
Degree Programme in Media	20	182	24	50
Viestintä ja informaatio.	481	3082	498	3 258
Viestintä ja kuvataide	...	...	0	3
Journalismin ko	60	888	61	61
Up i media-kultur	...	...	1	159
Esittävän taiteen ko.	12	73	12	23
Yhteensä	724	9 927	754	3 880

*) sisältää suomen- ja ruotsinkieliset ohjelmat

Taulukko 3. Medianomin tutkintoon johtavaan koulutukseen hakeneet, koulutuksen aloittaneet ja tutkintoa opiskelevat vuonna 2010 (nuoret ja aikuiset)

(Lähde: AMKOTA- tietojärjestelmä)

5.2 Muu tuotannollinen ja manageriaalinen koulutus yliopistojen maisteriohjelmissa

Edellä luvussa 3 käsiteltyjen maisteriohjelmien lisäksi eri taiteenalojen, median ja muotoilun tutkintoon johtavan yliopistokoulutuksen sisällä on mahdollista suuntautua kulttuurituotantoon.

Esimerkiksi

Aalto-yliopiston taideteollisen korkeakoulun Porin yksikkö: Visuaalisen kulttuurin maisteriohjelma, mediatuotannon profiilopinnot, suuntautumisvaihtoehto,

Sibelius Akatemian musiikkitekniikan koulutusohjelma, äänitotuotannon suuntautumisvaihtoehto.

Tuotannollisia elementtejä sisältyy myös seuraaviin koulutusohjelmiin:

- Tampereen yliopiston ja Sibelius Akatemian Populaari- ja kansanmusiikin maisterikoulutukseen
- Aalto-yliopiston taideteollisen korkeakoulun Taiteen kuratoinnin ja näyttelypedagogiikan maisteriohjelmaan (alk. 2009)
- Turun yliopiston Porin yksikön Kulttuurituotannon ja maiseman tutkimuksen koulutusohjelmaan
- Tampereen yliopiston Mediajohtamisen maisteriopintoihin sekä
- Aalto yliopiston taideteollisen korkeakoulun, teknillisen korkeakoulun ja kauppakorkeakoulun yhteiseen International Design Business Management –maisteriohjelmaan.
- Jyväskylän yliopiston Kulttuuripolitiikan maisteriohjelman opintoihin sisältyy myös kulttuurin taloustieteen ja kulttuurituotannon opintoja.

5.3 Tuotannollinen ja manageriaalinen koulutus täydennyskoulutuksena tai erikoistumisopintoina

Tuottajille soveltuvaa täydennyskoulutusta tarjotaan toisaalta erillishankkeina, toisaalta osana korkeakoulujen täydennyskoulutusyksiköiden koulutusohjelmia. Ammattikorkeakoulut järjestävät täydennyskoulutusta ammattisten erikoistumisopintojen nimellä. Ammatilliset erikoistumisopinnot ovat myös usein ammattikorkeakoulututkintoon pohjautuvia täydennyskoulutusohjelmia. Erikoistumisopintojen laajuus on 30 - 60 opinto-pistettä. (http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/opiskelu_ja_tutkinnot/?lang=fi)

Kulttuurituottaja (AMK) -tutkinnon suorittaneille soveltuvia erikoistumisopintoja ovat esimerkiksi Humanistisen ammattikorkeakoulun järjestämät Kulttuurihankkeiden hallinnoinnin erikoistumisopinnot, jotka järjestettiin viimeksi vuonna 2010, keväällä 2011 järjestetyt Toiminnallisen mediakasvatuksen erikoistumisopinnot sekä tammikuussa 2012 alkavaksi merkitty Kulttuuritoiminnan vapaaehtoistoiminnan johtaminen -erikoistumisopinnot. Yliopistojen täydennyskoulutusyksiköistä esimerkiksi Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun pienyrityskeskus järjestää yrittäjiksi aikoville Luovien alojen yrittäjästartti! -valmennusta. Täydennyskoulutus on yleensä maksullista ja sitä järjestetään kysynnän mukaan.

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen tasolla kulttuurin ja luovien alojen tuotannollista opetusta on sisällytetty matkailu- ja kulttuurialan opintoihin (vrt Liite 1. osio Ammatillinen peruskoulutus). Matkailun ohjelmopalvelujen ammattitutkinnossa on erikoistumisalana tapahtumatuotanto. Tutkinto on näyttötutkinto, joka on ammattitaidon hankkimistavasta riippumaton. Pääsääntöisesti tutkinto kuitenkin suoritetaan valmistavan koulutuksen yhteydessä. (Matkailun ohjelmopalvelujen ammattitutkinto 2006, 5).

Matkailun ohjelmalvelujen ammattitutkinnon osalta näyttötutkintotodistuksen anto-oikeus on 11 koulutusorganisaatiolla. Sen sijaan näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta voivat järjestää kaikki oppilaitokset niin halutessaan. Vuonna 2010 näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta järjestettiin ainakin seitsemässä koulutusorganisaatiossa. Vuosina 2002–2009 koko tutkinnon on suorittanut 347 henkilöä; keskimäärin tutkinnon on suorittanut 43 henkilöä vuodessa. (WERA-tietokanta) Myös matkailualan perustutkinnon matkailupalvelujen koulutusohjelman, audiovisuaalisen viestinnän perustutkinnon, ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon, teatterialan ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon sekä musiikkialan perustutkinnon ja rytmimusiikkituotannon ammattitutkinnon koulutuksiin sisältyy tuotannollisia elementtejä.

5.4 Lavennettu kentän ekosysteemisyyss

"Kanerva-tietopankin" edellä esitetystä lavennetusta luettelosta voi siksi todeta, että siihen tutustumisen jälkeen ei enää ihmettele sitä tuottaja-ammattien kirjoa, jota ihmeteltiin tämän raportin alussa. Luettelo nostaa esiin kysymyksen, miten tämän kirjon tuottamat kulttuurituotantoammattien harjoittajat vaikuttavat työmarkkinoihin ja sitä kautta "varsinaisten" kulttuurituottajien työmarkkinatilanteeseen sekä heidän koulutusjärjestelmänsä välittömiin kehittämistarpeisiin. Tähän kysymykseen vastaaminen jäi pääosin oman selvitystyömme rajojen ulkopuolelle. Seuraavan luvun koulutussuunnittelun asiantuntijoille ja kulttuuriammattien harjoittajille suunnattujen kyselyjen tiedot ja Liite 4 esittävät kuitenkin eräitä relevantteja näkemyksiä kulttuurituottajien kilpailutilanteesta työmarkkinoilla.

Edellä esitetty työmarkkinakysymys voidaan kuitenkin kääntää kysymykseksi edellisissä luvuissa paikannettujen ydinalueiden (AMK-koulutuksen, maisteriohjelmien ja keskeisten täydennyskoulutushjelmien) ja

tässä luvussa paikannettujen osin kulttuurituotannollisten koulutusohjelmien yhteisestä ekosysteemisyydestä. Eli, jos toteutetaan edellisessä luvussa esitettyä ydinalueiden ekosysteemisyyden voimistamista niin miten tämä vaikuttasi tässä luvussa paikannettujen koulutusmuotojen ja -ohjelmien tilaan ja toimintoihin? Toimisivatko uudistetut ydinalueet nykyistä paremmin koko yhteisen kentän positiivina katalysaattoreina? Vastaus näihin ja muihin ekosysteemisyyden laajentamisen mahdollisuuksiin ja jatkoseurauksiin vaatisi uuden laajemman selvityksen, joskin seuraavan luvun asiantuntijanäkemykset antavat kysymyksiin eräitä alustavia vastauksia.

6 Koulutuskentän näkemykset tuottajien koulutuksen nykytilasta ja tulevaisuudesta

6.1 Määrällinen ja laadullinen ennakointi

Opetus- ja kulttuuriministeriö korostaa sitä, että koulutussektorilla toteutetaan järjestelmällisesti niin määrällistä kuin laadullista ennakointiä (Opetusministeriö 2008, 11). Koulutustarpeen ennakkoinnilla (määrällisellä ennakkoinnilla) pyritään tuottamaan pääasiassa numeerista tietoa, kuten esimerkiksi ennakoimaan tulevaisuuden aloituspaikkatarpeita eri opetusaloilla ja -asteilla. Toisaalta opetustarpeiden ennakointi (laadullinen ennakointi): ..." tuottaa tietoja tulevaisuuden osaamistarpeista, osaamisen painopisteiden muutoksista, kokonaan uusista osaamisalueista ja työelämän tarvitsemista uudenlaisista osaamiskombinaatioista. Osaamistarpeilla tarkoitetaan yleisesti työelämän edellyttämiä ammattitaitovaatimuksia." (Leveälahti, Järvinen & Vesterinen 2009, 5)

Määrällinen ennakointi nojaa koulutusohjelmien oppilastilastoihin ja työmarkkinatilastoihin, laadullinen ennakointi taas turvautuu useimmiten delfoi-tyyppisiin koulutuksen ja työelämän johtajaportaan asiantuntijoille suunnattuihin kyselyihin. Oma selvityksemme pyrki luotaamaan tulevaisuuden osaamistarpeita seuraavaksi raportoitavalla Internet-kyselyllä.

DISCO SHOW

6.2 Kyselyn suuntaaminen ja toteuttaminen

Alkujaan kysely aiottiin tehdä kaksikerroksisena delfoi-tyyppisenä kyselyinä, jossa ensimmäisen kierroksen vastaajat olisivat nimenneet toisen kierroksen vastaajat ja määrittäneet kysymykset. Aihepiiriin spesifisyyden ja aikarajoituksen vuoksi tästä laajemmasta asetelmasta luovuttiin ja siirryttiin pienelle asiantuntijaraadille suunnattuun kertakyselyyn. Tämän raadin valitsi Tuottaja 2020-hankkeen tulevaisuusasiantuntijoista koottu "tutkijaklubi", joka myös osallistui kysymysten valintaan ja formuloitiin. Asiantuntijaraadin valinnassa luovuttiin myös jäsenten ulkopuolisuuden – puolueettomuuden – periaatteista, jonka katsottiin johtavan liian yleisiin vastauksiin. Niinpä kysely päätettiin suunnata tuottajakoulutuksen kolmen päämuodon, eli ammattikorkeakouluissa annettavan koulutuksen, yliopistollisen maisterikoulutuksen ja täydennyskoulutuksen edustajille. Kohdennus tarkennettiin vielä siten, että henkilöiden tuli toimia erityisesti kulttuurisektorin tuottajakoulutuksen suunnittelutehtävissä.

Tutkijaklubi valitsi haastateltavien alustavaksi perusryhmäksi 21 henkilöä, jotka alan koulutuslaitoksissa toimivina ovat voineet ammatillisesti seurata tuottajakoulutuksen resursointia, toimintaa ja opetussisältöjen suunnittelua sekä myös vaikuttaa niihin. Heille kohdennettiin kysely, jonka kyselylomake on selvityksemme liitteenä (Liite 3). Kyseessä ei siis suinkaan ole otos tai delfoi-raati, vaan eräänlainen intressiryhmien edustajista valittu asiantuntijaneeli.

Internet-kysely toteutettiin keväällä 2011 ja siihen vastasi määräaikaan mennessä 11 henkilöä. Vastanneista viisi oli ammattikorkeakoulujen alemman ja ylemmän kulttuurituottajatutkinnon suunnittelusta vastaavia henkilöitä, kaksi maisteriohjelmien suunnittelijoita ja neljä täydennyskoulutushankkeiden koulutuksen suunnittelusta vastaavia henkilöitä. Paneelia täydennettiin vielä kahdella professori-/lehtoritason asiantuntijalla (professori Marjo Mäenpää/ Aalto yliopisto 2.5.2011 sekä Lehtori Jari Hoffrén/ Humak 10.6.2011), joita haastateltiin jälkikäteen eräissä

Internet-kyselyssä tärkeiksi nousseissa kysymyksissä. Vastaajiksi valitut 11+2 olivat ammattinimikkeiltään professoreita, yliopettajia, koulutus-päälliköitä, suunnittelijoita ja projektipäälliköitä.

6.3 Kysymyspatteristot

Kohderyhmältä kysyttiin ensin taustatietoja *tuottajien koulutuksen nykytilasta* Suomessa sekä oman edustamansa koulutusmuodon asemasta tällä koulutussektorilla. Erityisesti heiltä kysyttiin onko heillä heidän tarjoamansa koulutuksen kehittämisen kannalta tärkeitä *yhteistyökumppaneita ja kilpailijoita tuottaja-alan koulutusmarkkinoilla*. Kolmanneksi kohderyhmältä pyydettiin näkemystä siitä, *onko tuottajien tutkintoon johtavassa ja täydennyskoulutuksessa päällekkäisyyksiä sekä arvioita siitä koulutetaanko Suomessa liikaa tuottajia*.

Kyselyn *tulevaisuus-osiossa* koulutusten suunnittelusta vastaavilta henkilöiltä kysyttiin, mitkä heidän mielestään ovat *tulevaisuudessa tuottajan tärkeimmät osaamisalueet* ja missä määrin tuottaja tarvitsee tulevaisuudessa *laaja-alaista yleisosaamista ja toisaalta erikoistumista*. Lisäksi pyydettiin tarkentamaan, mitkä ovat tuottaja-ammattien *tärkeimmät erikoistumisalueet*. Kohderyhmältä kysyttiin myös, kuinka tuottajien koulutusta pitäisi kehittää, jotta se vastaisi *tulevaisuuden osaamistarvetta* sekä odotuksia *koulutussektorin toimijoiden työnjaosta ja kansainvälisen koulutuksellisen yhteistyön hyödyntämisen mahdollisuuksista*.

6.4 Tietotuki TAKU-kyselystä

Tuottaja 2020-hankkeessa tehtiin tämän Internet-kyselyn kanssa samanaikaisesti tulevaisuusnäkemystä kartoittanut kysely Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKUn jäsenille. Tämä kysely luotasi osin samoja ongelmia kuin oma Internet kyselymme mutta kokonaan toi-

sesta katsannosta. Selvityksemme kohdensi tiedonhankinnan tuottajakoulutusta suunnitteleviin tahoihin, kun TAKUn vastaajakunta edusti kulttuurituotannon kentällä toimivia ammattiryhmiä. TAKUn kyselyn yhdellä osa-alueella luodattiin *kulttuurituotannossa toimivan henkilöstön tulevaisuuden näkymiä* ja saatuja tuloksia voitiin soveltuvin osin verrata oman Internet-kyselymme tuloksiin².

---

² TAKUlaisille suunnattu kyselylomake oli rakennettu väittämien varaan. Kyselyn vastaajan tuli pohtia, kuinka todennäköisenä ja toivottavana hän pitää väittämän sisältöä. Väittämien vastaajalle oli myös annettu mahdollisuus tarkentaa ja perustella vastaustaan väitteiden yhteyteen kytkeytyssä avoimessa vastausosiossa. Kyselyyn vastasi 128 TAKU:n jäsentä, joita 2010 oli noin 2400. TAKUn kyselyn lomake ja tulokset löytyvät teoksesta Katri Halonen, Outi Teye 2011: Kulttuuri kannattelee. Takulaisten näkemyksiä kulttuurituotannon tulevaisuudesta.

Nykyisin TAKUlla on jo yli 3000 jäsentä, joten jäsenmäärän kasvu on ollut kiivasta. Jäsenien koulutustausta on TAKUn mukaan seuraava: 48 prosentilla on yliopistollinen loppututkinto, 39 prosentilla ammattikorkeakoulututkinto, sisältäen AMK kulttuurituottajat, medianomit ja artonomit, yhdeksällä prosentilla opistotasoinen tutkinto ja neljällä prosentilla jokin muu koulutustausta. Tämä merkitsee sitä, että ammattikorkeakoulut ovat kouluttaneet noin 1200 ammattilaista taiteen ja kulttuurin kentille joiden ammatti-identiteetti ja työtehtävät liittyvät kulttuurituottajuuteen.

6.5 Tuottajia kouluttavien koulutusorganisaatioiden toimintaperiaatteet

Kuten olemme todenneet, kyselymme vastanneet edustivat kolmea eri koulutusmuotoa: ammattikorkeakouluja, yliopistoja ja täydennyskoulutusta. Nämä koulutusmuodot toteuttavat koulutuksen kentällä eri tehtäviä, joiden perusedellytykset ovat lainsäädännöllisesti määritettyjä. Tämä on otettava huomioon vastausten tulkinnassa. Kuten seuraavasta muistinvirkistysjaksosta käy ilmi, toistaiseksi ei ole olemassa yhtä ”tuottajakoulutusta”, jonka nykytilaan ja kehittämiseen kaikki tahot voisivat viitata.

Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin sekä tukea yksilön ammatillista kasvua. Lisäksi niiden tehtäviin kuuluu mm. harjoittaa ”työelämää ja aluekehitystä tukevaa ja alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä sekä taiteellista toimintaa”. (Ammattikorkeakoululaki 351/2003, 4§)

Yliopistojen tehtävänä puolestaan on edistää vapaata tutkimusta ja tieteellistä ja taiteellista sivistystä sekä antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta. Yliopistoilta edellytetään, että ne tehtäviään hoitaessaan edistävät elinikäistä oppimista, toimivat vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistävät tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta. (Yliopistolaki 558/2009, 2 §) Sekä ammattikorkeakoululaissa että yliopistolaissa säädetään lisäksi annettavasta täydennyskoulutuksesta. Ammattikorkeakoulut ja täydennyskoulutus ovat siis profiililtaan työelämälähtöisiä kun taas yliopistojen keskeisimpiä tehtäviä ovat tutkimus ja tutkimukseen perustuva opetus.

6.6 Kyselyn tulokset: Järjestelmän toimivuus

6.6.1 Näkemykset koulutusohjelmien ammatillisesta ja alueellisesta profiloitumisesta, yhteistyöpartnereista, yhteistyömuodoista ja työnjaosta

Ammattikorkeakoulujen vastaajaryhmäläiset arvioivat, että heidän oma koulutusmuotonsa ja sen koulutusohjelmat ovat riittävästi profiloituneita ammatillisesti ja alueellisesti. Tosin ammattikorkeakoulujen alempien tutkintojen ja maisterikoulutusohjelmien alkuvaiheiden nähtiin olevan sisällöltään osin päällekkäisiä. Vastauksissa ehdotettiin myös, että tulisi kehittää menetelmiä koulutuksen määrän ja laadun mittaamiseen, jotta voitaisiin arvioida, mitkä tutkintoon johtavat koulutuksen muodot ja koulutussisällöt ovat aidosti elinvoimaisia nyt ja tulevaisuudessa.

Myös maisteriohjelmien vastaajaryhmässä eri koulutusmuodot nähtiin melko hyvin profiloituneilta toisiinsa nähden. Ammattikorkeakouluilla on kehittynyt oma selkeä profiilinsa ja yliopistotasoinen tuottajakoulutus täydentää sitä tällä hetkellä melko hyvin. Alueellisesti yliopistotasoinen tuottajakoulutus on myös jakautunut siten, että sillä on eri paikkakunnilla omat paikkakunnan kulttuuria ja kulttuuritarpeita vastaava painotuksensa.

Kaikkien kyselyyn vastanneiden koulutusmuotojen edustajat katsoivat tekevänsä tarvittavissa määrin koulutuksen kehittämistä edistävää yhteistyötä. Yhteistyökumppaneiden valinta heijasti odotetusti koulutusmuotojen peruspremissellä.

Niinpä ammattikorkeakoulujen edustajien mukaan heidän koulutusohjelmiansa tekevät yhteistyötä saman koulutusmuodon ja -asteen oppilaitosten, ammatillisten järjestöjen sekä paikallisten ja alueellisten julkisen ja yksityissektorin toimijoiden kanssa. Yhteistyöpartnereiksi nimettiin myös aloja, joilla oli kulttuurin kanssa yhteistä rajapintaa (esim. media-

alat ja matkailu) sekä oman alan kansainvälisten yhteistyöverkostojen jäsenet. Viimeksi mainituista esimerkkinä mainittiin ENCATC eli European Network of Cultural Administration Training Centers, joka on vuonna 1992 perustettu alan koulutuslaitosten verkosto.

Maisteriohjelmien edustajat nimesivät muita useammin omien koulutusohjelmiansa partnereiksi kotimaisia ja ulkomaisia akateemisia tutkimus- ja koulutusorganisaatioita. Lisäksi yhteistyökumppaneina mainittiin yrityksiä, taide- ja kulttuurilaitoksia sekä kulttuurijärjestöjä Suomessa ja ulkomailla.

Täydennyskoulutuksen vastaajaryhmä totesi, että korkeakoulujen lisäksi erityisesti lyhytaikaisessa hankeperusteisessa täydennyskoulutuksessa yhteistyöpartnereita ovat muiden rahoittajaorganisaatioiden edustajat ja hankekumppanit.

Täydennyskoulutuksen rooli synnytti kuitenkin vastakkaisia näkemyksiä vastaajaryhmien kesken. *Täydennyskoulutuksen vastaajaryhmässä nähtiin, että tuottajakoulutus voisi tuottajan työn luonteen vuoksi rakentua täydennyskoulutuksen varaan. Ammattikorkeakouluryhmän edustajat taas esittivät, ettei lyhytkestoinen täydennyskoulutus pysty takaamaan riittävää ammattitaitoa verrattuna tuottajien tutkintoon johtavaan koulutukseen. Toisaalta tässä ryhmässä oltiin myös toista mieltä ja todettiin täydennyskoulutuksen runsas tarjonta hyväksi asiaksi. Niinpä todettiin, että:*

"Esimerkiksi AMK-jatkotutkinnot on suunnattu selkeästi lähinnä vain AMK:sta valmistuneille kulttuurituottajille. Täydennyskoulutus ei ole muotoon yhtä tiukasti sidottua ja voi vastata esimerkiksi muualta valmistuneiden tuottajien tarpeisiin tai niiden potentiaalisten omien AMK-jatkokoulutettavien tarpeisiin, jotka eivät työuransa kannalta katso voivansa täyttää vaatimusta kolmen vuoden työkokemuksesta ja/tai parin vuoden paneutumista intensiiviseen täydennyskoulutukseen".

Toiselta erikseen haastatellulta asiantuntijalta kysyttiin nimenomaan eri koulutusmuotojen yhteistyön tarpeesta. Haastateltu totesi, että "koulutusmuotojen rajat ja tasoerot ja muut vastaavat ongelmat pitäisi jättää kyökin puolelle. Sen sijaan toimintojen tasolla tarvitaan mahdollisimman monipuolista yhteistyötä. Jos sääntöjä, rajoja ja tasoero-otaksumia höllennetään, niin esimerkiksi opiskelijoiden tehtäväkentät mahdollisissa harjoitteluympäristöissä vähintään kaksinkertaistuisivat. Samalla huomattaisiin, että opintosisältöjä voitaisiin alkaa vaihtaa joustavammin keskenään, kuin mitä tähän mennessä on tehty. Tuottajakoulutus on kenties sulkeutunut *korkeakoulu-uudistuksen ison kuvan rautahäkkiin*. Toisaalta oppilaitosten hallinto on tuottajakoulutuksen kannalta vielä uusi ja tuore ja on palvellut kiitettävästi ammatillista identiteettiä haakevaa alaa. Meidän pitäisi pystyä tekemään tavallaan työnjaon sijaan jatkuvasti syvenevää yhteistyötä".

6.6.2 Näkemykset tuottajiksi koulutettavien määrästä

Vastaajaryhmän jäseniltä kysyttiin koulutetaanko tuottajiksi liikaa työvoimaa ja viitattiin samalla kulttuurialan koulutettavien määrästä julkisessa sanassa käytyyn vilkkaaseen keskusteluun. Kysymys synnytti monenlaista pohdintaa.

Ammattikorkeakoulujen vastaajaryhmässä uskottiin kulttuurialojen työllistävän jatkossakin ainakin yhtä hyvin kuin nyt: "Kulttuuri- ja tapahtumatuotannon alalla syntyy koko ajan uusia työpaikkoja, luovan toimialan merkitys laajenee. Erityisesti on korostettava moniammatillisen osaamisen tarpeita kun tuottajuusosaamista tarvitaan erilaisissa rajapinta-tehtävissä (esim. matkailuala, sosiaali- ja terveyssektori, liikunta-ala)." Mahdollisten työllistymisongelmien taustalla vastauksissa nähtiin alueelliset eroavaisuudet: "Koulutettavien määrä on sidoksissa työllistymiseen. Pääkaupunkiseudulla koulutetut viedään koulusta jo kesken matkaa työelämään. Sen sijaan aluepoliittisista syistä muualla maassa koulutettavia tuottajia on määrällisesti liikaa. Ilman verkostoja ja luovan talouden

keskittymää valmistuvien työllistyminen on vaikeaa, sillä pienten paikkakuntien tuottajamarkkinat kylläntyvät nopeasti tai niitä ei ole lainkaan”.

Selvitystä varten toinen erikseen haastateltu vastaaja totesi, että arvioon vaikuttavat myös kentän erityispiirteet: ”Ottaen huomioon sen, että alalle hakeutuu myös sellaisia henkilöitä, joiden koulutus ei ole tähännyt suoraan kulttuurituotantoon vaan tuottajan kompetenssi on syntynyt muun alan, esimerkiksi liiketalouden tai matkailualan kautta ja tällaisten alojen lyhytkestoinen koulutus on melko laajaa, ovat [kulttuurituottaja-koulutuksen] volyymit liian suuria.”

Maisteriohjelmien vastaajaryhmässä koulutettavien määrää arvioitiin varovasti. ”Vaikea tietää. Tosin *maisteritasolla [on] aika pienet opiskelijamäärät* ja lisäksi [maisterikoulutus] tuottaa valmiuksia hyvin monentyyppisiin tehtäviin.” Toisessa ryhmän vastauksessa kulttuurin tuottamisen merkityksen nähtiin säilyvän yhteiskunnassa ja vastaajan vastuulla olleen koulutusohjelman opiskelijat olivat yleensä työllistyneet hyvin.

Täydennyskoulutusryhmän vastauksissa arvioitiin, että tutkintoon johdettavaa peruskoulutusta on liikaa, mutta toisaalta koulutusta tulisi kaikilla kulttuurin koulutusaloilla ja -tasoilla kehittää opiskelijoiden työllistymisen takaamiseksi. Joka tapauksessa ”...asiaan syvällisemmin perehtymättä voidaan otaksua, että tuottajiksi koulutettavien määriä voitaisiin vähentää jonkin verran. ...Parhaat ja intohimoisimmat pystyvät hakeutumaan alalle tarvittaessa muita reittejä pitkin, jos oppilaitoksen ovet eivät aukea.”

Tämän kysymyksen osalta voimme lainata TAKU-kyselyn vastaajia, joiden vastauksia on tiivistetty seuraavasti:

”Ammattiin johtavan kulttuurituottajan peruskoulutuksen määrää pidettiin pääosin riittävänä tai liian suurena. Keskeinen huolenaihe oli *työtilaisuuksien riittäminen lukumäärältään kas-*

vavalle tuottajien joukolle. Tässä nähtiin taustalla myös alueittain tehtyjä eroja: eri alueilla koulutuksensa saaneet työllistyvät varsin eri lailla. Pääkaupunkiseutu nostettiin erikseen esille tuottajan työllistymisen kannalta hyvänä koulutusympäristönä. Samalla pohdittiin pienempien paikkakuntien tarjoamien verkostojen kykyä työllistää uusia tuottajia. Vain noin joka kolmas piti kulttuurituottajien peruskoulutuksen lisääntymistä todennäköisenä tai toivottavana.” Sen sijaan ”*kulttuurin integroituminen muihin aloihin ja siten kulttuurituotannon laaja-alaisen koulutuksen lisääntyminen nähtiin todennäköisenä ja vielä useammin toivottavana muutoksena*”. (Halonen & Teye 2011, 41)

Omien osapuoli-asiantuntijoidemme arvioita koulutettavien määrän oikeellisuudesta voidaan verrata asiasta päättävän poliittisen tahon arvioon. Opetus- ja kulttuuriministeriö arvioi viimeisimmässä (2011) koulutustarjonnan tavoitteita vuodelle 2016 ennakoivassa julkaisussaan, että kulttuurialan koulutusta tullaan vähentämään huomattavasti. ”Suurimmat vähennystarpeet ovat ammatillisessa peruskoulutuksessa ja ammattikorkeakouluissa käsi- ja taideteollisuuden ja viestintä- ja informaatiotieteiden alalla. Yliopistojen osalta yhtä mittavia vähennystarpeita ei ole. Kulttuurialan tuottajien koulutus sisältyy luokkaan ”muu kulttuurialan koulutus” ja koulutustarvetta ennakoitunut työryhmä katsoi, että ”*tällaisilla ammateilla on jatkossa enemmän kysyntää, kuin mitä ennakoinnissa on voitu ottaa huomioon*”. (Opetusministeriö 2011, 41). Käytännössä kuitenkin oppilaitoksille lähetettyjen ohjauskirjeiden pohjalta juuri ”muu koulutus” -luokkaan sijoittuvasta kulttuurituotannon koulutuksesta on ajateltu leikattavan 40–60%, aikana jolloin tapahtumien määrä on lisääntymässä kaupungeissa ja yrityssectorilla.

6.7 Kyselyn tulokset: Tuottajakoulutuksen tulevaisuus

6.7.1 Koulutuksen sisältöjen kehittäminen

Kysyttäessä tuottajakoulutuksen kehittämisen tarpeita, *ammattikorkeakoulujen vastaajaryhmän* useimmissa vastauksissa nousi esiin monialaisen yhteistyön kehittäminen. Yhden vastaajan mielestä koulutuksessa olisi pystyttävä entistä paremmin yhdistämään kehittämistyö *käytännön kokeiluihin* erilaisten toimijoiden kanssa. Erityisesti matkailun ja hyvinvointialan toimijoiden kanssa olisi luotava yhteisiä ”oppimisympäristöjä”. Samalla *kriittinen kulttuuritietämys* tulisi saattaa palvelemaan eri sektoreilla toteutettavaa tapahtumatuotantoa ja kulttuuristen palvelujen kehittämistä ”kestävän kehityksen ehdoilla ja taloudellisesti järkevällä tavalla”. Vastaajan mukaan tämä toteutuu parhaiten pitempikestoisten työelämälähtöisten projektien yhteydessä. Sen lisäksi, että koulutusta kehitettäisiin monialaisen yhteistyön suuntaan, nähtiin tärkeänä, että *koulutuksen kautta opiskelijoille syntyisi ymmärrys monialaisen yhteistyön merkityksestä*.

Toinen saman ryhmän vastaaja lähti visiossaan siitä, että koulutuksen kehittäminen perustuu *työelämän kehittämistrendien* ennakointiin ja skenaarioiden laatimiseen. Nämä toiminnot taas edellyttävät kohdealan kehityksen *heikkojen signaalien tunnistamiskykyä*. Ne eivät kuitenkaan tarjoa sisällöllisesti niin tarkkoja tulevaisuuden kuvia, jotta niiden avulla voitaisiin reagoida etukäteen alan yksityiskohtaisiin muutoksiin ja tarjoamaan uutta osaamista mahdollisille painopistealueille. Niinpä korostettiin, että *ammattillisten perusvalmiuksien tulee joka tapauksessa olla selkeästi määritettyjä*. Näiden perusvalmiuksien ja tulevaisuuden kehitysarvioiden yhdistämiseksi ehdotettiin *koulutuksen ja työelämän* kiinteää yhteistyötä ja *yhteistyön pedagogisointia*. Vastaajaryhmässä esitettiin myös tämän kysymyksen kohdalla, että tuottajien pikakurssitus syö alan uskottavuutta, koska kulttuurituottajuus on kompleksista ja monipuolista syväosaamista vaativa työpositio. Vastaajaryhmän muita

kehittämiskohteita olivat *median eri välineiden hyvä hallinta* sekä opiskelijan oman työn *organisoinnin taidot* sekä *muutoksensietokyvyn kehittäminen*.

Ammattikorkeakoulun vastaajaryhmä liitti vastauksiinsa myös seuraavan pitkäkhön listan tulevaisuuden kompetenssien edistämissuosituksia, joiden mukaan:

- Koulutuksessa pitäisi päästä eroon kaikesta koulumaisuudesta. Koulu on sellainen paikka, jossa opiskelijat odottavat helposti sel-laista valmiiksi tasoitettuja polkua. Tuottajan ammatti-identiteetti on kuitenkin sellainen, että se edellyttää erittäin voimakkaasti omakohtaisia kannanottoja. Se rakentuu tulevien tuottajien omien asenteiden varaan.
- Koulutussisältönä edellä esitetty tarkoittaa johtajuusteeman ja johtamisteeman esiin nostamista koulutuksessa. Erityisesti, jos tämän kytkee yhteen sen kanssa, että ainutkertaisia pop-up projekteja, yksittäisiä toimeksiantajia jne. tulee olemaan tulevaisuudessa enemmän. Näiden toteuttajajoukko ei välttämättä enää koskaan kohtaa samassa projektissa, joten yleiset olosuhteista toisiin ‘siirrettävät’ johtamisen taidot ovat tulevaisuudessa erittäin tärkeitä.
- Koulutuksessa pitäisi myös tuoda esiin ennakkoluuloton yhteistyö epätodennäköisten tahojen kanssa. Tällaista yhteistyötä tarvitaan perinteisten teollisuusalojen ja kulttuurialojen kesken. Tämän yhteistyön saavuttamiseksi pitäisi olla pehmustettuja huoneita, jonne opiskelijat laitetaan bisnesgurujen kanssa. Sellaiset tahot, joilla on erittäin kovia ennakkoluuloja toisistaan, pitäisi saada samaan koppiin, ikkunattomaan huoneeseen, muutamaksi tunniksi”.

Yliopistojen maisteriohjelmien vastaajaryhmän mukaan tulevaisuudessa tuottajakoulutuksessa olisi tärkeää pyrkiä tarjoamaan opiskelijoille ”nip-

pelitiedon” ja standardoitujen työkalujen sijaan valmiuksia *itsenäiseen, luovaan, analyyttiseen ja kriittiseen ajatteluun, jota tarvitaan alati muuttuvissa tilanteissa*. Alalta on tehty runsaasti hyvää tutkimusta, jonka toivottiin pian näkyvän koulutustarjonnassa. Erityisesti *liiketaloustieteen* opinnoissa tulisi opettaa perusteita pidemmälle menevää osaamista. Lisäksi toivottiin vuorovaikutus- ja markkinointitaitojen osuuden lisäämistä ja korostettiin sosiaalisten taitojen tärkeyttä sekä johtamisen ja nimenomaan dynaamisen johtamisen merkitystä koulutuksessa.

Täydennyskoulutusryhmän vastaajien mukaan tuottajakoulutusta tulee kehittää notkeammaksi ja tiiviimmin aikaa seuraavaksi. Tämänkin kysymyksen yhteydessä ryhmä korosti, että tuottajakoulutus tulisi järjestää monivuotisen koulutuksen sijaan useiksi lyhytkestoisiksi (muutamman kuukauden) jaksoiksi. Koulutuksella tulisi olla läheiset ja toimivat suhteet alan yrityksiin ja käytännön osaajiin, ja koulutuksen sisällön ja tarpeen tulisi elää yhteiskunnan ja elinkeinojen muutoksen tahtiin.

6.7.2 Koulutussektorin eri toimijoiden työnjako

Ammattikorkeakoulujen vastaajaryhmäläiset näkivät vastauksissaan koulutussektorin eri toimijoiden työnjaon muotoutuvan tulevaisuudessa seuraavasti: ammattikorkeakoulu on sidoksissa työelämään ja sekä AMK- että YAMK-sektoreilla on selkeät toiminnalliset vastaavuudet kulttuurisektorin työelämässä ja sen kehittämisessä. Erään vastaajan mukaan yliopistojen arts management-tyyppinen koulutus tulee olemaan marginaalisempaa, mutta silti tärkeää ja sen kansainvälistä kontekstia pyritäänkin vahvistamaan. Yliopiston nähtiin myös palaavan takaisin perus- ja soveltavan tutkimuksen näkökulmiin tuottamaan alalle tarvittavaa tietoa. Ammatillisen perustutkintotason tapahtumatuottaja-koulutusta tulisi selkiyttää, sillä vastaaja näki ammatitutkintotasoisten osaajien sijoittuvan vapaaehtoistyön vähenemisen myötä ammatillistuviin tehtäviin kulttuuri- ja liikuntasektoreilla. Toinen vastaaja uskoo toisen asteen koulutuksesta syntyvän monipuolisempia, mutta samalla luontevia

”ketjuja” ammattikorkeakoulutukseen. ”Yhä suurempi osa opiskelijoista tulee vastaisuudessa ammatillisen koulutuksen kautta, esim. matkailu, kulttuurialan tai liiketalouden peruskoulutuksen jälkeen.” Näin joustava koulutusjärjestelmä tulee korvaamaan aikuispuolella lyhytkestoista koulutusta. Täydennyskoulutuksen uskottiin jatkavan projektiluonteista koulutusta. Yksi vastaaja toivoo täydennyskoulutus pohjaisen koulutuksen tason nousevan tulevaisuudessa ja sen roolin ulottuvan myös alan korkeakoulutasoisen koulutuksen täydennyskoulutukseen.

Koulutussektorin työnjaon osalta maisteriohjelmien yksi vastaaja toivoi tehtävien selkiyttämistä yliopistotason ja ammattikorkeakoulujen välillä, mitä kummassakin opetetaan ja mihin niistä saa valmiuksia. Toisessa vastauksessa oletettiin yhteistyön tiivistyvän yliopistotasoisten koulutusohjelmien kesken, mutta niiden erilainen profiili ammattikorkeakouluihin nähden tulee säilymään.

Toinen haastatelluista professori/yliopettajatason vastaajista totesi työnjaosta ja yhteistyöstä seuraava:

”Toivoisin tietysti, että yhteistyö olisi verkottunutta. Kun meillä Suomessa kiihkeästi pyydetään purkamaan päällekkäisyyksiä, niin silloin on hirveän tärkeätä, että on toimijoiden verkosto, jossa tiedetään ettei myöskään jää mitään hirveitä mustia aukkoja, että joku alue jää täysin kouluttamatta. Että Suomessa ei sitten saisi jollakin tärkeällä alueella asiantuntevaa koulutusta”.

Täydennyskoulutuksen vastaajaryhmäläiset vastasivat niukasti kysymykseen koulutussektorin eri toimijoiden työnjaon muotoutumisesta. Yksi vastaaja odotti koulutussektorin työnjaon selkiytyvän, kun eri toimijat oppivat tuntemaan toisensa paremmin. Asiaan vaikuttaa se, että AMK-kulttuurituottajat siirtyvät vastuullisempiin tehtäviin eri organisaatioissa, myös koulutusorganisaatioissa, ja sitä kautta toimijoiden toiminta tulee tutummaksi.

TAKU-kyselyyn vastanneet näkivät koulutuskentän toimijoiden keskinäisen työnjaon muotoutuvan siten, että *koulutuksen pääpaino siirtyisi vuoteen 2020 mennessä jo ammatissa toimivien täydennyskoulutukseen ja maisteritasolle*. Painopisteen siirtymistä pidettiin todennäköisenä (63 % vastaajista) ja vielä useammin toivottavana (72 % vastaajista). ”Tämä on varsin luonteva vastaus etenkin jo korkeakoulutuksessa olevien tai sieltä valmistuneiden takulaisten arviointina. Koulutuksen tason painopisteen rinnalla tärkeäksi koettiin koulutuksen laatu, jolla viitattiin etenkin kulttuurituottajien täydennyskoulutuksen kehittämishaasteisiin.” (Halonen & Teye 2011, 41)

6.7.3 Kansainvälinen yhteistyö

Kaikkien koulutusryhmien vastaajat näkivät, että kansainvälisellä koulutuksellisella yhteistyöllä tulee olemaan tulevaisuudessa kasvava merkitys. Kaikissa vastaajaryhmissä arvioitiin opiskelija- ja opettajavaihdon ja ylipäänsä koulutuksellisen yhteistyön lisääntyvän nykyisestä. *Ammattikorkeakoulujen vastaajaryhmän* vastaajan mukaan yhteistyötä tehtäisiin etenkin niiden maiden kanssa, joissa tuotantoalan koulutus nojaa samantyyppisiin ideologisiin tavoitteisiin. Toinen vastaaja arvioi moduuli-tyyppisen koulutuksen lisääntyvän, jolloin opiskelijat voisivat opiskella osan tutkinnostaan ulkomailla ja saada näin kansainvälisesti monipuolista osaamista. Tilaajaperusteisen ja osin lyhytkestoisemman koulutuksen viennin odotettiin lisääntyvän (esim. Venäjälle), mutta toisaalta tulevaisuus voi tuoda ulkomaisia koulutuksentarjoajia Suomen markkinoille. Vastaaja koki kansainvälisen koulutuksellisen yhteistyön kulmakiveksi uusien oppimisympäristöjen kehittymisen ja voimakkaassa nousussa olevan sosiaalisen median. ”Sisällöllisesti keskeistä siinä on globaali-konteksti, globaalin vastuun tietoisuus ja eettisyys, kulttuurien tuntemus, best practices -vaihto ja synergisen yhteistyömuodon kehittyminen ja joustava uudelleenmuotoilu.” Opiskelijavaihtoa varten Euroopasta täytyisi voida identifoida juuri kulttuurituotannon ala tai siihen rinnastettavaa koulutusta entistä paremmin. Toisaalta toivottiin, että

ammattikorkeakouluihin saataisiin helpommin mahdollisuudet kolmannen syklin toteuttamiseen, jotta kansainvälinen yhteistyö muodostuisi houkuttelevammaksi ulkomaisille kumppanuuksille. Eräs vastaaja pannonstaisi vielä toistaiseksi kotimarkkinoihin: ”Täällä on paljon myymätöntä osaamista vielä”.

Maisteriohjelmien vastaajaryhmän vastaaja painotti opettaja- ja opiskelijavaihdon ohella henkilökohtaisia kontakteja, jotka ovat tärkeitä koulutuksen sisällöllisistä kehittämiskysymyksistä keskustellessa. Maailmalla käytävää ajankohtaista keskustelua on tärkeää seurata uutta oppiakseen.

”Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisyys on mielestäni hirveän tärkeätä, koska toisaalta meillä olisi hirveästi opittavaa siitä, miten maailmalla asioita tehdään, mihin se koulutus keskittyy. Sitä keskustelua on seurattava. Juuri tällä hetkellä esimerkiksi minkälaisia yhteisöllisen tuotannon menetelmiä maailmalla tutkitaan ja kehitetään. Ja sitten toisaalta meillä on paljon annettavaa. Kävin itse Pietarissa ja luovan tuotannon ja luovien prosessien johtaminen ja muu on meillä kuitenkin ihan toista luokkaa, me ollaan edelläkävijöitä tällaisessa epähierarkkisessa, innovatiivisessa tuotannossa”.

Täydennyskoulutuksen vastaajaryhmässä kansainvälinen koulutuksellinen yhteistyö nähtiin elintärkeäksi ja sen odotettiin kasvavan kansainvälinen yhteistyön lisääntyessä jatkuvasti kaikilla kulttuurin kentillä. Yhteistyö on erään vastaajan mielestä myös ”välttämätön pakko”.

Lähes kaikki TAKU-kyselyyn vastaajat uskoivat kansainvälisten verkostojen merkityksen korostuvan tulevaisuudessa. Kyselyyn vastanneista kaikki kulttuurihallinnon ja median segmentillä työskentelevät pitivät kansainvälisten verkkojen korostumista todennäköisenä. ”Joka neljäs vastaaja piti kansainvälisyyden korostumista epätoivottavana, muille

kehitys näyttäytyi toivottavana. Hallinnon, median ja taidesisällön näkökulmasta asiaa tarkastelevat vastaajat pitivät kansainvälisyyden korostumista enemmän toivottavampana kuin muut.” (Halonen & Teye 2011, 38–40)

6.7.4 Tuottajan toimintaympäristö tulevaisuudessa

Kulttuurituotannon tulevaisuutta on viime vuosina pohtinut esimerkiksi opetusministeriön asettama toimikunta, jonka tehtäväksi annettiin valmistella selonteko kulttuurin tulevaisuudesta osana työtään. Työryhmän Kulttuuri – tulevaisuuden voima -julkaisussa (2010) tulevaisuuden kulttuuritoiminnan ja -tuotantojen nähtiin tapahtuvan lisääntyvästi verkostoissa, usein julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin yhteisinä tuotantoina. Myös kansainvälisten ja glokaalien yhteistuotantojen nähtiin lisääntyvän. Toimikunnan mukaan *”kulttuurin tuottamisen tapoihin vaikuttavat tulevaisuudessa yhä voimakkaammin teknologinen kehitys, uudet viestintävälineet, hybriditaiteet, poikkisektoraiset toimintamallit, yhteisölliset tuotantotavat, yhteisöllinen media sekä globaalit ja glokaalit verkostot.”* Tuotantotapojen arvioitiin muuttuvan nopealiikkeisemmin toimintaympäristöön reagoiviksi, usein myös lyhytkestoisiksi ja tuotantokohtaisiksi ja verkostoista edetään kohti orgaanisia, luovia rihmastoja. Toisaalta monien tuotantojen suunnittelussa ja toteutuksessa tullaan toimikunnan mukaan tarvitsemaan myös pitempi, useiden vuosien aikajänne. (Kulttuuri – tulevaisuuden voima 2010, 23)

Koulutuskyselyyn vastanneet allekirjoittivat pitkälti nämä näkemykset mutta ilmasivat näkemyksensä konkreettisemmin toimijakeskeisin termein. Heidän mukaansa tuottaja tulee työskentelemään moniammatillisissa, sektorirajat ylittävissä ja entistä kansainvälisemmissä ympäristöissä. Kulttuurialalla tehdään yhteistyötä muiden toimialojen kanssa ja yhteistyön erityisesti matkailun ja hyvinvointisektorin kanssa nähdään vahvistuvan. Kulttuuriviennin ja -tuonnin sekä kansainvälisten tapahtumatuotantojen merkitys nähdään kasvavana.

Myös demografisten muutosten, kuten väestön ikääntymisen ja Suomen monikulttuuristumisen katsottiin vaikuttavan tuottajan tulevaisuuden toimintaympäristöön:

”Väestön ikääntymisen vaikutuksia ei ymmärretä, koska nyt eläköityvä ikäjoukko on erilainen kuin mikään edeltävistä sukupolvista. Rokkia ikä kaikki – eivät mieli ja kiinnostuksen kohteet seuraa kehollista rapistumista. Sukupolvella on myös rahaa ja vaikutusvaltaa, jolla voi olla suuria vaikutuksia siihen, mitä Suomessa vastaisuudessa tuotetaan ja kenelle.” (täydennyskoulutusvastaaja)

Euroopan komission heinäkuussa julkaiseman *”Lisää vuosia, parempaa elämää – Väestörakenteen muutoksen tuomat mahdollisuudet ja haasteet”* -suosituksessa todetaan, että vuonna 2025 yli 30 prosenttia eurooppalaisista on vähintään 65-vuotiaita, ja 80-vuotiaiden lukumäärä on lähes kaksinkertaistunut.

Vastauksista heijastuivat myös käsitykset pätkätyöläisyydestä, työtilaisuuksien limittäisyydestä ja työelämän tendenssistä jatkuvaan muutokseen.

”Tuottajien työtilaisuudet [ovat] tulevaisuudessa entistä enemmän sirpaloituneita. Tämän vuoksi on oltava mahdollisuus kouluttautua aina uudelleen, vaihtaa näkökulmaa ja antaa oman tuottajuutensa kypsä.” (ammattikorkeakouluvastaaja)

”[Koulutusten] sisältö ja tarpeet elävät yhteiskunnan ja elinkeinojen muutoksen tahtiin. Yhdeksän vuotta on pitkä aika jos katselee taaksepäin, mitä luovilla aloilla on tapahtunut. Eteenpäin muutostahti oletettavasti edelleen kiristyy.” (täydennyskoulutusvastaaja)

TAKU-kyselyyn vastanneet takulaiset näkivät tulevaisuuden työtilanteensa erilaisten epätyyppisyyksien kautta: projekteittain organisoituvana, usein osa-aikaista yrittäjyyttä, apurahoja ja hetkittäistä palkkatyötä sisältävänä kokonaisuutena.

”Osa vastanneista maalasi tulevaisuudestaan prekaarisuuden leimaamaa pessimististä kuvaa, kun taas osa koki prekaarisuuden myös positiivisena. Vastaajat toivoivat, että projektiluontoisesta työn sisällä muotoutuisi pidempikestoisia työnteon muotoja, joiden ansiosta työntekijätoimintaa voitaisiin kehittää. Työn kehittämisen ohella koettiin tarvetta kehittää eläkejärjestelmiä ja työsuhte-etuja. Vastaajat nostivat esille myös ns. pakkoyrittäjyyden.” (Halonen & Teye 2011, 18–19)

6.7.5 Tuottajan osaaminen tulevaisuudessa

Ammattikorkeakoulujen kulttuurituottajakoulutuksen vastaajaryhmän mukaan tuottajan tärkeimmät osaamisalueet tulevaisuudessa ovat:

- tuotteistamisen asiantuntijuus luovilla toimialoilla;
- yhteistyö kulttuurialan sisällöntuottajien kanssa;
- tapahtumatuotannon osaaminen;
- kulttuurinen yleissivistys, johon liittyvät:
- kulttuurin tuottamiseen liittyvät arvot;
- kestävä kehitys;
- kulttuurikritiikki ja
- hyvä elämä;
- tuotantoprosessin hallinta
- yhteistyön rakentaminen muiden toimialojen kanssa.

Lisäksi tuottaja tarvitsee ennakkointikykyä, joka ilmenee mm. ymmärryksenä siitä, ”...mihin suuntaan kulttuuriala tulevaisuudessa kulkee, miten julkinen rahoitus muuttaa esimerkiksi eri kulttuuri-instituutioiden toiminta-

taperiaatteita, millaisia tarpeita eri aloilla voisi olla tuotanto-osaamisessa”. Muita tämän ryhmän mainitsema tulevaisuuden osaamistarpeita olivat kansainvälisen toiminnan osaaminen, talous- ja liiketoimintaosaaminen sekä yrittäjyysosaaminen.

Kysyttäessä tuottajien tärkeimpiä osaamisalueita tulevaisuudessa yliopistojen *maisteriohjelmien vastaajat* mainitsivat kokonaisuuksien hallinnan, ajattelu- ja analysointikyvyn, hyvät esimiestaidot, verkostojohdattamisen/ verkostoituneen tuotannon hallinnan, kyvyn hyödyntää eri rahoituskanavia sekä sisältöosaamisen.

Eli toisen erikseen haastatellun asiantuntijan sanoin:

”Verkostoituneen tuotannon hallinta, crowdsourcing-tyyppisen tuotannon koordinaatio ja kehittäminen, sen keinojen kehittäminen, se on mielestäni yksi sellainen. Näen sen kahtalaisena, että toisaalta on hyvä osata johtaa prosesseja, joissa on monia tekijöitä, jossa yhteisöt tuottavat yhdessä. Siinä tarvitsee aina jonkun, joka pystyttää ne rakenteet, tikapuut, pitää sen homman kasassa. Ja entistä enemmän tuotannot ovat sellaisia, että sisällöntuottajat tulevat ympäri maailmaa. *Oikeastaan se tulevaisuus on tässä ja nyt.*”

Täydennyskoulutusryhmän vastaajien mukaan tuottajien tärkeimmät osaamisalueet tulevaisuudessa ovat kokonaisuuksien hallinta, avoimuus ja ennakkoluulottomuus, kyky sietää epävarmuutta, kyky tehdä yhteistyötä ja toimia monialaisesti tieteenala- ja toimialarajoista välittämättä, kyky uusiutua ja uudistaa toimintaa jatkuvasti muuttuvalla taidekentällä, kansainvälinen toiminta, esimiestaidot, sosiaaliset taidot sekä taloudellinen ymmärrys/liiketoimintaosaaminen.

Kysyttäessä laaja-alaisen yleisosaamisen ja toisaalta erikoistumisen tarvetta tulevaisuudessa *ammattikorkeakoulujen vastaajaryhmän vasta-*

uksissa esiintyi painotuseroja. Kaikki vastaajat pitivät molempia, sekä yleisosaamista että erikoistumista tärkeänä myös tulevaisuudessa, mutta kaksi vastaajaa viidestä painotti erikoistumista yleisosaamisen kustannuksella:

”Yleissivistävä perusta on oltava - jokaisella alalla. Työllisyys on kuitenkin kiinni riittävän uniikista ammattitaidosta. Ollessaan tietyn tuotannon sektorin ja erityisalueen lyömätön erityisosaaja työllisyys on parhaiten turvattua.”

Tärkeimmiksi erikoistumisalueiksi *ammattikorkeakoulujen vastaajaryhmän edustajat* mainitsivat eri toimialojen välisen yhteistyön/ moniammatillisen verkostoyhteistyön, kansainvälisen osaamisen sekä ennakointikyvyn: heikkojen signaalien tunnistamisen, ”yhteistyön tai bisnesmahdollisuuden havaitseminen siellä, missä sitä ei vielä ole rakennettu valmiiksi”. Muita mainittuja erikoistumisalueita olivat taloushallinto, markkinointi ja viestintä, eri ryhmille tuotetut hyvinvointia edistävät kulttuuripalvelut, monikulttuuristumiseen liittyvä osaaminen, tapahtumatuotannon johtaminen sekä yrittäjyys.

Maisteriohjelmien vastaajaryhmässä yleisosaamisen ja erikoistumisen tasapainoa pidettiin tärkeänä. Yhden vastaajan mukaan tulevaisuuden tuottaja tulee tarvitsemaan syvällistä tietoa johtamiseen ja hallinnointiin liittyvissä asioissa ja näitä tietoja voi kukin tuottaja soveltaa sillä taiteentalalla, jolla haluaa työskennellä. Erikoistuminen ja sitä kautta tuottajan erityisasiantuntijuus muotoutuu taidemuotojen tuotannollisten erityispiirteiden, kansallisten ja kansainvälisten rakenteiden ymmärtämisen ja tuottajan omien verkostojen tiedostamisen kautta. Mahdollisina tulevaisuuden erikoistumisalueina maisteriohjelmien vastaajat näkivät taiteentalakohtaisten erikoistumisten lisäksi teknologiavetoiset erikoistumiset ja erikoistumisen johonkin johtamis-/ hallinnointialaan, joista mainittiin esim. sponsorointi, tekijänoikeudet, kulttuurivienti ja käyttäjälähtöiset tuotantotavat.

Toinen erikseen haastatelluista asiantuntijoista totesi haastattelussaan, että ”on hirveän tärkeää löytää balanssi. Trendinä on nyt jotenkin se, että kaikkien pitää vähän hallita kaikkea ja verkostoissa liikutaan kevyesti. Ja se onkin tärkeää, että hallitaan välineet ja verkostot, mutta sitten se syvä erityisasiantuntijuus – tuntuu että ihmiset eivät pysty pysähtymään siihen, tai ei jää aikaa. Ja myös koulutuksessa tuntuu, että se jää välillä lapsipuolen asemaan, huonolle tolalle”.

Täydennyskoulutusryhmän vastaajien mukaan tuottaja tarvitsee tulevaisuudessa sekä laaja-alaista yleisosaamista että erikoistumista: ”ilman laaja-alaista yleistietämystä ei pärjää ja toisaalta tarvitaan tuottamisen kohteena olevan aiheen syvää kokonaisymmärrystä”. Erään vastaajan mielestä laaja-alaista yleisosaamista tarvitaan tulevaisuudessa nykyistä enemmän, koska kulttuuria tuotetaan yhä pienemmillä resursseilla ja tuottajan tulee hoitaa yksin koko kokonaisuus. Erikoistuminen sen sijaan on tarpeen työllistymisen takaamiseksi. Tärkeimmiksi erikoistumisalueiksi täydennyskoulutusryhmän vastaajat mainitsivat taidealakohtaiset ja nk. luoville aloille erikoistumiset, tuotannot pienille kohderyhmille ja toisaalta megatapahtumat.

TAKU-kyselyyn vastanneet uskoivat, että erikoistuminen tuotannon eri osa-alueisiin tulee vahvistumaan. Kyselyyn vastanneet pitivät painopisteen siirtymistä moniosaamisesta erikoistumiseen paitsi todennäköisenä, (62 % vastaajista), myös enimmäkseen toivottavana (68 % vastaajista). (Halonen & Teye 2011, 40).

7 Synopsis

7.1 Toteutuneet tavoitteet

Tämän julkaisun edellisissä luvuissa on raportoitu selvitystyötä, jonka tavoitteena oli toisaalta kartoittaa maamme kulttuurituottajakoulutuksen määrää ja muotoja, toisaalta luonnehtia koulutuksen keskeisiä opetus sisältöjä ja niiden jakautumista eri koulutusmuotojen kesken. Lisäksi edellä on raportoitu selvityksen paikantamia kouluttajien näkemyksiä tuottajakoulutuksen tulevasta kehityksestä sekä kompetensseista, joita tuottajilta tullaan tulevaisuudessa odottamaan.

Raportoidun selvitystyön primäärisiksi kohdekentäksi oli alkujaan määritetty tuottajatutkintoon johtavat ammattikorkeakoulujen koulutusohjelmat, yliopistojen maisteriohjelmat sekä keskeisiksi todetut täydennyskoulutusohjelmat. Kuitenkin jo selvitystyön aloittaneessa desk research-vaiheessa todettiin, että näiden kolmen koulutusmuodon määrän ja merkityksen arviointi edellytti laajempaa tuottajakoulutukseen kentän kartoitusta. Samaan suuntaan selvitystyötä ohjasi myös toive, että selvitystyön tuloksena esitettäisiin suosituksia tuottajakoulutuksen kehittämiseksi. Tällöin selvitystyötä ei voitu keskittää vain kolmen primäärikohteeksi rajatun koulutusmuodon kehittämistarpeisiin, vaan tarkasteluun oli otettava mukaan myös tuottajakoulutuksen laajempi kenttä, joka lähiympäristönä vaikutti kolmen kohdealueemme tilaan ja kehitykseen ja päin vastoin.

Jotta opetus sisältöjen tilaa ja kehitystä olisi voitu systemaattisesti kuvailla ja arvioida selvitystyön käsitteelliseksi kehikoksi valittiin ekosysteemi-ajattelu. Aineistona opetus sisältöjen analyysissa käytettiin tutkimuksen desk research -vaiheessa koottuja koulutusohjelmakohtaisia opetuksen ohjelmia ja sisältösuunnitelmia. Niiden avulla voitiin vastata koulutuksen määrää, koulutuksen muotoa ja sisältöjakautumia koskeviin kysymyksiin. Tämä tehdään liitteessä 1 ja luvussa 3.

Ekosysteemikehikkoa soveltavassa analyysissä koko aineiston asemasta käytettiin valikoitua "ideaaliotosta", jonka avulla testattiin kuutta tuottajakoulutuksen sisältövalintoja koskevaa ongelmaa. Näihin ongelmiin esitettiin myös suositukset, joiden katsottiin lisäävän tuottajakoulutuksen ekosysteemisyyttä ja sitä kautta mahdollisesti myös koko kulttuurisektorin ekosysteemisyyttä. Tämä kokeilu on raportoitu tämän julkaisun luvussa neljä ja tiivistelmä esitetään tämän luvun jaksossa 7.

Kulttuurituottajakoulutuksen nykyistä tilaa ja tulevaisuuden näkymiä luodattiin toisella tuntuvasti opetus suunnitelmia selveämmällä ja käytännönläheisemmällä aineistolla, joka hankittiin Internet-kyselyllä. Kyselyaineiston asetelma noudatteli samaa linjaa kuin opetus sisältöjen kartoitus ja analyysi. Kysely suunnattiin samoille tuottajakoulutuksen kolmen päämuodon alueille ja kyselyyn vastasi näiden alojen edustajat. Kohdenus tarkennettiin vielä siten, että henkilöiden tuli toimia kulttuurisektorin tuottajakoulutuksen suunnittelu- tai seurantatehtävissä.

Internet-kysely kohdennettiin toisaalta tuottajakoulutuksen nykytilaan toisaalta tulevaisuuden näkymiin. Nykytilaa koskevat kysymykset selvittelivät koulutusmuotojen ja -ohjelmien keskinäistä työnjakoa ja yhteistyötä sekä kysymystä työmarkkinoiden kannalta "oikeista" opiskelijamääristä. Tulevaisuutta taas luodattiin kysymyksillä, jotka koskivat koulutuksen sisältöjen kehittämistä, koulutussektorin kehkeytyviä yhteistyösuhteita, kansainvälisen yhteistyön kehityssuuntia, koulutuksen sisällön kehittämistä, opiskelijoiden osaamistarpeita sekä yleisesti tuottajan tulevan toimintaympäristön muotoutumista. Tämän aineiston analyysien tulokset on raportoitu tämän raportin luvussa 6. Tämän luvun seuraavassa osiossa tiivistetään näitä tuloksia vertailemalla niitä sisältöaineistosta saatuihin tuloksiin.

7.2 Yhteneväisiä ja eriäviä näkemyksiä tuottajakoulutuksen tilasta

Internet-kyselyssä tuottajakoulutuksen tilaa kysyttiin eri tahojen edustajilta "profiilikysymyksenä" eli kuinka vakiintuneena kulttuurikoulutuksen kentällä vastaaja näki oman koulutusmuotonsa aseman ja toisten koulutusmuotojen asemat. Kaikki vastaajat näkivät sekä oman että toisten koulutusmuotojen aseman verraten vakiintuneina, eli maisterikoulutusryhmä edustajia lainaten: "... eri koulutusmuodot voi nähdä melko hyvin profiloituneilta toistensa suhteen. Ammattikorkeakouluilla on kehittynyt oma selkeä profiilinsa ja yliopistotasoinen tuottajakoulutus täydentää sitä tällä hetkellä melko hyvin. Alueellisesti yliopistotasoinen tuottajakoulutus on myös jakautunut siten, että sillä on *eri paikkakunnilla omat paikkakunnan kulttuuria ja kulttuuritarpeita vastaava painotuksensa*".

Tämä vastaa pitkälti näkemystä, joka esitettiin eri koulutusmuodoista luvun 3 rakennevertailussa. Ammattikorkeakoulujen tuottajakoulutus nähtiin siinä yhteydessä profiloitumiseltaan yhtenäisenä ja selkeänä mutta toiminnallisesti huomattavasti suppeampana kuin vastaava monimuotoisen medianomikoulutus.

Itse asiassa luvun 4 koulutussisältöjen ekosysteemin analyysi hyväksyy myös koulutusmuotojen vakiintuneet profiilit ja työnjaon – tai, oikeammin, ei ota niihin kantaa. Analyysin ja arvioinnin kohteena on koko koulutusjärjestelmän ekosysteemisyyttä, jota ei tiettyjen koulutusmuotojen sisältöjen ulkoa ohjattu lisääminen tai vähentäminen paranna, vaan voi pikemminkin heikentää. Oman raporttimme kaltaisia koulutusjärjestelmän sisältöjen diagnoosit voivat toimia "katalyysatorien katalysoijina" eli ehdottaa esimerkiksi että tarvitaan uusia luovan työn tuotteistamisen malleja. Itse mallin koulutusohjelmakohtainen kehittäminen on parasta jättää opetussisältöjen suunnittelijoiden ja kulttuurituotannon käytäntöjä tuntevien asiantuntijoiden yhteistyöksi.

7.3 Yhteneväisiä ja eriäviä näkemyksiä koulutusmuotojen työnjaosta, yhteistyöstä ja kilpailusta

Edellä esitetyt Internet-vastaukset koulutusmuotojen "profiloimiseen" näyttävät viittaavan siihen, että tuottajakoulutuksen koulutusmuotojen välinen työnjako ja yhteistyö ovat vakiintuneella pohjalla. Internet-vastaukset kysymyksiin, jotka koskivat koulutusmuotojen yhteistyökumppaneita antavat kuitenkin päinvastaisen kuvan; välitön jatkuva yhteistyö toisten koulutusmuotojen oppilaitosten kanssa on ilmeisesti vielä harvinaista, yhteys on tavallisesti yhteisten intressitahojen, rahoittajien ja laajempien tutkimusohjelmahankkeiden kautta välittyvää. Niinpä *ammattikorkeakoulut sulkeutuvat yhteistyöpiireihin* toisten saman koulutusmuodon ja -asteen oppilaitosten kanssa ja ammatillisten järjestöjen sekä paikallisten ja alueellisten julkisen ja yrityssektorin toimijoiden kanssa. Yhteistyöpartnereiksi nimettiin myös aloja, joilla oli kulttuurin kanssa yhteistä rajapintaa (esim. media-alat ja matkailu) sekä oman alan kansainvälisten yhteistyöverkostojen jäsenet. Maisteriohjelman ja täydennyskoulutusohjelman edustajat mainitsevat tärkeimpinä yhteistyöpartnereina yliopistot ja tutkimuslaitokset sekä rahoittajina toimivat liikeyritykset.

Ammattikorkeakouluilta odotettu alueellinen toiminta ja maisterikoulutusohjelmien sitoutuminen akateemisiin suoritemalleihin selittänevät keskinäisen yhteistyön vaikeutta. Osasy saattaa olla myös tutkimusinstrumentissa, sillä vastaajien sitoutuminen oman koulutusmuodon edustajaksi on saattanut syventää rajanvetoa toisten koulutusmuotojen suuntaan. Eräs rajanvedon syy on ilmeisesti kilpailu, jota ilmennee seuraavassa muodossa.

Yhteistyökysymykset synnyttivät seuraavan ristiriidan, jossa vastakkain olivat täydennyskouluttajat ja ammattikorkeakoulut. *Täydennyskoulutuksen vastaajaryhmässä* nähtiin, että tuottajakoulutus voisi tuottajan työn luonteen vuoksi rakentua täydennyskoulutuksen varaan. *Ammat-*

tikorkeakouluryhmän edustajat taas esittivät, ettei lyhytkestoinen täydennyskoulutus pysty takaamaan riittävää ammattitaitoa verrattuna tuottajien tutkintoon johtavaan koulutukseen. Toisaalta yksi ammattikorkeakoulun edustaja totesi vastauksessaan seuraavasti:

"Esimerkiksi AMK-jatkotutkinnot (YAMK) on suunnattu selkeästi lähinnä vain AMK:sta valmistuneille kulttuurituottajille. Täydennyskoulutus ei ole muotoon yhtä tiukasti sidottua ja voi vastata esimerkiksi muualta valmistuneiden tuottajien tarpeisiin tai niiden potentiaalisten omien AMK-jatkokoulutettavien tarpeisiin, jotka eivät työuransa kannalta katso voivansa täyttää vaatimusta kolmen vuoden työkokemuksesta ja/tai parin vuoden paneutumista intensiiviseen täydennyskoulutukseen".

Ekosysteeminen näkökulma ei kuitenkaan suosita sen paremmin tiukoja koulutusmuotojen välistä yhteistyötä haittaavia rajoja kun rajojen poistamista tai koulutusmuotojen toiminnan kaventamista tai lopettamista. Parhaan ekosysteemisen kannanoton esitti erikseen haastateltu asiantuntijalta, jolta kysyttiin nimenomaan eri koulutusmuotojen yhteistyön tarpeesta. Haastateltu viittasi ensin siihen, että tuottajakoulutus on kenties sulkeutunut korkeakoulu-uudistuksen ison kuvan rauhahäkkiin, vaikka oppilaitosten hallinto on tuottajakoulutuksen kannalta vielä uusi ja tuore. Tästä tilanteesta pitäisi pystyä tekemään, tavallaan työnjaon sijaan, jatkuvasti syvenevää yhteistyötä. Jos sääntöjä, rajoja ja tasoero-otaksimia höllennettäisiin niin, huomattaisiin, että opintosisällöt voitaisiin alkaa vaihtaa joustavammin keskenään, kuin mitä tähän mennessä on tehty.

7.4 Yhteneväisiä ja eriäviä näkemyksiä tuottajakoulutuksen kehittämistä

Internet-haastattelumme luotasi tuottajakoulutuksen tulevaisuutta seuraavalla kysymyspatteristolla:

- Mihin työtehtäviin näette opiskelijoidenne sijoittuvan tulevaisuudessa ja mitkä ovat tuolloin osaamistarpeet?
- Missä määrin tulevaisuuden kulttuuri-/tapahtumatuottaja tarvitsee laaja-alaista yleisosaamista ja toisaalta erikoistumista?
- Jos erikoistumista tarvitaan, niin mitkä ovat tärkeimmät erikoistumisalueet?
- Kuinka kulttuuri-/tapahtumatuottajakoulutusta tulisi kehittää sisällöllisesti, jotta se vastaisi osaamistarvetta vuonna 2020?
- Minkälaiseksi koulutussektorin eri toimijoiden työnjako mielestänne muodostuu tulevaisuudessa?
- Mikä on mielestänne kansainvälisen koulutuksellisen yhteistyön merkitys tulevaisuudessa?

Kysymykset tuottivat laajan variaation vastauksia, joita raportimme luvussa 6 on analysoitu yksityiskohdittain. Seuraavat kommentit pyrkivät paikantamaan vastausten peruspremissejä ja -ulottuvuuksia. Tämä onkin vaikeaa kun vastaukset usein olivat seuraava listan täydennyskoulutusryhmän kaltaisia:

"Tuottajien tärkeimmät osaamisalueet tulevaisuudessa ovat kokonaisuuksien hallinta, avoimuus ja ennakkoluulottomuus, kyky sietää epävarmuutta, kyky tehdä yhteistyötä ja toimia monialaisesti tieteenala- ja toimialarajoista välittämättä, kyky uusiutua ja uudistaa toimintaa jatkuvasti muuttuvalla taidekentällä, kansainvälinen toiminta, esimiestaidot, sosiaaliset taidot sekä taloudellinen ymmärrys/liiketoimintaosaaminen".

Toisaalta vastausten tarkempi lukeminen osoittaa, että koulutusmuotojen välillä on selviä ja tavallaan odotettuja eroja. Niinpä ammattikorkeakouluryhmän tiedollis-koulutuksellista otetta voisi kutsua yhteistoiminnallis-sosiaaliseksi, maisterikoulutusryhmän otetta tieteellis-innovatiiviseksi ja täydennyskoulutusryhmän otetta ad hoc -organisatoriseksi. Nämä ominaisuudet ilmenevät seuraavien toimintojen edellyttämien tietojen korostamisena: monialainen toiminta, tiedon luovaan käyttöön perustuva toiminta ja joustava ja ajan tasalla pysymään pyrkivä toiminta.

Edellä esitettyä kolmijakoa mielenkiintoisempi on näkemys tiedon käyttöön otosta. Voidaan puhua kahdenlaisesta näkemyksestä: tiedon käyttöön lohkaisemisesta ja tiedon voimakentässä vierailusta – tai peräti tässä voimakentässä oleilusta. Internet-haastelussa tietoa käsitellään ikään kuin se olisi paloiteltavissa ja paloina käyttöön otettavissa, kun taas ekosysteemi-ajattelussa tietoa muokataan käyttöön ja käyttö muuttaa tietovarantoa entistä paremmaksi tai huonommaksi. Alla tarjoamme esimerkin tästä tiedon muokkaamisesta ja siihen liittyvistä merkitysten muutoksista.

Seuraavat suositusprosessit koostuvat "ekosysteemitestistä", johon pohjautuen tuottajakoulutuksen opetussisältöjen kuusi keskeistä ongelmataapausta. Näille määritettiin ratkaisun vaihtoehtoja ja esitettiin niiden joukosta suositus ongelman ratkaisemiseksi.

Tapaus I

Ongelma:

Miten opetussisällössä on tasapainotettu kulttuurituotannon taloudellinen merkitys ja taiteen ja kulttuurin luovan työn itseisarvo?

Vaihtoehdot:

Tällä ongelmanratkaisun alueen opetuksessa voidaan paikantaa kaksi perusmallia. *Tuotteistamismallissa* opetuksessa esitellään aluksi tuot-

teistettävää taiteen tai kulttuurin kenttää – tai yleisemmin taide- ja kulttuuritoimintojen luonnetta – jonka jälkeen siirrytään talouselämän ja/tai liikeyritystoiminnan prosessien esittämiseen. Tästä edetään taide-/kulttuuri-ideoiden tuotteistamisprosesseihin ja edelleen tuotantoon ja tuotteiden tunnetuksi tekemiseen sekä kuluttajan käyttöön siirtoon. Integrointimallissa lähdetään periaatteessa liikkeelle näkemyksestä, että taiteen ja kulttuurin suhde talouteen perustuu normaaleille liikeyritystoiminnan periaatteille mutta taide- ja kulttuuri tarjoavat luovuudellaan ja liikeideoillaan erityisen haastavan toimintakentän. Taiteen ja kulttuurin toimialoja on alettu pitää maailmanlaajuisesti keskeisinä taloudellisen kasvun ja viennin kannalta ja niitä on, tietyin rajauksin, alettu kutsua luoviksi toimialoiksi, joiden katsotaan kuuluvan luovan talouden ytimeen. Opetuksessa tämä on johtanut siihen, että taiteen ja kulttuurin moninaista tuotantoa käsitellään yhtenä toimialaryhmänä tai vientituotekokonaisuutena.

Suositus:

Taloudellinen integraatiomalli nostaa taloudelliset tuotot keskeiseksi katalysaattoriksi opetussisältöjen suunnittelussa. Sen ja tuotteistamismallin lisäksi tarvitaan kolmas malli, joka järjestelmällisesti korostaisi taiteen ja kulttuurituotannon omia arvoja ja intressejä.

Tapaus II

Ongelma:

Saavatko opetussisällössä kaikki keskeiset tuotantomuodot, *tapahtumatuo-
tanta, kulttuuripalvelut ja kulttuuriteollinen sisältötuotanto* huomiota yhtäläisesti, vai korostetaanko/laiminlyödäänkö niistä jostakin/joitakin?

Vaihtoehdot:

Kolmesta vaihtoehdosta *tapahtumatuo-
tanta* nousee selvästi kulttuuri-

tuottajakoulutuksen aihepiirinä kaikkein suosituimmaksi, varsinkin jos tähän piiriin liitetään mukaan elämystutkimuksen ja elämysten tuottamisen opetus. Kulttuuriteollinen sisällöntuotanto jää näissä opetusohjelmissa vähäiselle huomiolle, mutta se onkin mediatuotannon koulutusohjelmien tehtävä (medianomi). Toisaalta media- ja kulttuuriteollisuuden sisältötuotannon prosessit saavat kuitenkin jossakin määrin huomiota myös elämystuotantoa korostavassa opetuksessa. Tapahtumatuotannonopetus palvelee osin myös kulttuuripalvelujen tuotannon opetusta, muuten niiden opetus, erityisesti uudet digitalisoitujen palvelujen "kirjastot" ja sosiaalinen media, saavat otoksen koulutusohjelmissa osakseen vähemmän huomiota.

Suositus:

Opetussisältöjen suunnittelussa tapahtumien tuottaminen on selkeästi suosituin kulttuurituotannon ja tuottajakoulutuksen muoto. Vastaavasti kulttuuriteollinen sisältö- ja palvelutuotanto on jäänyt taka-alalle tässä koulutuksessa, tosin tälle tuotannon muodolle on luotu ammattikorkeakouluissa oma medianomin tutkinto ja Aalto-yliopistossa tutkintoja eri maisteriohjelmissa. Kulttuurituottajan ja medianomin tutkintojen olisi hyvä tukea toisiaan nykyistä paremmin.

Tapaus III

Ongelma:

Saavatko välittäjäporta-
aan toimijat/ammattiryhmät opetussisällössä osakseen riittävästi huomiota?

Vaihtoehdot:

Välittäjäporta-
aan toimijat saavat huomiota osakseen erityisesti täydennyskoulutusohjelmissa: esimerkkinä otoksemme täydennyskoulutusohjelma, joka kohdistuu väliporta-
aan senioritoimijoiden koulutukseen.

Koulutusohjelma on hyvin läpiajatteltu ja sisältää sellaisia teemoja kuten: "Esittävän taiteen teoksen prosessin, sisällön ja muodon määrittely vientitarkoitusta palvelevalla tavalla". Ammattikorkeakoulujen YAMK on puolestaan nimenomaan suunnattu kentällä toimiville tuottajille ja muille alan ammattilaisille.

Suositus:

Edellä mainittu esimerkkitapaus puhuu sen puolesta, että täydennyskoulutuksen opetussisältöjen suunnittelussa tulisi harjoittaa nykyistä ahkerammin järjestelmällistä välittäjäportaana toimintojen, rakenteiden ja vaikutusten esittelyä ja erittelyä.

Tapaus IV

Ongelma:

Saako opetussisällössä ns. rajapintatuotanto (erityisesti media- ja matkailutuotanto, sosiaali- ja terveystalvet) osakseen riittävästi huomiota?

Vaihtoehdot:

Melko suuri osa kulttuurialojen rajapintatuotannon opetussisällöitä koostuu ratkaisuista, joilla taataan kulttuurialan opiskelijoille viestintäkoulutusta "omaan käyttöön" eli oman viestintäkyvyn kehittämiseen. Toisaalta hyväksi esimerkiksi voidaan ottaa otoksemme kulttuurituotannon suuntautumisvaihtoehdoksi organisoitu media- ja uusmediateknologian ja niiden teknisten ja sisällöllisten sovellutusten opetus.

Suositus:

Rajapintojen yli menevän koulutuksen suunnittelussa kulttuurituotanto ja tuottajuus kytketään useimmin yhteen viestinnän/mediamaailman kehityksen kanssa. Rajapintaopetuksen suunnittelu sosiaalityön suuntaan tarvitsee enemmän yhteistyötä muiden koulutusohjelmien kanssa.

Tapaus V

Ongelma:

Painotetaanko opetussuunnitelmassa pedagogisesti/oppimisen perustaksi riittävästi/liikaa ammattiin harjoittelua/harjaantumista?

Vaihtoehdot:

Monien ammattikorkeakoulujen kulttuurituotannon koulutusohjelmien ammattisuuntautuminen on johtanut siihen, että niissä korostetaan koulunomaisen tiedon ja tietämisen rinnalla käytännön toimissa tapahtuvaa harjaantumista. Lyhyin tie kentälle on harjoittelu, muita koulutusohjelmien suosimia oppimisen menetelmiä ovat tilaustyöt, projekteihin osallistuminen, osallistuminen tapahtumatuotantoon ja omakohtaisten kulttuurituotantojen organisointi. Otoksemme koulutusohjelmien kenttätö saattaa sisältää opintoja 38 opintopisteen verran ja niiden suorittaminen vaatii neljän tuotantohankkeen toteuttamisen sellaisilla alueilla kuin tapahtumatuotanto, sosiokulttuurinen tapahtuma, musikaali ja jokin oma itsenäinen tuotanto. Vaativana kenttätöyönä voidaan pitää myös kulttuurituottamisen ylemmän AMK-tutkinnon suorittaminen, jonka 60 opintopisteen opinnoista puolet on oman käytännön asiantuntijuuden kehittämistyötä.

Suositus:

Vaikka käytäntöön harjaantuminen on tuottaja-/tuotantokoulutuksessa keskeistä, tarvitaan niiden opetussuunnittelun kehikoksi käsittekonesteja, joiden avulla käytäntöön harjaantumiseen voidaan yhdistää omaehtoisia teorian sovellutuksia.

Tapaus VI

Ongelma:

Painotetaanko opetussuunnitelmassa riittävästi tarvetta ottaa pedagogisesti/oppimisen perustaksi kulttuurisia/sosiaalisia arvolähtökohtia?

Vaihtoehdot:

Otokseemme kuuluu musiikkipainotteinen koulutusohjelma/suuntautumisvaihtoehto, johon on jo pari kertaa viitattu. Se ansaitsee kolmannen maininnan sosiokulttuurisen innostamisen aseman vakiinnuttamisesta kulttuurituotannon opetussisältöjen suunnittelijoiden piirissä. Pedagoginen kaava on yksikertainen: jos taiteellinen työ sinällään tai kulttuurituotannon lähteenä onnistuu innostamaan, se onnistuu myös vapauttamaan ihmiset uuteen luovaan ajatteluun ja sosiaaliseen toimintaan.

Suositus:

Vaikka käytäntöön harjauttaminen on tuottaja-/tuotantokoulutuksessa tärkeää, tarvitaan opetussuunnittelun kehikoiksi käsitelkoneistoja, jotka perustuvat sosio-kulttuurisille tai vastaaville kriittisille arvopremisselle.

Edellä esitetyt opetussisältöjen kehittämisen ongelmat ja suositukset niiden ratkaisuksi perustuvat näkemykseen, että kulttuurituottajakoulutusta voidaan kehittää lisäämällä koulutuksen ydinalueiden opetussisältöjen toisiaan täydentävyyttä ja vaihtamalla katalysaattorina toimivien opetussisältöjen peruselementtien painotuksia. Tehdyt suositukset ovat luonteeltaan tentatiivisia ja tarvitsevat tuekseen lisää tutkimustietoa. Voidaan myös väittää, että ulkoisten tahojen vaatimina/toteuttamina tällaiset suositukset supistaisivat tuottajakoulutusjärjestelmän – sen ydinalueiden ja kenties myös sitä laajemman kulttuurikoulutussektorin – itsesäätelyprosesseja. Tähän voidaan vastata, että tällainen alustava ongelmien listaus on lähinnä diagnostiikkaa, tai, kuten aikaisemmin ilmaistiin, uusien kehittämisaloitteiden esiin katalysointia. Varsinaiset toteuttamiskelpoiset kehittämissuositukset syntyvät näistä aloitteista opetussisältöjen ja kulttuurituotannon käytäntöihin perehtyneiden asiantuntijoiden toimesta.

LÄHTEET

Aro, Tuulia (2011). Haetaan tuottajaa. Näkökulma kulttuurituottajuuteen rekrytointi-ilmoitusten kautta. Mikkelin ammattikorkeakoulu, Kulttuurituotannon koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Collins English Dictionary - Complete & Unabridged 10th Edition 2009. HarperCollins Publishers.

Halonen, Katri (2011). Kulttuurituottajat taiteen ja talouden risteyskohdassa. Jyväskylä studies in education, psychology and social research 411. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Väitöskirja.

Halonen & Teyé (2011). Kulttuuri kannattelee. Takulaisten näkemyksiä kulttuurituotannon tulevaisuudesta. Tuottaja2020 – Osaraportti 3. Metropolia Ammattikorkeakoulu, Kulttuuri ja luova ala.

Häyrynen, Maunu (2009). Mukana menossa kulttuurituotanto. Teoksessa Grahn, Maarit & Häyrynen, Maunu (toim.) Kulttuurituotanto. Kehykset, käytäntö ja prosessit. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Tietolipas 230. 7–20.

Kangas, Anita (2002). Taidekasvatus ja -koulutus. Teoksessa Heiskanen, Ilkka, Kangas, Anita & Mitchell, Ritva (toim.) Taiteen ja kulttuurin kentät. Perusrakenteet, hallinta, lainsäädäntö ja uudet haasteet. Jyväskylä: Tietosanoma. 228–257.

Kauppaja teollisuusministeriö (2007). Luovien alojen yrittäjyyden kehittämisstrategia 2015. Kauppaja teollisuusministeriön julkaisuja 10/ 2007.

Kulttuuri – tulevaisuuden voima. Toimikunnan ehdotus selonteoksi kulttuurin tulevaisuudesta. Opetusministeriö: Opetusministeriön julkaisuja 2010: 10.

Leveälahti, Samuli, Järvinen, Jari & Vesterinen, Nina (2009). Selvitys ammatillisten osaamistarpeiden ennakoitimalleista. Foredata Oy. < http://www.oph.fi/download/117285_VOSE-selvitys_Ammatillisten_osaamistarpeiden_ennakoitimalleit.pdf >

Luovien alojen yritystoiminnan kasvun ja kansainvälistymisen kehittämisohjelma. Opetusministeriön valtakunnallinen ESR-kehittämisohjelma 2007–2013. < http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/EU-asiat/EU-rakennerahastot/ohjelmat/Kehittamisohjelmat/Luovien_alojen_yritystoiminnan_kasvun_ja_kansainvxlitysmisen_kehittamisohjelma.pdf >

Moisio, Heidi & Holma, Lotta (2000). Kulttuuritapahtumien tuottajan rooli ja verkostot. Case LABRA. Helsingin kauppakorkeakoulu, yritysprojektit. < <http://www.culminatun.fi/zdoc/Tapahtumatuotantoraportti.pdf> >

Nieminen, Jouni (2005). Kulttuurituottaja taiteilijan työllistäjänä. Muusikko 4/ 2005. < http://www.musicfinland.com/sml/muusikko/muusikko_2005/Muusikko4-05_kulttuurituottaja.pdf >

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2011). Kulttuurivienti näkyy, uudistaa ja vaikuttaa. Suomen kulttuuriviennin kehittämisohjelman 2007–2011 loppuraportti. Kulttuuriviennin valmisteluryhmä. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2011: 20. < <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2011/liitteet/OKM20.pdf?lang=fi> >

Opetusministeriö (2011). Tasapainoiseen työllisyyskehitykseen 2025. Ehdotus koulutustarjonnan tavoitteiksi vuodelle 2016. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2011:16.

Opetusministeriö (2008). Selvitys koulutus- ja osaamistarpeiden kehittämisestä sekä ennakoinnin tilasta ja kehittämisstarpeista. Opetusmi-

nisteriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:5. < <http://www.min-edu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2008/liitteet/tr05.pdf?lang=fi> >

Työ- ja elinkeinoministeriö (2011). Sirpalepolitiikasta kohti luovan talouden ekosysteemiä. Loppuraportti työ- ja elinkeinoministeriön Luovan talouden strategisesta hankkeesta 2008–2011. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Konserni, 35/ 2011. < http://www.tem.fi/files/30750/35_luovan_talouden_nettiliite.pdf >

Internet-sivut

Aalto-yliopisto, elokuva- ja tv-tuotanto. < http://studies.aalto.fi/programs/artdesign/elokuva_tvtuotanto/ >

Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu, ATCM-sivuainekoko-naisuus. <http://www.hse.fi/NR/exeres/9B41F185-A2BE-446A-ABE1-0768BCC6C559.htm>

Ammattikorkeakoululaki. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030351>

Ammattinetti. <http://www.ammattinetti.fi/web/guest/etusivu>

AMKOTA-tietokanta. http://amkota2.csc.fi:8080/portal/page?_pageid=116,1&_dad=portal&_schema=PORTAL

Creative Business Management -maisteriohjelma. < http://pori.aalto.fi/fi/studies/creative_business_management/ >

Creative Managers-valmennusohjelma.

< <http://cm.pkamk.fi/creativemanagers> >

Eura2007, Kulttuuriyrittäjyyden kansainvälinen maisteriohjelma. <https://www.eura2007.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S10412>

Finnish Music Express -valmennus. < <http://www2.siba.fi/taydenyskoulutus/index.php?id=87&la=fi> >

Humanistinen ammattikorkeakoulu (2010). Opinto-opas 2010–2011. <http://www.humak.fi/sites/default/files/liitteet/HUMAK-opinto-opas2010-2011.pdf>

Jyväskylän yliopisto, Maisterikoulutukset. <https://www.jyu.fi/hae/tutkinnot/maisteriohjelmat>

Koulutusnetti, Ammattikorkeakoulu. <http://www.koulutusnetti.fi/?path=ammattikorkeakoulu>

Kulttuurituottaja (Ylempi AMK). Opetussuunnitelma 2010–2011. <http://www.humak.fi/sites/default/files/HUMAK-Kulttuurituottaja-yamk-ops2010-11.pdf>

Lapin yliopisto, European Master in Arts, Culture and International Management. http://www.ulapland.fi/InEnglish/Admissions/Apply_Now/For_Degree_Applicants/For_Masters_Degree_Studies/European_Master_in_Arts,_Culture_and_International_Management_EMACIM.iw3

Mastersportal.eu, Art Theory, Criticism and Management.

<http://www.mastersportal.eu/students/browse/programme/9154/art-theory-criticism-and-management.html>

Metropolia Ammattikorkeakoulu, Kulttuurituotannon koulutusohjelma. <http://www.metropolia.fi/koulutusohjelmat/kulttuuri-ja-luova-ala/kulttuurituotanto/>

Mikkelin ammattikorkeakoulu, Kulttuurituotanto. <http://www.mamk.fi/kulttuurituotanto>

Opetushallitus, Ammattikorkeakoulut. http://www.oph.fi/koulutus_ ja_tutkinnot/ammattikorkeakoulut_ ja_yliopistot/ammattikorkeakoulut

Opetushallitus, Yliopistot. http://www.oph.fi/koulutus_ ja_tutkinnot/ ammattikorkeakoulut_ ja_yliopistot/yliopistot

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opiskelu ja tutkinnot ammattikorkeakouluissa. < http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/opiskelu_ ja_tutkinnot/?lang=fi >

Opintoluotsi, Ammattikorkeakoulututkinto. <http://www.opintoluotsi.fi/fi-FI/Opiskelu/Ammattikorkeakouluopinnot/Ammattikorkeakoulututkinto/>

Seinäjoen ammattikorkeakoulu, Kulttuurituotannon koulutusohjelma. http://www.seamk.fi/Suomeksi/Haluatko_opiskella/Koulutusalat/Kulttuuri-ala/Kulttuurituotannon_koulutusohjelma.iw3

Sibelius Akatemia, Taidehallinnon maisteriohjelma. <http://arts.siba.fi/fi/etusivu/>

Tapahdusmatuotannon johtajaosaamisen kehittämishanke JOHDE. <<http://www2.siba.fi/taydennyskoulutus/index.php?id=101&la=fi>>

Yrkeshögskolan Novia, kulturproducentskap. < <http://www.novia.fi/kulturproducentskap/>>

Taivex-vientivalmennusohjelma. < www.taivex.fi>

TAKU ry. <http://www.taku.fi/>

WERA-tietokanta. <https://www.data.oph.fi/wera/wera>

Yliopistolaki. < <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090558> >

Yrkeshögskolan Novia, kulturproducentskap. < <http://www.novia.fi/kulturproducentskap/>>

KUVAT

CC ASU Art Museum (Flickr.com).....	kansi
CC Art Institute of Portland (Flickr.com).....	8
CC Zedworks (Flickr.com).....	11
CC Patrick C. Lauke (Flickr.com).....	14
CC suviko (Flickr.com).....	17
CC John 'K' (Flickr.com).....	18
CC Missha (Flickr.com).....	22
CC Timo-Pekka Heima (Flickr.com).....	27
CC tekonen (Flickr.com).....	30
CC Eva Rinaldi (Flickr.com).....	35
CC miskaknapok (Flickr.com).....	39
CC suviko (Flickr.com).....	47
CC Angels Gate (Flickr.com).....	51
CC laurimylyvirta (Flickr.com).....	55

Tummalla korostetut tutkinnot/opintokokonaisuudet kulttuurituottajuuden ja arts managementkoulutuksen ydintä.

TUTKINTOON JOHTAVA KORKEAKOULUTUS					
Oppilaitos	Tutkinto/opintokokonaisuus	Laajuus	Tutkintonimike	Toimipaikka	Muuta

Ammattikorkeakoulut

Arcada	UP i film och television	240 op	Medianom (YH)	Helsinki	
	Master's Degree Programme in Media Management	90 op	Medianomi (ylempi AMK)		In English
HUMAK	Kulttuurituotannon ko., nuoret ja aikuiset	240 op	Kulttuurituottaja (AMK)		
HUMAK	Kulttuurituotannon ko., nuoret ja aikuiset	240 op	Kulttuurituottaja (AMK)	Jyväskylä, Alankomaat, Norja	In English, yhteistyössä IN-HOLLAND University Haarlem (Alankomaat) and Hedmark University College (Norja)
Kemi-Tornion AMK	Viestinnän ko., suuntautuminen teostuotanto, sisältötuotanto	240 op	Medianomi (AMK)	Tornio	
Kymenlaakson AMK	Viestinnän ko., AV-median ja digitaalisen median sv.	240 op	Medianomi (AMK)	Kouvola	
Lahden AMK	Viestinnän ko., Multimediatuotanto	240 op	Medianomi (AMK)	Lahti	
	Viestinnän ko., Elokuva- ja tv-ilmaisu		Medianomi (AMK)	Lahti	
Metropolia AMK	Kulttuurituotannon ko., nuoret ja aikuiset	240 op	Kulttuurituottaja (AMK)	Helsinki	
	Kulttuurituotannon ko.	60 op	Kulttuurituottaja (ylempi AMK)	Helsinki	Yhdessä HUMAKin kanssa

	Elokuvan ja television ko., nuoret ja aikuiset; suuntautumisvaihtoehtona elokuvailmaisuus, tuotanto	240 op	Medianomi (AMK)		
	Viestinnän ko., digitaalinen viestintä; syventävät ammattiopinnot tuotannon suunnittelu 25 op	240 op	Medianomi (AMK)		
	Mediatuottamisen ko.	60 op	Medianomi (ylempi AMK)	Helsinki	
Mikkelin AMK	Kulttuurituotannon ko.	240 op	Kulttuurituottaja (AMK)	Mikkeli	
YH Novia	UP för kulturproducentenskap	240 op	Kulturproducent (YH)	Helsinki	
Oulun seudun AMK	Viestinnän ko., mediatuottamisen sv.	240 op	Medianomi (AMK)	Oulu	
Seinäjoen AMK	Kulttuurituotannon ko.	240 op	Kulttuurituottaja (AMK)	Seinäjoki	
Tampereen AMK	Viestinnän ko., Digitaalisen äänen ja kaupallisen musiikin sv., nuoret	240 op	Medianomi (AMK)	Virrat	
	Degree programme in Media	240 op	Bachelor of Culture and Arts	Tampere	In English
	Elokuvan ja television ko., nuoret	240 op	Medianomi (AMK)	Tampere	

Yliopistot

Aalto yliopiston Teknillinen korkeakoulu, Taideteollinen korkeakoulu, Kauppakorkeakoulu	International Design Business Management (IDBM)	120 op	KTM, TaM, DI	Helsinki	Maisteriohjelma 2010 alkaen, tarjotaan myös sivuaineena
Jyväskylän yliopisto	Kulttuuripolitiikan maisteriohjelma	120 op	YTM, FM	Jyväskylä	
Sibelius-Akatemia	Taidehallinnon maisteriohjelma	150 op	MuM	Kuopio	ESR, Ei sisäänottoa 2010
	MDP in Arts Management	150 op	MuM	Helsinki	In English
TaiK, TSE Porin yliopistokeskus	Creative Business Management (CBM) / Luovan talouden ja johtamisen mo.	120 op	TaM, KTM	Pori	Opetusta sekä suomeksi että englanniksi

Helsingin yliopisto, HSE	Art Theory, Criticism and Management	120 op	FM, KTM	Helsinki	In English
Kajaanin yliopisto-keskus, Lapin yliopisto	Kulttuuriyrittäjyyden kv. maisteriohjelma, European Master in Art, Culture and International Management	120 op	TaM (mediatiede), YTM (matkailututkimus)	Kajaani	ESR, 1.5.2009 - 30.5.2011; ennen maisteritasoa kulttuurituotannon sv.
Lapin yliopisto	Design, media & markets -maisteriohjelma	120 op	TaM, YTM	Rovaniemi	ESR, Toteutusaika 1.5.2009 - 30.6.2011
	MALIMA - matkailualan liiketoiminta-osaamisen maisteriohjelma	120 op	YTM	Rovaniemi	Toteutusaika 6.3.2009–31.12.2011
	European Master in Arts, Culture and International Marketing EMACIM	120 op	MSc, MA	Rovaniemi	ESR, Toteutusaika 1.9.2011–30.9.2013, in English
Tampereen yliopisto	Master's Degree Programme in Media Management	120 op	YTM (tiedotusoppi), HTM (hallintotiede)	Tampere	Suomeksi ja englanniksi sekaisin
Aalto-yliopiston Taide-teollinen korkeakoulu	Taiteen kuratoinnin ja näyttelypedagogiikan maisteriohjelma	120op	TaM	Helsinki	
	Master's Degree Programme in Game Design and Production	120 op	TaM	Helsinki	
	Elokuvataide, suuntautumisvaihtoehtona elokuva- ja televisiotuotanto	120 op	TaM	Helsinki	

AMMATILLINEN PERUSKOULUTUS

Oppilaitos	Tutkinto/opintokokonaisuus	Laajuus	Tutkintonimike	Toimipaikka	Muuta
TTS Koulutus	Matkailun ohjelmapalvelut	120 op	Ammattinimike Matkailupalveluiden tuottaja	Sammatti	Nuorten koulutus, kesto peruskoulupohjaisena 3 vuotta, YO 2 vuotta / Omaehtoinen aikuiskoulutus, näyttötutkinto
	Matkailun ohjelmapalveluiden ammattitutkinto	40 op	Ohjelmapalvelutuottaja		Aikuiskoulutus, näyttötutkinto, kesto 1 vuosi
Ammattiopisto Lappia	Matkailun ohjelmapalvelujen ammattitutkinto, tapahtumatuottajan osaamisala	40 op		Tornio	Koulutus järjestetään yhteistyössä Creamentors-yrityksen kanssa
Etelä-Kymenlaakson Ammattiopisto	Matkailun ohjelmapalvelujen ammattitutkinto, suuntautumisalat ohjelmapalvelutuotanto, tapahtumatuotanto	Voidaan toteuttaa myös oppisopimuskoulutuksena	Ohjelmapalvelutuottaja, tapahtumatuottaja		Edellytyksenä toisen asteen tutkinto; ohjelmapalvelutuottajiksi työkokemus tai koulutus esim. musiikin, kulttuurin, matkailun alalta
Etelä-Savon ammattiopisto	Matkailun ohjelmapalvelujen ammattitutkinto, suuntautumisalat ohjelmapalvelutuotanto, tapahtumatuotanto			Mikkeli	
Turun aikuiskoulutuskeskus	Matkailun ohjelmapalvelujen ammattitutkinto, tapahtumatuottaja, oppisopimus			Kärsämäki	Korostuu liikunta ja hyvinvointi
Jyväskylän aikuisopisto, Creamentors	Menestyvä tapahtumatuottaja	2009–2010	Matkailun ohjelmapalveluiden ammattitutkinto, tapahtumatuottajan osaamisala	Jyväskylä	
Kainuun ammattiopiston Aikuiskoulutuspalvelut EDUKAI, Creamentors	Menestyvä tapahtumatuottaja	2009–2010	Matkailun ohjelmapalveluiden ammattitutkinto, tapahtumatuottajan osaamisala	Kajaani	
Suupohjan ammattiinstituutti, Creamentors	Menestyvä tapahtumatuottaja		Matkailun ohjelmapalveluiden ammattitutkinto, tapahtumatuottajan osaamisala	Kauhajoki	

Länsi-Pirkanmaan koulutuskuntayhtymä, Aikuiskoulutus, Creamentors	Menestyvä tapahtumatuottaja	16.11.2010–24.11.2011	Matkailun ohjelmapalveluiden ammattitutkinto, tapahtumatuottajan osaamisala	Ikaalinen	
Ammattiopisto Lappia, Creamentors	Menestyvä tapahtumatuottaja		Matkailun ohjelmapalveluiden ammattitutkinto, tapahtumatuottajan osaamisala	Tornio	

OPINNOT, JOIHIN INTEGROITU TUOTANNOLLISTA NÄKÖKULMAA

Oppilaitos	Opintokokonaisuus	Laajuus	Tutkintonimike	Toimipaikka	Muuta
Rovaniemen AMK	Matkailun ko.	210 op	Ammattiopinnoissa kurssi Tapahtuman järjestäminen 5 op, Matkailutuote palvelutuotteena 5 op, Destination management 5 op	Rovaniemi	
	Audiovisuaalinen kulttuuri	180 + 120 op	Aineopinnoissa osa-alueita AV -tuotantokulttuuri 5 op, mediaiteen produktio 8 op; syventävissä syventävä taiteellinen produktio 10 op	Rovaniemi	
Lapin yliopisto	Cultural industries programme	25 op	sivuaine	Rovaniemi	
	Design Management, perus- ja aineopinnot	25 + 25 op	sivuaine	Rovaniemi	
Tampereen yliopisto, Sibelius-Akatemia	Populaari- ja kansanmusiikin maisterikoulutus	120 op, sisältää osion Musiikin tuotanto-osaa-minen 19 op	FM, MuM	Seinäjoki	
HUMAK	Palveluiden tuottaminen 7 op		Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma, yhteisöpedagogi (ylempi AMK)	Helsinki	

Helsingin yliopisto	Taiteet käytäntöön	25 op	Sivuaine	Helsinki	Mm. Taidehallinto ja tuottaminen 5–10 op
TaiK, TSE Porin yliopistokeskus	Visuaalisen kulttuurin maisteriohjelma	120 op	TaM	Pori	Mediatuotannon profiiliopinnot
	Kulttuurituotannon suunnittelu	25 op	Sivuaine	Pori	
Turun yliopisto, Porin yliopistokeskus	Kulttuurimatkailun aineopinnot	35 op, josta 4 op + 4op	Sisältää kursseja (4op + 4op) kulttuurimatkailun markkinoinnista ja viestinnästä sekä kohdeyleisöistä	Pori	

TÄYDENNYSKOULUTUS

Järjestävä taho	Opintokokonaisuus	Laajuus	Lisätietoja	Toimipaikka	Muuta
Turun AMK	Taide julkisissa tiloissa erikoistumisopinnot	30 op		Turku	
	Mallistot maailmalle -erikoistumisopinnot	30 op		Turku	
	Sosiaalisen sirkuksen erikoistumisopinnot	30 op		Turku	
	Kulttuurihankkeiden hallinnoinnin erikoistumisopinnot	30 op		Turku	Koulutukseen valittavalta edellytetään ensisijaisesti kulttuurituottajan (AMK) tutkintoa, muuta soveltuvaa korkeakoulututkintoa tai muutoin hankittuja vastaavia taitoja.
HUMAK	Voimaa taiteesta - Hyvinvointia tuottamassa	30 op		Lappeenranta	
	Kulttuurihankkeiden hallinnoinnin erikoistumisopinnot	30 op		Turku	

	Toiminnallisen mediakasvatuksen erikoistumisopinnot	30 op			
	Kulttuuritoiminnan vapaaehtoistoiminnan johtaminen -erikoistumisopinnot	30 op		Imatra	
Laurea AMK	Kohtaamistaiteen erikoistumisopinnot	30 op		Tikkurila	
Pohjois-Karjalan AMK	Creative Managers -valmennus	20 op		Pohjois-Karjala	ESR
Rovaniemen AMK	International project management	60 op		Rovaniemi	
CREADA - Luovien alojen valtakunnallinen yrittäjä-valmennus 2009–2010, Adulta	Creator2 tuottajakoulutus erit. tapahtumatuotannon tuottajille, managereille yms.	30 op	Yrittäjän at tai eat	Helsinki, suunnitteilla Jyväskylä	ESR
Sillanrakentajat. Luovien alojen agenttien ja vientiammattilaisten valtakunnallinen valmennusohjelma		Kesto kesäkuu 2009 - joulukuu 2011			ESR
Sillanrakentajat. Luovien alojen agenttien ja vientiammattilaisten valtakunnallinen valmennusohjelma, Fintra	Luovien alojen vientiammattilaisten valmennus I	18 lähiopetusta-pvää, n. vuosi	Valmennusohjelma antaa valmiuksia suorittaa ulkomaankaupan erikoisammattitutkinto, tutkinnon suoritusmaksu ei sis. hintaan.		ESR, Kaksi valmennusryhmää, toisen aloitus kesäkuu 2009, toisen tammikuu 2010, hinta 1090 euroa + alv 22 %
Finnish Music Express, Sibelius-Akatemia, Music Export Finland, Fimicin		Erillisiä moduleita	Mm. Tuottajaworkshop, 40e; Luova kohtaamispaikka - musiikkialan rahoitusworkshop	Helsinki, Seinäjoki/ Kuortane	ESR, Sibelius-Akatemia ja Music Export Finland yhteistyössä Suomalaisen musiikin tiedotus-keskuksen Fimicin kanssa

JOHDE, SibAn täydennyskoulutus ja Seinäjoen yksikkö, Aalto yliopiston kauppakorkea- koulun Pienyrityskeskus, Turun kauppakorkea- koulun Porin yksikkö, Helsingin, Porin, Seinäjoen ja Oulun kaupungit	Tapahtumatuotannon johtajaosaamisen kehittämishanke 2010 - 2013	Erillisiä moduleita	Tapahtumatuotannon ja luovan talouden toimijoille sekä tapahtumatuotantoon läheisesti liittyvien alojen edustajille	Helsinki, Pori, Seinäjoki, Oulu	ESR
TAIVEX (Senior Manager Exchange), Taiteen tiedotuskeskukset	Aalto kauppakorkeakoulu PYK Senior manager -koulutusohjelma	12,5 pvää sekä Senior Manger 1 että Senior Manger 2	Esittävän taiteen parissa toimiville tuottajille ja managereille suunnattu Senior Manager 1, kustantajille, galleristeille ja agenteille suunnattu Senior Manager 2	Helsinki	ESR
Dimeke, Oulun yliopiston koulutus- ja tutkimuspalvelut, Metropolia AMK, Oulun seudun AMK, Tampereen AMK	Digitaalisen median yritysten koulutustyöpajat, erityisesti tuotannon organisointiin keskittyvät	Erillisiä moduleita			ESR
Keuke, Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus Oy	ProFirma, luovien alojen yrittäjien kehitysohjelma	18kk	Suoritetaan yrittäjän at		
Aalto yliopisto, Kauppakorkeakoulu, Pienyrityskeskus	Kansainvälistymisosaamista luoville aloille	8 lähiopetus- pvää, 2 työpajapvää, 16.03.2010–27.10.2010		Mikkeli	790e
	Luovasta ideasta menestystuotteeksi	3 pv, 16.03.2010–22.04.2010		Mikkeli	160e

	Luovien alojen yrittäjästartti	31.03.2010– 28.04.2010, 09.09.2010– 08.10.2010		Helsinki	120e
	Vuorovaikutustaidot menestystekijänä luovan alan kansainvälistymisessä	13.04.2010– 22.04.2010		Mikkeli	80e
Kultahanke, Suomen Yrittäjäopisto, Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ja Fredrika Wetterhoff -säätiö					
Turun aikuiskoulutuskeskus, matkailu- ja ympäristöala	Kulttuurin tuotteistaminen - Ideasta tuotteeksi, oppisopimus	7.10.2010– syksy 2011		Turku	Oppisopimuskoulutus maksetonta

Metropolia Ammattikorkeakoulu	Mikkelin ammattikorkeakoulu
Kulttuurituottaja (AMK) 240 op	Kulttuurituottaja (AMK) 240 op
<p>KULTTUURIN TOIMINTAYMPÄRISTÖN TUNTEMUS Toimintaympäristöt Taiteiden tuntemus 6 op Kulttuurin tuntemus 4 op Suomalainen kulttuuripolitiikka ja organisaatiot 5 op Kulttuurityö kolmannella sektorilla 5 op Kansainvälisen kulttuurityön edellytykset 3 op Kulttuurin ajankohtainen keskustelu 4 op Ammatillinen kasvu ja johtaminen Orientoivat opinnot 3 op Ammatillisen kehittymisen perusteet 3 op Johtamistaidot 3 op Tuottajan ammatilliset profiilit ja portfolioyöskentely 4 op Kehittyvä johtaja 3 op Tutkivan kehittämistyön menetelmät 4 op</p> <p>LIIKETOIMINNALLINEN OSAAMINEN Taloudellisesti kannattava kulttuuritoiminta Liiketoiminta kulttuurisektorilla 6 op Yrittäjyys kulttuurisektorilla 4 op Yritystieto 3 op Taloushallinto Tapahtumatuotannon talous 5 op Apurahat ja niiden hankkiminen 4 op Liiketoiminnan ja yrittäjyyden taloushallinto 4 op Kirjanpidon perusteet 3 op Viestintä ja markkinointi Viestintätaidot 3 op Ammatillinen englanti 3 op Työelämän ruotsi 3 op Markkinointiviestinnän perusteet 3 op Ammatillinen kirjallinen ilmaisu 4 op Visuaalinen viestintä ja graafinen suunnittelu 4 op Puheviestintätaidot tuottajan työssä 4 op Yleisötyö ja osallistavat menetelmät 3 op Tapahtumamarkkinointi ja yritys yhteistyö 5 op</p>	<p>PERUSOPINNOT 60 op Ammatillinen kasvu 5 op Filosofia-, taide- ja kulttuurihistoria 5 op Nykykulttuurin tutkimus 5 op Verkkoviestintä 5 op Kirjallisuus, Visuaaliset ja Näyttämötaiteet, Musiikki, 20 op Kieliopintoja 10 op Kulttuurituottajan toimintaympäristöt: matkailu, hyvinvointi ja media 5 op Tarinatellisuus ja sankareiden maailma 5 op</p> <p>PAKOLLISET AMMATTIOPINNOT 105 op Kulttuuripolitiikka 5 op Ammatillinen puheviestintä 5 op Kirjoitusviestintä 5 op Esiintymistaito 5 op Kulttuurituotannon projektit 5 op Tutkimus- ja kehittämisosaaminen 5 op Käsikirjoittamisen perusteet 5 op Lait, tekijänoikeudet ja sopimuskäytännöt 5 op Taloudellisen toiminnan perusteet 5 op Kulttuurialan talous- ja rahoitusosaaminen 5 op Tapahtumatuotanto 5 op Tapahtumatekniikka 5 op Tuotteistaminen 5 op Markkinointi 5 op Projektiosaaminen 5 op Tieteellinen kirjoittaminen ja proseminaari 5 op Kulttuuriyrittäjyys 5 op Ihmisten ja tehtävien johtaminen 5 op Elämystuotannon verkostot 5 op Kansainvälisyysosaaminen 5 op Multicultural Placement in Cultural Producing 5 op</p>

TUOTANTOTYÖN PROSESSIT JA SÄÄTELY**Projektinhallinta ja viranomaisyhteistyö**

Projektin hallinta 5 op
Kulttuurituottajan tekijänoikeudet ja lupamääräykset 3 op
Kulttuurituottajan turvallisuustaidot 3 op
Kulttuurituotannon sopimusjuridiikka ja työläinsäädäntö 3 op
Tapahtuman tekninen toteutus 3 op

Projektityön tietotekniset työkalut

Tietotekniikan perusteet 3 op
Verkko- ja mobiiliviestinnän perusteet 4 op
Projektihallinnan tietotekniset työkalut 3 op

PROJEKTITYÖSKENTELY JA OSAAMISPROFIILIN SYVENTÄMINEN**Projektityöskentely**

Itsenäinen projektityöskentely 25 op
Metropoliatuotanto 5 op
Kulttuurikentän tilaustyö 10 op
Markkinointiviestinnän työ 5 op
Julkisen tai 3. sektorin työ 5 op
Innovaatioprojekti 10 op
Syventävät ammattiopinnot 15 op

VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 10 op**HARJOITTELU 30 op****OPINNÄYTETYÖ 15 op****VAIHTOEHTOISET AMMATTIOPINNOT 15 op****Elämystuotanto ja palvelumuotoilu 15 op TAI**

- Elämyksellisten ilmiöiden ja niiden tuottamisen tutkiminen; Elämystuotteiden markkinointi, talous; rahoitus, taloudenhallinta, budjetointi ja ansaintalogiikka 5 op
- Elämystuotteen ideointi, suunnittelu ja käsikirjoittaminen erilaisin elämystuotannon ja/tai palvelumuotoilun keinoja soveltaen 5 op
- Elämystuotteen toteutus, pilotointi ja arviointi 5 op

Tapahtuma-akatemia 15 op

- Internet-TV, johtaminen ja sisällöntuot. 5 op
- Tapahtumien ja tapahtumapaikkojen medialähtöinen kehittäminen 5 op
- Monikameratuotannon suunn. ja toteutus 5 op

VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 15 op**HARJOITTELU 30 op****OPINNÄYTETYÖ 15 op**

<http://opinto-opas-ops.metropolia.fi/index.php?rt=index/nuoretJaAikuiset/KU12S1>
<http://opas.mamk.fi/ulkoiset/opinto-opas2011/index2.asp?>

Seinäjoen ammattikorkeakoulu: Kulttuurituottaja (AMK) 240 op	
Sosio-kulttuurisen työn sv. (musiikkipainotteinen)	Mediatuottamisen sv.
<p>PERUSOPINNOT 40 op Kulttuurialan ammatillinen kasvu 22 op Kulttuurialan yrittäjyys ja tki-toiminta 18 op</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ammattialan kustannussuunnittelu 3op • Markkinoinnin perusteet 3 op • Luovien alojen markkinointi 3 op • Yritystoiminnan perusteet 3 op • Luovien alojen yritystoiminta 2 op • Tutkimusmenetelmät 2 op • Projektin hallinta 2 op <p>AMMATTIOPINNOT 82 op Sosio-kulttuurisen työn tietoperusta 12 op</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sosio-kulttuurisen työn historiallis-teoreettiset lähtökohdat 4 op • Kansalais- ja järjestötoiminta 4 op • Johdatus innostamisen pedagogiikkaan 4 op <p>Luovan toiminnan menetelmät 38 op</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instrumenttiopinnot 7 op • Yhtyetyöskentely 5 op • Minä ohjaajana 4 op • Luovan työn pajat 12 op • Musiikkikasvatus 5 op • Mediakasvatus 5 op <p>1. Tapahtumatuotannon opinnot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tekijänoikeudet ja sopimus juridiikka 3 op • Kirjanpidon perusteet 3 op • Kulttuurialan rahoitus ja budjetointi 5 op • Tapahtumatuotannon perusteet 5 op 	<p>PERUSOPINNOT 40 op Kulttuurialan ammatillinen kasvu 22 op Kulttuurialan yrittäjyys ja tki-toiminta 18 op</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ammattialan kustannussuunnittelu 3op • Markkinoinnin perusteet 3 op • Luovien alojen markkinointi 3 op • Yritystoiminnan perusteet 3 op • Luovien alojen yritystoiminta 2 op • Tutkimusmenetelmät 2 op • Projektin hallinta 2 op <p>AMMATTIOPINNOT 92 op Mediateknologia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Johdatus uusmediaan 6 op • Monikameratuotanto 6 op • Verkkomedian ohjelmoinnin perusteet 3 op • Av-tuotannon perusteet 8 op • Digitaalinen kuvankäsittely 5 op • Dvd-työpaja 3 op • Verkkooanimaation harjoituspaja 3 op • 2D-animaation perusteet 3 op • 3D-animaation perusteet 4 op • Ääni 6 op • Mediatekniikan perusteet 4 op <p>Tuottajuus eli projektihallinta ja tuotantotaidot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjanpidon perusteet 3 op • Tuottajan työkalut I&II 9 op • Tekijänoikeudet ja av-tuotantojen lainsäädäntö 4 op

<ul style="list-style-type: none"> • Tapahtuman sponsorointi ja yritysysteistyö 3 op • Tapahtuman tiedottaminen ja markkinointi 3 op • Tapahtuman turvallisuus 4 op • Projektin johtaminen 3 op • Tuotantotekniikan perusteet 3 op <p>SYVENTÄVÄT OPINNOT 38 op Tuotanto I: Tapahtumatuotanto 6 op Tuotanto II: Sosiokulttuurinen tapahtuma 6 op Tuotanto III: Musikaali 7 op Tuotanto IV: Itsenäinen tuotanto 15 op Opinnäytetyöklินิกka 4 op</p> <p>VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 20 op</p> <p>TYÖHARJOITTELU 45 op</p> <p>OPINNÄYTETYÖ 15 op</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mediatuotantojen rahoitusmekanismit 3 op • Uusmedian projektinhallinta 5 op <p>SYVENTÄVÄT OPINNOT 33 op Tuotanto I: Provinssirock 8 op Tuotanto II: Uutistuotanto 7 op Tuotanto III: Monikameratuotanto 5 op Tuotanto IV: Dokumenttielokuvatuotanto 9 op Opinnäytetyöklินิกka 4 op</p> <p>VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 15 op</p> <p>TYÖHARJOITTELU 45 op</p> <p>OPINNÄYTETYÖ 15 op</p>
--	---

Lähde: Seinäjoen ammattikorkeakoulun opinto-opas. <http://opsweb.seamk.fi/?code=KUTU-2011SOKU>, <http://opsweb.seamk.fi/?code=KUTU-2011METU>

Humanistinen ammattikorkeakoulu ja Metropolia Ammattikorkeakoulu

Opetussuunnitelma, Kulttuurituottaja (YAMK) (2010–2011) 60 op

ASIAANTUNTIJUUDEN VAHVISTAMINEN 25 op

Ammatillinen kasvu ja kehittävä työote 4 op
Johtaminen ja tiimityö kulttuurialalla 6 op
Kulttuurituottaja yhteiskunnallisena toimijana 5 op
Luovan talouden merkitys yhteiskunnassa 5 op
Kulttuurituottajan ammatillinen identiteetti 5 op

ASIAANTUNTIJANA KEHITTYMINEN 30 op

Opinnäytetyö 30 op

ASIAANTUNTIJAPROFIILIN SYVENTÄMINEN 5 op

Vapaasti valittavia opintoja

Lähde: Kulttuurituottaja (Ylempi AMK). Opetussuunnitelma 2010–2011.

Sibelius-Akatemia järjestää taidehallinnon koulutusta sekä Helsingissä (Arts Management, koulutus englanniksi) että Kuopiossa (taidehallinto, koulutus suomeksi). Helsingissä koulutuksen painopiste on taideorganisaatioiden johtamisessa. Kuopion koulutus painottuu kulttuuriliiketoimintaan

TAIDEHALLINNON MAISTERIOHJELMA, Kuopio

Opetussuunnitelma 2011–2012

PÄÄAINEOPINNOT

Luovien alojen toimintaympäristö (28 op)

Johdatus taidehallintoon (6 op)
 Luovien alojen liiketoiminta ja yrittäjyys (4 op)
 Luovien alojen tulevaisuus (4 op)
 Luovien alojen projektitoiminta (6 op)
 Kulttuuriteollisuuden ja -tuotannon kirjatentti (4 op)
 Ajankohtaiset teemat / vierailut (4 op)

Kulttuuriliiketoiminta (34 op)

Strateginen suunnittelu ja johtaminen (4 op)
 Liiketoiminnan suunnittelu ja kehittäminen (6 op)
 Henkilöstöjohtaminen (4 op)
 Kulttuurimarkkinointi (6 op)
 Taloushallinto ja rahoitus (6 op)
 Sponsorointi ja yritysysteistyö (4 op)
 Tekijänoikeudet ja sopimusjuridiikka (4 op)

Tutkielma ja sitä tukevat opinnot (58 op)

TUTKIELMASEMINAARI (8 op)

Suullinen ja kirjallinen viestintä (4 op)
 Tutkimusmenetelmät (6 op)

OPINNÄYTETYÖ (TUTKINTOASETUKSEN MUKAINEN) (40 op)

KYPSYYSNÄYTE (0 op)

Opetussuunnitelma, Creative Business Management (2010), 120 op, Aalto-yliopisto ja Turun yliopisto

INTEGROIVAT OPINNOT 34 op

Kick-off

Introduction to Creative Economy

Design Thinking

CBM Concept Design

Creative Producer

Industry Project

Digital Culture

Management and Creativity

Knowledge Management

PÄÄÄINEEN OPINNOT 61 op

Mediatuotannon syventäviä opintoja

CBM Research Methods

Opinnäyte 40 op

SIVUAINEOPINNOT 25 op

pääsääntöisesti TuKKK:n Porin yksikön opintoja, mm.

Johtaminen ja organisointi, Markkinointi, Laskentatoimi, Yrittäjyys, Yritysjuridiikka

Lähde: http://www.taik.fi/laitokset/porin_taide_ja_media/koulutusohjelmat/creative_business_management_maisteriohjelma.html)

Taivex - taiteen tiedotuskeskusten vientivalmennusohjelma Ohjelma Senior Manager 1 – esittävän taiteen parissa toimivat tuottajat ja managerit

Taivex – taustaorganisaatio

TAIVEX on taiteen tiedotuskeskusten yhteistyössä valmisteleva ja toteuttava vientivalmennusohjelma, jonka tavoitteena on lisätä taiteen tuottajien valmiuksia toimia kansainvälisellä kentällä. Se on osa opetusministeriön valtakunnallista, Euroopan sosiaalirahaston tuella toteutettavaa Luovien alojen yritystoiminnan kasvun ja kansainvälistymisen kehittämisohjelmaa sekä Luova Suomi -hankekokonaisuutta. Hankkeen päärahoittaja on Hämeen ELY-keskus. Hankkeen toteutuksesta vastaavat Teatterin tiedotuskeskus ja Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun Pienyrityskeskus.

TAIVEX-vientivalmennusohjelma kouluttaa vuosien 2009–2011 aikana lähes 100 taiteen ja luovien toimialojen tuottajaa, galleristia, manageria, agenttia, kuraattoria ja muuta välittäjäportaahan toimijaa. TAIVEX-koulutettavat ovat jakaantuneet esittävän taiteen sekä kuvataiteen ja kirjallisuuden koulutusryhmiin. Senior Manger 1-ohjelma esittävän taiteen eli teatterin, tanssin ja sirkuksen tuottajille alkoi marraskuussa 2009 ja Senior Manger 2 kuvataiteen sekä kirjallisuuden tuottajien /kustantajien, galleristien ja agenttien) koulutus alkoi helmikuussa 2010.

Senior Manger 1- ohjelman tausta

TAIVEX Senior Manager -koulutusohjelma kehittää, syventää ja monipuolistaa osallistujien kykyä toimia onnistuneesti kansainvälisissä taiteen alan yhteistyöhankkeissa ja vientitehtävissä. Käytännönläheisen koulutusohjelman tavoitteena on:

- Kehittää kansainvälisissä taiteen vientitehtävissä tarvittavia liiketoimintataitoja
- Kehittää ammatillisten verkostojen rakentamis- ja hyödyntämistaitoja
- Auttaa tiedostamaan ja kehittämään oman työn kannalta tärkeitä vuorovaikutustaitoja ja niiden merkitystä
- Tehostaa kulttuurin välittäjäportaahan toimijoiden markkinointiviestinnän taitoja
- Auttaa kehittämään ja uudistamaan luovien alojen liiketoimintakonseptia

Ohjelmat tuottaa HSE Pienyrityskeskus yhteistyössä TAIVEX-hankkeen kanssa. Senior Manager -ohjelmaa täydentävät TAIVEX-vientivalmennuksen muut koulutustilaisuudet, joiden joukosta opiskelija voi valita itselleen sopivimmat. Koulutuksen hinta osallistujalle on 300 €.

Senior Manager 1- ohjelma opetussisällöt

Jaksot koostuvat käytännön case-esimerkeistä, asiantuntijoiden puheenvuoroista ja luennoista.

1. jakso: 5.–6.11.2009

Kulttuuriviennin toimintakentän mahdollisuudet ja haasteet

- Kulttuuriviennin toimintakentän mahdollisuudet jahaasteet – In-situ New media
- Millaiselle suomalaiselle esiintyvän taiteen tuottajalle ja managerille on maailmalla tilaa?
- Tuottajan / agentin merkitys kansainvälisessä vaihdossa– tuonnissa ja viennissä
- Esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen merkitys välittäjäportaassa työssä
- Orientaatio TAIVEX -hankkeeseen ja Senior Manager -opintoihin

2. jakso: 14.–15.12.2009

Luovasta ideasta liikeideaksi – esittävän taiteen konseptointi

- Esittävän taiteen teoksen prosessin, sisällön ja muodon
  - määrittely vientitarkoitusta palvelevalla tavalla
  - Markkinointiviestinnän keinot kulttuuriviennin välineenä: konseptointi, hinnoittelu, jakelukanavaratkaisut

3. jakso: 1.–2.2.2010

Kansainvälisen toimintakentän analysointi

- Kulttuuriviennin toteutusmahdollisuudet eri kohdealueilla: kumppani ja asiakastiedon lähteet, verkostoituminen ja markkinoiden potentiaalinen arviointi
- Välittäjäporras taiteilijan tukena kansainvälistymisessä
- Kansainvälisillä festivaaleilla esiintyminen oman promootio välineenä

4. jakso: 8.–9.9.2010

Kulttuurivientihankkeiden talouden suunnittelu ja rahoitus
Käytännönläheinen lähestyminen, kuinka päästä tuloksekkaampaan toimintaan.

- Talouslaskelmat osana toiminnan suunnittelua
- Toiminnan menestysmahdollisuuksien arviointi
- Menestyksellinen myyntityö ja hinnoittelu – tuotteiden ja palveluiden omakustannushinnan laskeminen
- Projektien maksuvalmiuden varmistaminen

5. jakso: 10.–11.11.2010

Immateriaalioikeudet, sopimuskäytännöt ja –juridiikka kulttuuriviennissä

- Sopimusoikeus, tekijänoikeus, immateriaalioikeudet (teosten, produktoiden ja konseptien suojaaminen ja copyright-oikeudet)
- Kansainvälisten sopimusten tekeminen – käytännön esimerkkejä ja harjoituksia

6. jakso: 8.–9.2.2011

Vuorovaikutustaidot luovan alan välittäjän menestystekijänä – kumppanuussuhteiden johtaminen

- Myynti- ja neuvottelutaidot
- Kulttuurien välinen vuorovaikutus

Koulutusohjelman päätöstilaisuus 28.4.2011

Tilaisuudesta vastaa koulutuksen tuottaja yhdessä TAIVEXhankkeen projektipäällikön kanssa.

< http://www.taivex.fi/files/esitteet/taivex_sm1.pdf >

Opetussuunnitelma, Elokuva- ja televisiotuotannon suuntautumisvaihtoehto (2009–2010) TaK & TaM (yht. 300 op)

TAITEEN KANDIDAATTI 180 op:

TAIK YHTEISET PAKOLLISET PERUSOPINNOT 35 op

Pakolliset kieliopinnot
Taide- ja teoriaopinnot
Vaihtoehtoiset taide- ja teoriaopinnot

ELOKUVATAITEEN KOULUTUSOHJELMAN PERUSOPINNOT 45 op

mm.

Käsikirjoitus
Elokuvaohjaus
Elokuvaäänitys ja äänisuunnittelu
Valinnaiset opinnot

AINEOPINNOT 75 op

Tuotanto-opinnot 19–39 op

- Kustannuslaskenta
- Ennakkovalmistelu ja aikataulutus
- Tuotanto
- Rahoitus ja projektin esittely
- Markkinointi
- Televisiotuotannon perusteet
- Aiheen kehittäminen

Tuotannon pakolliset harjoituselokuvaopinnot 30–50 op

- Harjoituselokuva I & II

Kandidaatin tutkinnon opinnäyte 6 op

VALINNAISET JA / TAI SIVUAINEOPINNOT 25 op

- esim. työharjoittelu

TAITEEN MAISTERI 120 op

REX – RESEARCH – EXPERIENCE/EXERCISE/EXPERTISE – X-AXIS (Tutkimusopinnot) 25 op

Teoria- ja tutkimusopinnot 10 op

Tuotannon muut tutkimukselliset opinnot 15 op

VALINNAISET JA / TAI SIVUAINEOPINNOT 35 op

Esimerkiksi:

- Markkinointi
- Tuotannon erityisalueet
- Myynti ja yritystoiminta
- Kansainvälinen tuotanto

Työharjoittelu 5 op

SYVENTÄVÄT OPINNOT 60 op

Aiheen kehittäminen 20 op

Maisterin tutkinnon opinnäyte 40 op

Lähde: WebOodi Aalto-yliopisto <https://oodi.aalto.fi/a/>

Ammattikorkeakouluille ja ammattiopistoille osoitettu lomake:

Koulutussektorin näkökulmia tuottajakoulutuksen tulevaisuudesta

1. Kenelle koulutuksenne on suunnattu?
2. Valmistaako tarjoamanne koulutus johonkin tutkintoon?
3. Onko tarjoamanne koulutus...?
  - amatillista peruskoulutusta
  - ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta
  - ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta
  - täydennyskoulutusta
  - muuta koulutusta, mitä
4. Kuinka paljon opiskelijoita otatte vuosittain koulutettavaksenne?
5. Kuinka paljon opiskelijoita koulutuksestanne on valmistunut vuoden 2010 loppuun mennessä?
6. Miten määrittelisitte oman koulutuksenne profiilin suhteessa muihin sisällöllisesti vastaaviin, saman tason koulutuksiin?
7. Entä miten määrittelisitte oman koulutuksenne profiilin suhteessa koko kentällä annettavaan koulutukseen (tutkintoon johtavaan tai täydennyskoulutukseen, riippuen antamastanne koulutuksesta)?
- 8a. Onko teillä kulttuuri-/tapahtumatuotannon alan koulutuksen kehittämisen kannalta tärkeitä yhteistyökumppaneita?

- 8b. Jos kyllä, niin keitä yhteistyökumppanit ovat?
- 9a. Katsotteko, että koulutusohjelmallanne on kilpailijoita maassamme?
- 9b. Jos kyllä, niin keitä kilpailijat ovat?
- 10a. Onko alan tutkintoon johtavassa koulutuksessa maassamme mielestänne päällekkäisyyksiä?
- 10b. Jos kyllä, niin millaisia päällekkäisyyksiä?
- 11a. Onko alan täydennyskoulutuksessa mielestänne päällekkäisyyksiä?
- 11b. Jos kyllä, niin millaisia päällekkäisyyksiä?
12. Julkisessa sanassa (esim. HS) on keskusteltu kulttuurialalle koulutettavien määrästä ja esitetty arvioita, joiden mukaan alalle koulutetaan liikaa työvoimaa. Katsotteko, että kulttuuri-/ tapahtumatuotannon alalle koulutetaan liikaa työvoimaa?
13. Mihin työtehtäviin näette opiskelijoidenne sijoittuvan tulevaisuudessa ja mitkä ovat tuolloin osaamistarpeet?
- 14a. Missä määrin tulevaisuuden kulttuuri-/tapahtumatuottaja tarvitsee laaja-alaista yleisosaamista ja toisaalta erikoistumista?
- 14b. Jos erikoistumista tarvitaan, niin mitkä ovat tärkeimmät erikoistumisalueet?
15. Kuinka kulttuuri-/tapahtumatuottajakoulutusta tulisi kehittää sisällöllisesti, jotta se vastaisi osaamistarvetta vuonna 2020?

16. Minkälaiseksi koulutussektorin eri toimijoiden työnjako mielestänne muodostuu tulevaisuudessa?

17. Mikä on mielestänne kansainvälisen koulutuksellisen yhteistyön merkitys tulevaisuudessa?

Lopuksi

Vastaajajoukon monipuolisuuden todentamiseksi tarvitsemme ESR:n raportointiin nimesi ja taustaorganisaatiosi. Tämä tietue poistetaan kirjaamisen jälkeen vastauksien yhteydestä. Vastaukset käsitellään erillään, eikä niitä tulkita esim. taustaorganisaatiosi näkemykseksi.

Nimi ja organisaatio

Yliopistojen maisteriohjelmille ja täydennyskoulutuksille osoitettu lomake:

Koulutussektorin näkökulmia tuottajakoulutuksen tulevaisuudesta

Perustiedot kouluksestanne

1. Kenelle koulutuksenne on suunnattu?

2. Valmistaako tarjoamanne koulutus johonkin tutkintoon?

3. Onko tarjoamanne koulutus...?

ylempään korkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta
täydennyskoulutusta
muuta koulutusta, mitä

4. Kuinka paljon opiskelijoita otatte vuosittain koulutettavakseen?

5. Kuinka paljon opiskelijoita kouluksestanne on valmistunut vuoden 2010 loppuun mennessä?

6. Miten määrittelisitte oman koulutuksenne profiilin suhteessa muihin sisällöllisesti vastaaviin, saman tason koulutuksiin?

7. Entä miten määrittelisitte oman koulutuksenne profiilin suhteessa koko kentällä annettavaan koulutukseen (tutkintoon johtavaan tai täydennyskoulutukseen, riippuen antamastanne koulutuksesta)?

8a. Onko teillä tarjoamanne koulutuksen kehittämisen kannalta tärkeitä yhteistyökumppaneita?

8b. Jos kyllä, niin keitä yhteistyökumppanit ovat?

9a. Katsotteko, että tarjoamallanne koulutuksella on kilpailijoita maassamme?

9b. Jos kyllä, niin keitä kilpailijat ovat?

10a. Onko tuottajien tutkintoon johtavassa koulutuksessa maassamme mielestänne päällekkäisyyksiä? Onko väliä, laskevatko itsensä mukaan tähän?

10b. Jos kyllä, niin millaisia päällekkäisyyksiä?

11a. Onko tuottajille soveltuvassa täydennyskoulutuksessa mielestänne päällekkäisyyksiä?

11b. Jos kyllä, niin millaisia päällekkäisyyksiä?

12. Julkisessa sanassa (esim. HS) on keskusteltu kulttuurialalle koulutettavien määrästä ja esitetty arvioita, joiden mukaan alalle koulutetaan liikaa työvoimaa. Katsotteko, että tuottajiksi koulutetaan liikaa työvoimaa?

13. Mitkä ovat mielestänne tärkeimmät tuottajan osaamisalueet tulevaisuudessa?

14a. Missä määrin tulevaisuuden tuottaja tarvitsee laaja-alaista yleisosaamista ja toisaalta erikoistumista?

14b. Jos erikoistumista tarvitaan, niin mitkä ovat tärkeimmät erikoistumisalueet?

15. Kuinka tuottajakoulutusta tulisi kehittää sisällöllisesti, jotta se vastaisi osaamistarvetta vuonna 2020?

16. Minkälaiseksi koulutussektorin eri toimijoiden työnjako mielestänne muodostuu tulevaisuudessa?

17. Mikä on mielestänne kansainvälisen koulutuksellisen yhteistyön merkitys tulevaisuudessa?

Lopuksi

Vastaajajoukon monipuolisuuden todentamiseksi tarvitsemme ESR:n raportointiin nimesi ja taustaorganisaatiosi. Tämä tietue poistetaan kirjaimisen jälkeen vastauksien yhteydestä. Vastaukset käsitellään erillään, eikä niitä tulkita esim. taustaorganisaatiosi näkemykseksi.

Nimi ja organisaatio

Porvoon kaupunki, kulttuuripalvelut, Porvoo

Haku päättyy 10.8.2011 15:00
Ilmoitus jätetty 7.7.2011

Työsuhteen kesto Vakinainen
Työn luonne Kokoaikatyö

Tehtävän kuvaus

Porvoon kaupungin kulttuuripalvelut hakee kulttuurituottajaa vakituiseen työsuhteeseen 1.9.2011 alkaen. Huom. 17.6. päättyntä ensimmäistä hakuaikaa jatketaan 10.8. asti. Aikaisemmat hakemukset huomioidaan.

Etsimme kulttuuritoimialan ammattilaista kulttuuripalveluiden, erityisesti tapahtumien suunnitteluun, toteuttamiseen, kehittämiseen ja koordinointiin. Toimenkuvaan kuuluvat mm. Taidetehtaan kulttuuripalvelut ja yhteistyöhankkeet kolmannen sektorin kanssa.

Toimen pätevyysvaatimukset ovat vähintään toimeen soveltuva ammattikorkeakoulututkinto. Edellytämme kulttuurialan hyvää tuntemusta, työkokemusta tapahtumatuotannosta ja verkostotyöskentelystä sekä molempien kotimaisten kielten hyvää osaamista. Työaika on 36,25 h/vko.

Koeaika on 4 kk.

Lähetä hakemuksesi 10.8.2011 mennessä osoitteella: Porvoon kaupunki, kulttuuripalvelut, Rihkamakatu 4 A, 06100 tai sähköpostitse: su-sann.hartman@porvoo.fi. Porvoon kaupungin kulttuuripalvelut hakevat kulttuurituottajaa vakituiseen työsuhteeseen 1.9.2011 alkaen.

Etsimme kulttuuritoimialan ammattilaista kulttuuripalveluiden, erityisesti tapahtumien suunnitteluun, toteuttamiseen, kehittämiseen ja koordinointiin. Toimenkuvaan kuuluvat mm. Taidetehtaan kulttuuripalvelut ja yhteistyöhankkeet kolmannen sektorin kanssa.

Toimen pätevyysvaatimukset ovat vähintään toimeen soveltuva ammattikorkeakoulututkinto. Työaika on 37,5 h/v. Palkkaus määräytyy KVTES:n mukaan. Koeaika on 4 kk. Valitun on koeajan puitteissa esitettävä hyväksyttävä todistus terveyden tilastaan.

Edellytämme kulttuurialan hyvää tuntemusta, työkokemusta tapahtumatuotannosta ja verkostotyöskentelystä sekä molempien kotimaisten kielten hyvää osaamista.

Työ alkaa 1.9.2011
Palkkaus KVTES:n mukaan
Työavain 3978

Työnantajakuvaus

Kaikkien aikojen Porvoo

Porvoo on Suomen toiseksi vanhin, kaunis ja historian täyteinen kaupunki. Vanhan Porvoon ajaton ja ainutlaatuinen tunnelma houkuttelee matkailijoita kaikkialta maailmasta.

Kaupungin nykypäivään kuuluvat myös elävä kaksikielisyys sekä kattavat kaupalliset ja julkiset palvelut. Porvoo on kasvanut metropolialueen itäiseksi keskuksesi. Asukkaita kaupungissamme on jo lähes 50 000 - ja uusia muuttaa jatkuvasti.

Tulevaisuudessa Porvoo haluaa olla Suomen energiatehokkain kaupunki. Porvoossa sijaitsee myös energia- ja ympäristötekniikan huippuyritysten keskus.

<http://www.porvoo.fi>

Yhteystiedot

25.7. lähtien kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja Jari Kettunen, puh. 040 514 1133, jari.kettunen@porvoo.fi ja 8.8. lähtien kulttuuripalveluiden päällikkö Susann Hartman puh. (019) 520 2403, susann.hartman@porvoo.fi

Lähde: <http://www.ejobs.fi/tyopaikka-64302-kulttuurituottaja.php>

Uusimaa 12.8.2011. <http://www.uusimaa.fi/artikkeli/65552-porvoon-kulttuurituottajaksi-pyrkii-yli-sata-henkiloa>

ENGLISH SUMMARY

Perspectives on Cultural Management Education in Finland.

Ritva Mitchell & Anu Oinaala 2012

This study has been conducted as part of the Cultural Manager 2020 project. The purpose of the study was firstly to survey the extent of professional education in cultural management in Finland and secondly to review and assess the contents of curricula and main courses of such education. The survey and the review were originally planned to cover three types of education: degree programmes in cultural management given at universities of applied sciences, Master's degree programmes given at scientific universities, and professional continuing education courses given by different institutions and organisations.

It soon became evident that these three types of programmes covered only a part of all training in cultural management given in Finland. Management education was offered in varied forms e.g. by media studies and institutions of higher art education. As this wider field was an important intellectual environment for the programmes focused on, the task of surveying was extended to encompass the multivariate education available. The results of the surveying process are presented in Appendix 1 and discussed in Chapter 3.

In the analyses and assessment of programme contents, programme guides, study plans and course descriptions were used as basic source of information. Content analyses were limited to cover the three main types of programmes while comparisons were focused on identifying and interpreting programme differences in the relative prevalence of arts courses, courses of different business practices, conceptual analyses, field work, and various managerial issues. Furthermore the concep-

tual framework of ecosystem analysis was applied in the comparison of "ideal type study programmes" to explicate the differences in "ecosystemicity" i.e. the level of self-designing and the presence/absence of the role of leading (catalytic) issue(s) in content choices. Content descriptions and explication of programme differences are presented in Chapter 4. This chapter also contains recommendations for maintaining an optimal level of ecosystemicity in the Finnish professional education of cultural managers.

As well as these content analyses, the present state and future visions of the cultural management education were probed by an Internet-questionnaire addressed to curriculum planners and managers in our three main types of study programmes. Questions concerning the present state pertained to clarity programme profiles, division of labour and co-operation between different types of education and the issue of what the "right" amount of new student admissions might be. Questions concerning visions of the future, in turn, probed such issues as new evolving modes of cross-programme co-operation, new professional profiles and related learning needs vis a vis future students and managers and the changing nature of international co-operation.

TUOTTAJA2020 -JULKAISUT

JULKAISUT LÖYDÄT OSOITTEESTA TUOTTAJA2020.METROPOLIA.FI

Kulttuuri kokoaa. Kulttuuritapahtumien muuttuvat verkostot. Halonen (toim.) 2010

Kulttuuri katalysoi. Megatrendien tähtäminen tuotannon kentälle. Halonen 2011

Kulttuuri kannattelee. Takulaisten näkemyksiä kulttuurituotannon tulevaisuudesta. Halonen & Teye 2011

Kulttuuri kutoo. Yhteistyö ja verkostot vapaan kulttuurikentän tukena ja innostajana. Björkqvist 2011

Kulttuuri kipinöi. Tulevaisuusajattelu pedagogisena haasteena. Hero 2011

Kulttuuri kutsuu. Vapaaehtoiset tapahtumien voimavarana ja hengenluojina. Iso-Aho 2011

Kulttuuri kyydittää. Kulttuuriekosysteemi ja matkailu. Uotila 2011

Kulttuuri kokeilee. Ennakoinnin menetelmien arviointi. Hero 2012

Kollektiivinen kulttuuri. Wiki avoimen projektihallinnon välineenä. Hero 2012

Näkökulmia kulttuurituottajien koulutukseen. Mitchell ja Oinaala 2012

Cultural Manager 2020. Visions of Future. Halonen & Hero (eds.) 2011

Kulttuurituottajakoulutuksen suuntaviivoja. Tuottaja2020 -hankkeen loppuraportti. Katri Halonen (toim.) 2012

Tuottaja2020. Kurkistuksia kulttuurituottajan tulevaisuuteen. Björkqvist, Halonen, Hero, Iso-Aho, Teye, Uotila 2012

Miten paljon ja minkälaista kulttuurituottajuuteen johtavaa koulutusta maassamme annetaan?

Mitä ovat keskeiset opetussisällöt ja kuinka yhtäläiset/erilaiset ne ovat eri koulutusmuodoissa?

Millaisena kouluttajat näkevät koulutuksen tulevaisuuden?

Minkälaisia kompetensseja tulevaisuuden tuottajilla tulisi olla?

Tämä selvitys luotaa maamme kulttuurituottajakoulutuksen nykytilaa ja tulevaisuuden haasteita. Maassamme selkeä pätevöittämissuhde on viiden ammattikorkeakoulun kohdalla, jotka antavat koulutusta kulttuurituottajuuteen tarjoamalla tutkintoon johtavaa kulttuurituottajan AMK-tutkintoa, ja sen tai vastaavan tutkinnon jatkeeksi alan ylempää AMK-tutkintoa. Lisäksi kulttuurituottajuuteen on maassamme tarjolla joukko muita koulutusväyliä, joita tässä selvityksessä kartoitetaan ja arvioidaan osana tuottajakoulutuksen kenttää.

LISÄTIETOJA: <http://Tuottaja 2020.metropolia.fi>

humak

LUOVA SUOMI
CREATIVE INDUSTRIES FINLAND

cupore